48
'72

FLACĂRA

ANUL XXI
NR. 912
25 NOIEMBRIE 1972

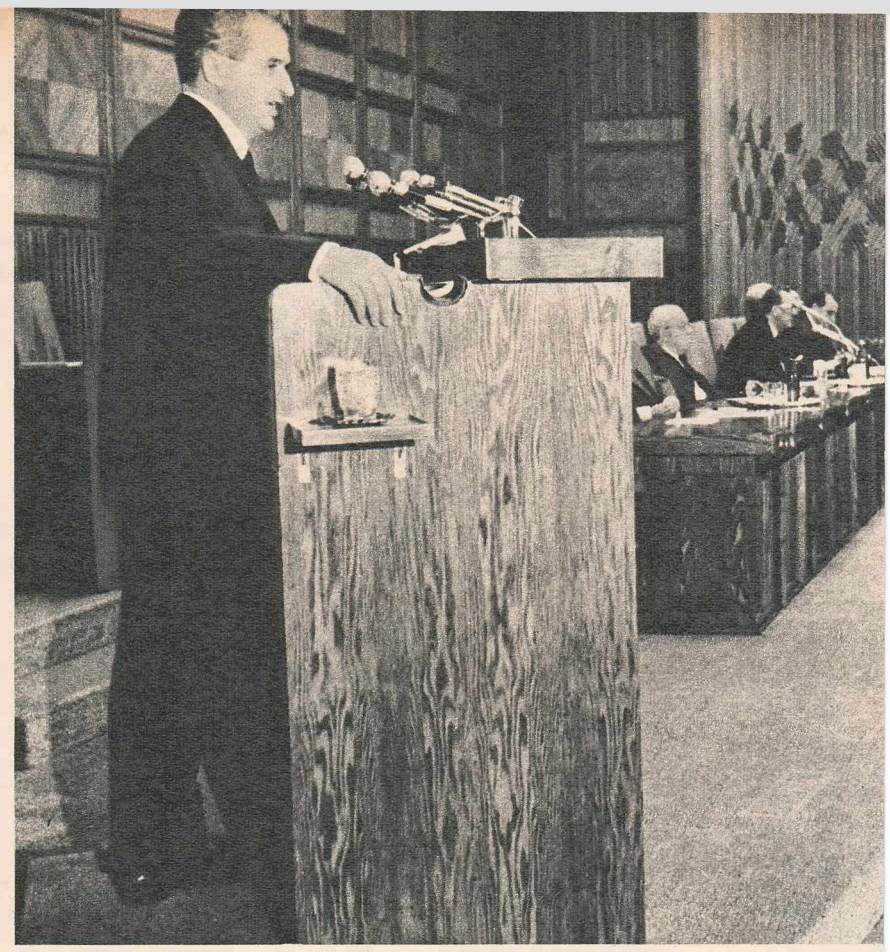

LA DIMENSIUNILE UNUI AD

Recenta Plenară a C.C. al P.C.R., prin larga participare, prin numărul impresionant de tovarăşi care au luat cuvîntul avînd dimensiunile unui adevărat Congres, a dezbătut probleme de excepţională însemnătate privind activitatea partidului şi statului nostru, munca întregului popor în vederea înfăptuirii hotărîrilor Congresului al X-lea şi ale Conferinţei Naţionale a P.C.R., de dezvoltare continuă a economiei naţionale şi ridicare a nivelului de trai al celor ce muncesc.

Analizînd rezultatele obţinute în primii doi ani ai cincinalului, Plenara a apreciat că aceştia au marcat un puternic avînt în dezvoltarea economico-socială a ţării. Ritmul mediu anual de creştere a producţiei materiale va fi de 11,5 la sută, faţă de 10,5 la sută cît este prevăzut în cincinal. În perioada aceasta au cunoscut o dezvoltare accelerată ramurile hotărîtoare pentru progresul economic al ţării, a sporit capacitatea industriei de a dota economia cu mijloace de producţie. Progrese însemnate s-au obţinut şi în dezvoltarea şi modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii, în creşterea producţiei vegetale şi animale. Recoltele de cereale din aceşti doi ani au fost cele mai mari din istoria ţării. Au sporit de asemenea efectivele de animale la toate speciile. Prin eforturile făcute de întregul nostru popor s-a asigurat o creştere substanţială a potenţialului economic al ţării. Aşa cum s-a subliniat în Plenară, datorită unei mai bune gospodăriri a resurselor naţionale s-a reuşit ca în primii doi ani ai cincinalului creşterea venitului naţional să devanseze, pentru prima oară, creşterea produsului social, sporind în medie cu peste 11 la sută. Aceasta a făcut posibilă obţinerea unor însemnate realizări pe linia îmbunătăţirii condiţiilor de viaţă ale oamenilor muncii, a înfăptuirii programului de dezvoltare accelerată a ţării.

Toate acestea vin să confirme încă o dată, cu puterea de netăgăduit a faptelor, justeţea politicii marxist-leniniste a partidului de construire a socialismului, realismul prevederilor planului cincinal. Ele sînt în acelaşi timp o vie şi puternică expresie a hotărîrii şi voinţei întregului popor de a face totul pentru accelerarea dezvoltării economico-sociale a ţării, pentru înfăptuirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

Este în spiritul partidului nostru, devenind o caracteristică a întregii sale activităţi, analiza lucidă a realităţilor, descoperirea lipsurilor şi concentrarea eforturilor pentru lichidarea lor. Este ceea ce a făcut Plenara, expunerea amplă şi exigentă a secretarului general al partidului, care a atras atenţia numind cu exactitate principalele lipsuri şi deficienţe care mai dăinuie încă în activitatea noastră economică.

Dezbătînd planul de dezvoltare economică şi socială a ţării pe anul 1973, Plenara a apreciat că prevederile acestuia se bazează pe realizările de pînă acum, corespund posibilităţilor materiale şi umane şi răspund necesităţii dezvoltării accelerate a bazei tehnico-materiale a societăţii socialiste româneşti. Pe baza hotărîrilor Conferinţei Naţionale, planul a fost elaborat într-o concepţie nouă, concretizînd corelarea şi integrarea în obiectivele economice a angajamentelor asumate de colectivele de oameni ai muncii, sub forma unor planuri suplimentare. Astfel s-a ajuns ca la unii indicatori de bază — îndeosebi la producţie, export — planul să aibă un nivel minim corespunzător sarcinilor iniţiale şi unul maxim, rezultat din angajamentele luate, el rămînînd cu toate acestea un plan unitar considerat obligatoriu, în întregul său, la parametrii săi maximali.

Dezbătînd evantaiul larg de probleme pe care le ridică realizarea unor obiective atît de însemnate ca cele înscrise în plan, Plenara şi-a însuşit întru totul observaţiile, indicaţiile, direcţiile cuprinse în expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Deosebit de importantă este înţelegerea de către toţi oamenii muncii, de către toţi cei învestiţi cu sarcini concrete în organizarea producţiei şi a muncii, indicaţia dată de secretarul general al partidului de a se lua cele mai energice măsuri în vederea folosirii integrale a tuturor capacităţilor de producţie — condiţie fundamentală pentru realizarea nivelului maximal al planului şi eventual chiar depăşirea acestuia în unele sectoare. Legat de aceasta, plenara a indicat realizarea unei încărcături uniforme a capacităţilor productive în tot cursul anului, darea în funcţiune la termen şi la parametrii proiectaţi a noilor capacităţi de producţie, asigurarea unui caracter ritmic al aprovizionării tehnico-materiale a producţiei, intensificarea activităţii de economisire a materiilor prime şi materialelor, a combustibilului şi energiei.

Şi pentru anul viitor, ca dealtfel pentru întregul cincinal, problema centrală o constituie îmbunătăţirea calitativă a întregii activităţi în toate sectoarele producţiei materiale. Aceasta presupune cu necesitate gospodărirea raţională, cu maxim de eficienţă, a fondurilor de producţie, reducerea costurilor de producţie şi a cheltuielilor materiale pe unitate de produs, valorificarea superioară a materiilor prime şi scăderea hotărîtă a cheltuielilor productive din economie — rebuturi, dobînzi penalizatoare, locaţii etc. — al căror nivel este încă ridicat. Plenara a subliniat totodată că un criteriu primordial al îmbunătăţirii calitative a activităţii economice este ridicarea rentabilităţii tuturor unităţilor; a precizat importanţa accelerării vitezei de rotaţie a fondurilor de producţie şi de circulaţie, indicînd să se ia la toate nivelurile măsurile corespunzătoare pentru a se pune rapid în circuitul economic toate valorile, combătînd cu hotărîre orice manifestare de gospodărire neraţională a avuţiei naţionale. În ceea ce priveşte productivitatea muncii, planul pe anul viitor prevedea o creştere superioară ritmurilor prevăzute în cincinal, dar, asa cum s-a subliniat la Plenară, sub posibilităţile reale de care dispune astăzi economia naţională. Tocmai de aceea Plenara a cerut ca în cadrul programului special privind creşterea productivităţii să se acorde atenţie deosebită măsurilor pentru extinderea mecanizării şi automatizării proceselor de producţie, perfecţionării tehnologiilor de fabricaţie, îmbunătăţirii organizării producţiei şi a muncii în întreprinderi, în sectoare, la fiecare loc de muncă. Totodată, Plenara apreciază îmbunătăţirea calităţii produselor ca o problemă fundamentală a economiei noastre în etapa actuală, în direcţia căreia trebuie concentrate toate forţele din întreprinderi, centrale şi ministere, din unităţile de cercetare şi proiectare.

În anul care vine sarcini importante sînt prevăzute şi pentru agricultură. Accentul principal se va pune în continuare pe sporirea producţiei de cereale, care trebuie să ajungă la circa 17 milioane tone. La porumb — unde se prevede cea mai mare

LUCRĂRILE MARII ADUNĂRI NAŢIONALE

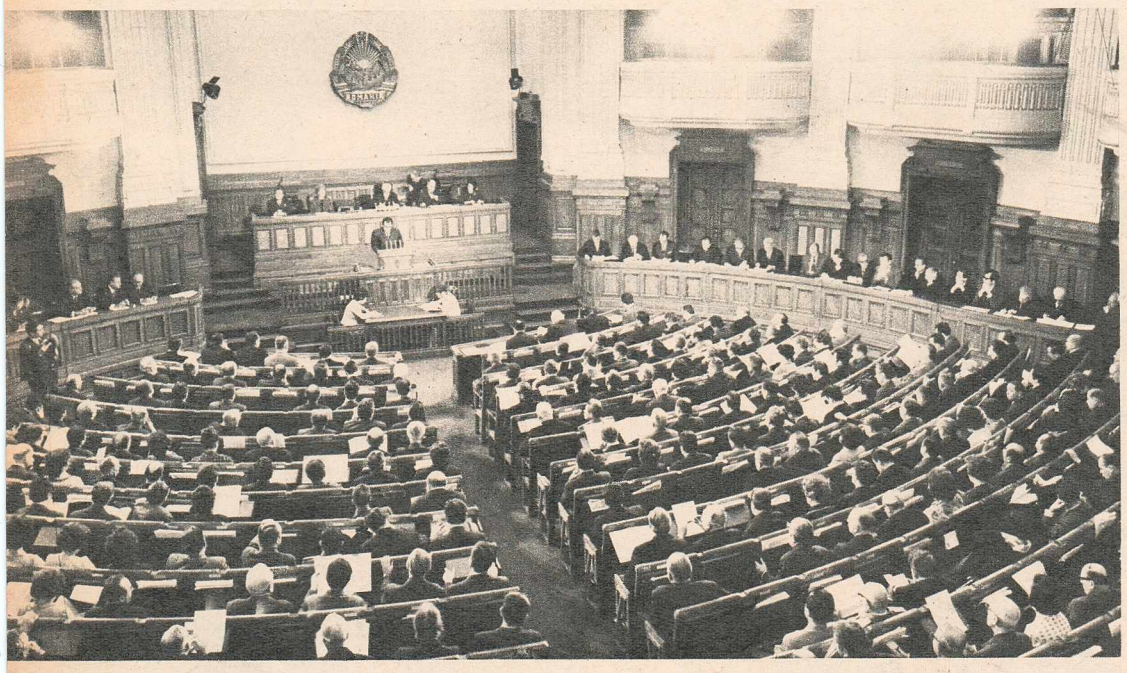

În aceste zile s-au desfăşurat lucrările celei de-a noua sesiuni a celei de-a şasea legislaturi a Marii Adunări Naţionale.

Marele sfat al ţării s-a întrunit într-o atmosferă de puternică efervescenţă politică generată de recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român şi de ampla expunere prezentată cu acest prilej de tovarăşul Nicolae Ceauşescu — un vast şi concret program de lucru, de o inestimabilă valoare teoretică şi practică pentru activitatea partidului şi a întregului popor — consacrată edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate, înfăptuirii hotărîrilor Congresului al X-lea şi ale Conferinţei Naţionale, îndeplinirii cincinalului înainte de termen.

Ţara întreagă, prezentă prin reprezentanţii săi, a luat în dezbatere şi a adoptat documente de o deosebită importanţă, ale căror prevederi, profund realiste, şi în concordanţă strictă cu posibilităţile noastre materiale şi umane, jalonează direcţiile principale ale perfecţionării în continuare a conducerii şi organizării societăţii noastre socialiste, ale dezvoltării accelerate a economiei naţionale, ridicării nivelului de viaţă a celor ce muncesc.

Documentele aprobate de recenta sesiune a Marii Adunări Naţionale — documente elaborate pe baza unor largi consultări — au fost examinate laborios, în amănunt, forma lor definitivă reprezentînd o sinteză superioară a unei activităţi politice şi legislative realizate cu girul maselor largi de cetăţeni ai patriei noastre socialiste.

Proiectele de lege, adoptate în unanimitate prin votul deputaţilor, reglementează într-un cadru legislativ adecvat noi raporturi şi organizări de ordin politic, economic şi social de o importanţă deosebită pentru destinul colectiv al poporului nostru, pentru dezvoltarea ascendentă a economiei naţionale, pentru ridicarea patriei noastre pe noi trepte ale progresului şi bunăstării generale.

VĂRAT CONGRES

creștere — producția va trebui să ajungă la aproape 10 milioane tone. Se prevede de asemenea o sporire a efectivelor de animale. Pentru realizarea acestor sarcini — s-a subliniat în Plenară — este necesar să se acționeze cu mai multă fermitate pentru aplicarea legii fondului funciar, lichidîndu-se risipa de terenuri arabile și agricole; să se intensifice lucrările de desecare, scurgere a apelor și de corectare a excesului de umiditate, să se asigure o îmbunătățire substanțială a calității semințelor și a materialului săditor, o folosire rațională a îngrășămintelor chimice, a parcului de tractoare și mașini agricole; în creșterea animalelor, să se realizeze o îmbunătățire substanțială a reproducției, o furajare mai rațională.

În vederea realizării volumului de investiții de 93,8 miliarde lei, Plenara cheamă toți oamenii muncii, specialiștii din acest domeniu, să-și concentreze eforturile în primul rînd pentru realizarea și punerea în funcțiune, la termenele planificate, a investițiilor cu caracter productiv, a construcțiilor de locuințe, spitale, școli, creșe și cămine și să se ia măsuri pentru sistarea imediată a lucrărilor cu caracter neproductiv, să se pună capăt cu hotărîre construcțiilor supradimensionate de orice fel. Plenara a indicat totodată o seamă de măsuri pentru dezvoltarea comerțului nostru exterior, pentru participarea activă, în continuare, a României la schimbul mondial de valori, la diviziunea internațională a muncii.

Întreaga activitate a partidului și statului nostru, țelul suprem al societății noastre socialiste îl constituie ridicarea continuă a bunăstării și civilizației întregului popor, țel care își găsește și în planul pe anul viitor o concretizare elocventă. Așa cum se subliniază în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, realizarea sarcinilor maximale ale planului pe 1973 creează condiții pentru o creștere a nivelului de trai mai mare decît s-a prevăzut inițial în cincinal. Sporuri considerabile vor înregistra veniturile populației atît din mediul urban cît și rural. Sînt alocate fonduri însemnate pentru acțiuni social-culturale, se prevede creșterea fondului de pensii, îmbunătățirea aprovizionării populației. Se vor construi cu 11 000 de apartamente mai mult decît s-a planificat inițial pentru anul 1973.

Stabilind masuri concrete pentru toate domeniile activității analizate, Plenara a luat hotărîri de o importanță deosebită privind sarcinile ce revin organelor și organizațiilor de partid pentru îndeplinirea și depășirea prevederilor planului de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1973, a hotărît luarea unor măsuri pentru perfecționarea activității comitetelor județene și orășenești ale P.C.R., a consiliilor populare județene, municipale și orășenești, îmbunătățirea controlului pe linie de partid și de stat, precum și pentru organizarea consiliilor de control muncitoresc asupra activității economico-sociale și constituirea comisiilor pe domenii în unitățile economice.

«Avem tot ce ne trebuie — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenară — pentru a asigura înfăptuirea planului pe anul 1973. Depinde numai de munca fiecăruia dintre noi, a fiecărui comunist, a fiecărui om al muncii».

«Sînt convins — a spus, în încheierea lucrărilor Plenarei, secretarul general al partidului — că planul pe 1973 va fi realizat cu succes, că la plenara de la sfîrșitul anului 1973 vom putea constata cu satisfacție înfăptuirea și depășirea tuturor obiectivelor și sarcinilor pe care ni le-am propus».

săptămîna în imagini

pe ogoarele patriei: o nouă săptămînă a hărniciei

Și în săptămîna care a trecut, lucrătorii ogoarelor au dat dovadă de multă hărnicie și de un înalt patriotism, dobîndind noi succese în marea bătălie a campaniei agricole de toamnă. Desfășurată sub semnul unei aprige încleștări cu vremea nefavorabilă, actuala campanie agricolă a dovedit o dată în plus puterea de mobilizare a cooperatorilor și mecanizatorilor, a tuturor forțelor antrenate în activitatea de pe ogoare. În felul acesta s-a reușit ca pagubele pricinuite de ploi să fie reduse considerabil în marea majoritate a județelor țării. Preocupați de soarta muncii lor, de recolta acestui an, cea mai mare parte din unitățile agricole au raportat terminarea culesului la porumb, cartofi, sfeclă-de-zahăr și la alte produse de sezon.

Totodată s-a trecut la strîngerea cocenilor și depozitarea lor în vecinătatea fermelor zootehnice, operația avînd o dublă importanță: eliberarea terenurilor și asigurarea hranei animalelor. O altă acțiune urgentă: înlăturarea apei de pe ogoare — o luptă încleștată cu natura, de smulgere a fiecărei palme de pămînt. Acolo unde a fost încheiat semănatul, preocuparea principală o constituie arăturile de toamnă, pregătirea terenurilor pentru culturile din primăvară. Organizarea muncii în două și trei schimburi vor permite încheierea în cel mai scurt timp a acestei operații de maximă importanță pentru producția anului viitor. Rezultatul se va vedea cu adevărat în anul care vine, odată cu recoltatul, cînd bilanțurile vor dovedi fermitatea și priceperea lucrătorilor de pe ogoare.

O acțiune de maximă importanță pentru agricultură — asigurarea hranei pentru animale.

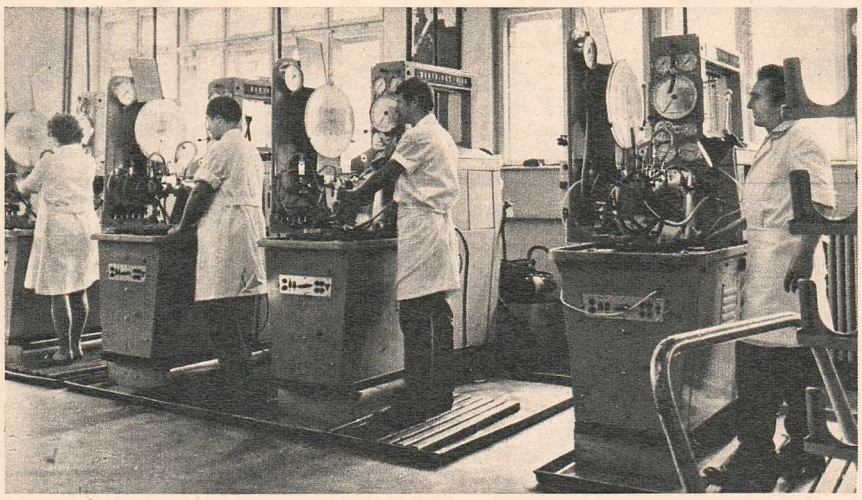

spirit gospodăresc exigent

Nu întotdeauna risipa de bunuri materiale apare sub aspectele ei brutale, consecință directă a neglijenței, nepăsării, comodității, lipsei de supraveghere și control etc., etc. Uneori, risipa se strecoară perfid în cutele hainei «legale» a unor norme de consum prestabilite sau în tehnologii «binecunoscute» și «de mult aplicate». Iată un exemplu luat din activitatea Uzinei de mecanică fină din Sinaia, cu multiple și profunde semnificații nu numai pentru respectiva uzină. Pe primele trei trimestre ale anului în curs s-au economisit aici 32 tone de oțel, echivalentul a circa una mie pompe de injecție pentru tractorul U-650, adică unul din principalii produși finiți ai uzinei. Importanta cantitate de oțel — cu atît mai importantă cu cît, să nu uităm, ne aflăm la o uzină de mecanică fină — zăcea, așadar, parazitară în înseși normele tradiționale de consum ale prețiosului metal. O salutară revizuire a unor tehnologii care s-au dovedit, implicit, depășite, o inteligentă, perseverentă și curajoasă aplicare a unor noutăți tehnice (ca, de pildă, extinderea procedeului de extrudare la rece și altele) au scos la iveală importante rezerve de oțel. Rezultatele au avut, desigur, darul să stimuleze colectivul care și-a propus pentru anul 1973 noi și îndrăznețe obiective la capitolul economii de metal, însumînd peste 100 tone de oțel. Un plan de măsuri special întocmit indică principalele căi de urmat. Printre acestea: înlocuirea oțelului cu aluminiu la corpul pompei de amorsare și înlocuirea oțelului cu material plastic la pistonul pompei; numai aplicarea unei tehnologii noi a forjării pe verticală se va solda cu o economie de oțel antecalculată de 28 de tone. «*Valoarea producției rezultate dintr-o tonă de metal urmează să crească cu circa 14 la sută față de anul în curs*» — se arată în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R. O indicație precisă și stimulatoare, un ghid în elaborarea planurilor de măsuri pentru realizarea de noi economii de metal ale uzinei prahovene.

Dar în vederile colectivului nu se află doar oțelul, ci și alte elemente cu pondere economică majoră cum ar fi, bunăoară, consumul de energie electrică și combustibili. Se preconizează o reducere a consumului de electricitate de la 38,82 kWh/1 000 lei cît este norma la 38,40 kWh/1 000 lei. Dintr-un condei — o economie de circa 5 200 000 lei. În ce privește combustibilii, se anticipează o scădere de la 29,2 kg normă la 28,6 kg combustibil convențional pe 1 000 lei. Adică alte 12 milioane lei! Pentru realizarea acestor valoroase economii se indică măsuri eficiente mergînd de la revizuirea și înlocuirea unor utilaje și instalații învechite și cu randament scăzut și pînă la măsuri de raționalizare a iluminatului și încălzitului cuprinzînd executarea de dispozitive — întrerupătoare automate, automatizarea supravegherii încălzirii halelor și încăperilor, recuperarea unor resurse energetice secundare (termice) și altele.

CAPITALA VA GĂZDUI EXPOZIȚIA:

«350 ani de portretistică engleză»

A prezenta 350 de ani de artă a portretului într-o expoziție în care limita selecției operate într-un imens patrimoniu nu depășește 100 de lucrări, este, desigur, o sarcină foarte dificilă. Mai ales cînd e vorba de «Portretul englez». Puține sînt țările care să fi realizat o profilare muzeistică împinsă pînă la ambiția de care au dat dovadă britanicii cînd și-au alcătuit celebra Galerie Națională de portrete din Piața Trafalgar, în inima Londrei. De asemenea, puțini artiști ai lumii au lăsat țării lor, ca Thomas Gainsborough (1727–1788), aproape 800 de portrete. După cum mai este un lucru știut, că în pictura engleză de după Reformă, portretistica este genul privilegiat care va reuși să-și păstreze, pînă în veacul nostru, poziția dominantă în plastica națională.

Pornind de la atari premise, organizatorii expoziției «Portretul englez» (vernisajul va avea loc la sfîrșitul lunii noiembrie a.c., la Muzeul de Artă din București), intenționează să prezinte, în tot ce are mai semnificativ, evoluția portretisticii engleze, începînd cu adevăratul ei părinte, marele pictor flamand Anthonis van Dyck. Deschizător de drum și creator de școală în arta Țărilor de Jos și a Europei secolului al XVII-lea, el și-a încheiat ultimul deceniu de viață la Londra, devenind Sir Anthony, pictorul oficial al curții lui Carol I.

După două decenii de la moartea lui Van Dyck, în 1660, cel mai de seamă portretist din Anglia este... olandezul Peter Lely, înnobilat și el drept recunoștință a aristocrației insulare pentru portretizarea ei întru eternitate. Olandezului i-a urmat germanul Godfrey Kneller, prezent și el în expoziție. Dar expoziția pune, desigur, accentul pe marii artiști autohtoni care au ridicat pe culmile strălucirii arta portretului englez: William Hogarth, Joshua Reynolds, Thomas Gainsborough, Thomas Lawrence, Thomas Rowlandson, Dante Gabriel Rossetti și alții.

Pe lîngă tablourile semnate de aceste celebrități, vom avea prilejul de a admira măiestria unor miniaturiști ca John Hoskin, Isaac Oliver, Jeremiah Meyer, John Smart; portrete satirice în care a excelat și Hogarth, dar mai cu seamă maestrul stampei de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, James Gillray. Sînt prezenți și cîțiva mari sculptori, printre care și contemporanul Sir J. Epstein, cu portretele cunoscute ale lui Joseph Conrad și George Bernard Shaw.

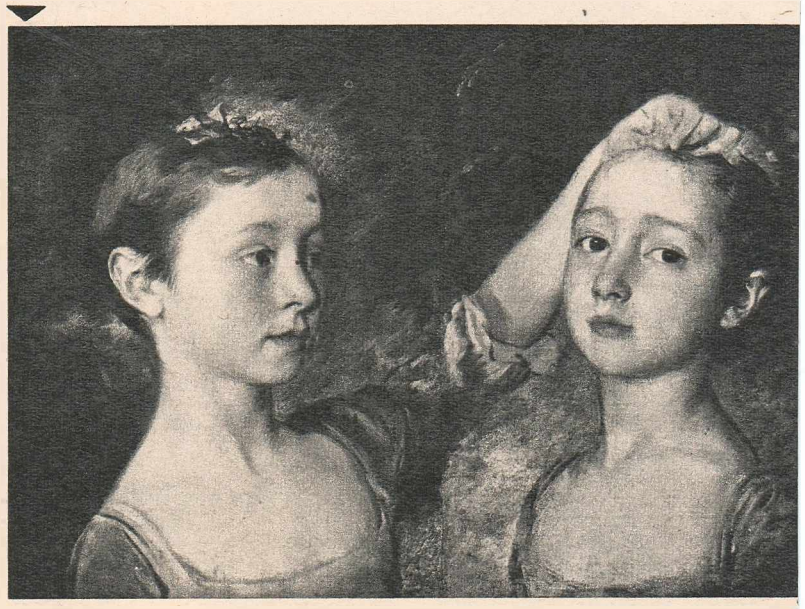

COPERTA NOASTRĂ

Actrița REKA NAGHY vedeta filmului lui Francisc Munteanu «Sfinta Tereza și diavolii».

Fotografie de Sorin DAN

Prezentarea artistică: V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București Piața Scînteii 1, Sectorul 1 Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744 TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

succese ale constructorilor de nave

Constructorii navali din Galați au mărit zestrea flotei noastre comerciale cu încă o navă de transport. Este vorba de cel de-al 10-lea cargou, de 4 500 tdw, lansat la apă cu mult înainte de termenul stabilit. Angajamentul harnicului colectiv de pe malul Dunării prevede lansarea în continuare a cîte unui vas în fiecare lună. La rîndul lor, constructorii navali din Oltenița au terminat lucrările la prima navă fluvială de 5 000 tone prevăzută în planul pe anul 1973. Acest ultim succes completează rezultatele obținute la șantierul naval din Oltenița, unde planul anual atît la producția-marfă cît și la export a fost îndeplinit.

tînăra generație — obiect de cercetare științifică

Vă prezentăm în rîndurile care urmează convorbirea avută de către un colaborator al revistei noastre cu tovarășul conf. dr. Ovidiu Bădina, directorul Centrului de cercetări pentru problemele tineretului. D-sa ne-a spus:

— Pornindu-se de la ideea că tineretul trebuie studiat ca o categorie socială dinamică în procesul integrării sale în viață, centrul a definitivat de curînd un studiu, inițiat încă din 1971, privind structura socio-profesională a tineretului, investigație amplă în care au fost cuprinși 95 000 tineri între 16 și 30 ani, sondîndu-se organizațiile de tineret din toate categoriile sociale pentru a se obține o imagine corespunzătoare la nivel național, județean și local. Ancheta, axată pe grupe de sexe, de vîrstă, grade de școlarizare și loc de muncă, a urmărit, pe lîngă un studiu al ocupațiilor, și o serie de alte probleme complementare, cum ar fi cea a navetismului, a migrației de la sat la oraș sau invers. Rezultatele cercetărilor au dovedit că aproape 90 la sută din tineri sînt prinși în activități social-utile, iar 14 la sută din cei anchetați sînt navetiști, migrația avînd ca obiectiv încadrarea și integrarea în activități urbane.

O amplă cercetare sociologică a întreprins Centrul de cercetări pentru problemele tineretului în cursul acestui an cu privire la aspectele socio-economice în unele zone rurale. Un studiu cu caracter monografic, efectuat în Valea Agrijului (Sălaj), a inclus o analiză economică a zonei la nivelul unităților industriale, culturale și al familiei. S-au folosit 15 000 de subiecți, dintre care 5 000 de tineri, iar rezultatele anchetei au fost concretizate într-o serie de acțiuni sociale. N-am neglijat nici mediul din institute și facultăți. El a făcut obiectul unui studiu ce tratează structura și organizarea asociațiilor studențești la care subiecții au participat direct. Rezultatele cercetării impun revizuirea structurii vieții de organizație studențească, respectiv mutarea centrului de greutate al asociației la nivelul anului și grupei studențești — o legare a activității asociațiilor de grupuri cît mai restrînse.

— Care sînt proiectele dumneavoastră de studiu acum cînd vă apropiați de jumătatea unui deceniu de existență a centrului?

— Pentru 1973 cercetările vor privi formarea, educarea și integrarea socială a tinerei generații (studiu ce sintetizează rezultatele cercetărilor deja existente), realizarea idealului de viață în perioada studenției, dinamica opțiunilor profesionale a elevilor. Vom continua, de asemenea, colaborarea internațională cu o serie de țări, printre care Franța, Iugoslavia (prin Federația mondială a școlilor pentru părinți), întîlnirile bilaterale cu organisme similare din Austria, Bulgaria, R.D.G., R.F.G., U.R.S.S.

cu o lună avans față de grafic

Vă prezentăm secția de cutii de viteză Estafette, secție fruntașă în cadrul întrecerii socialiste desfășurate la Uzina de autoturisme-Pitești. Harnicul colectiv de muncă de aici lucrează la ora actuală cu o lună în avans față de graficele de producție. Acest fapt creează premisele ca în luna aprilie a anului viitor secția să atingă capacitatea de 100 000 de cutii de viteză.

vor încheia anul cu 17 zile mai devreme

De bun augur se dovedesc a fi și rezultatele obținute de către colectivul Fabricii de țesături «Libertatea» din Sibiu.

Îndeplinirea angajamentului asumat în cinstea aniversării Republicii a însemnat realizarea peste plan a unei producții de 22 milioane lei. Astfel că și pentru «Libertatea» anul de producție se va încheia mai repede decît cel calendaristic, și anume cu 16-17 zile mai devreme.

Dintre numeroasele inițiative care stau la baza acestor succese amintim: sporirea producției în cadrul aceluiași spații de circa 2,7 ori; utilizarea intensivă a mașinilor existente; realizarea cu mijloace proprii a unui important volum de piese de schimb; utilizarea a peste 80 de repere pentru utilajele textile din secții.

teze și paranteze

de Aurel BARANGA

mistere literare

Deși tineretul din țara noastră are o bogată și îndelungată tradiție de fapte revoluționare, eroice, de un profund și elocvent dramatism, totuși literatura, în genere, arta, care să exprime, adecvat, această experiență,e destul de săracă.

Explicațiile sînt, evident, de rațiuni multiple, dintre care prima derivă din reali tatea că o asemenea literatură pretinde — în pofida unor prejudecăți curente — o măiestrie matură.

Dovada peremptorie: cei mai mari scriitori ai lumii și-au închinat condeiele unor pagini destinate celor mici sau tineri, spre sfîrșitul vieții, atunci cînd virtuozitatea lor atingea desăvîrșirea. Ca să înțelegi deplin psihologia, nu complicată ci complexă, a copiilor și a celor ce se află în pragul dintre copilărie și adolescență, ca să redai, limpede și convingător, suflul tinereții, ca să vorbești o limbă, nu izmenită și simulată, ci, realmente, a acestor vîrste, etape ale vieții constituind universuri ermetice, ți se cere o vastă experiență verificată. E necesară memoria propriei tale copilării și a propriei tale tinereți, retrăită afectiv, confruntată cu o altă tinerețe: a prezentului, cunoscut nu din elemente informative, fie ele și exacte, ci trăit, intens și pătimaș, la cota eroilor.

Și n-am epuizat coordonatele obligatorii, menite să asigure nu perenitatea, ci actualitatea unei opere închinate tineretului. Poate că fundamentală este însă o altă vectorială, de natura participării exclusive a scriitorului la faptul de viață evocat.

Iată, sînt peste cinci decenii de cînd mă smeresc în fața tinereții și a farmecului, de o absolută armonie spirituală, pe care mi-o comunică, la fiecare nouă lectură, o capodoperă nemuritoare: «Cei trei mușchetari».

Citită, recitită, și reluată la toate vîrstele, cartea emoționează și încîntă, fascinează și cucerește, cu aceeași intensitate.

Care este — m-am întrebat de atîtea ori, depășit în uimirile mele — misterul ce-i păstrează vie și nealterată candoarea? Trei rînduri din jurnalul bătrînului Dumas mi-au mijlocit dacă nu cheia secretului un început, satisfăcător, de explicație.

La moartea unuia dintre personajele sale — mărturisește autorul lor — lovit de această pierdere iremediabilă, a plîns, neconsolat, trei zile.

«Țelul fundamental
al întregii dezvoltări a țării
în perioada următoare
este ridicarea patriei noastre
la un înalt nivel de civilizație și bunăstare,
înflorirea multilaterală
a României socialiste».

NICOLAE CEAUȘESCU

viitor și prognoză (II)

POSIBILITĂȚILE PRACTICII

O anchetă de I. NICOLAE

Și cercetarea viitorului are tendințele sale de viitor. Sună paradoxal dar, de fapt, e cît se poate de firesc.

Așa, de pildă, o tendință este aceea a abandonării orientării exclusive a proiectării (în sensul special de scrutare și creare a viitorilor posibili), prognozei și planificării doar spre domeniul economiei și a trecerii la proiectări, prognoze și planificări care să țină cont și de ansamblul vieții sociale.

O altă tendință este aceea a folosirii unei metodologii de lucru interdisciplinare integrate, deci a folosirii, fără prejudecăți, a unor combinații de metode științifice.

Încă o tendință ar fi aceea a situării pe prim plan a scopurilor și a valorilor. Cu alte cuvinte, cercetînd viitorul, trebuie mereu să te întrebi: în ce scop preconizez o anumită acțiune și ce valoare va avea o anume dezvoltare pentru oameni.

Tot ca o tendință accentuată se manifestă și includerile din ce în ce mai frecvente în domeniul planificării și al prognozei nu numai a aspectelor privitoare la viața socială, ci și pe acelea privitoare la viața individului. Mie unuia îmi place deosebit această tendință pentru că, avîndu-se grijă nu numai de mușuroi ci și de furnică, simt că «viitorii posibili» ai împlinirii personalității umane pot fi mai generoși.

Dar dintre toate tendințele cercetării viitorului — pe care eu unul le-am aflat de la un pasionat, în adevăratul înțeles al cuvîntului, al acestui gen de cercetări: inginerul expert consultant Adrian Popescu *— cea mai captivantă pentru noi, profanii, cei mulți socotesc că e aceea de democratizare a studiilor privind viitorii posibili. Cu alte cuvinte, tendința de a cîștiga pentru cauza prognozelor înțelepte cît mai mulți adepți activi dar și, aș spune, adepți în cunoștință de cauză.*

Participarea largă la procesul de scrutare și creare a viitorilor posibili, de prognoză și de planificare ar avea cel puțin două urmări fericite: pe de o parte s-ar diminua numărul deciziilor luate fără consultul oamenilor muncii; pe de altă parte, s-ar «tempera» substanțial monopolul experților asupra planificării, mai cu seamă în privința definirii scopurilor și valorilor.

Așa cum am recunoscut și în încheierea primei părți a anchetei, încercăm cu paginile din acest număr să vă atragem și pe dumneavoastră în lumea fascinantă a cercetării viitorului, în lumea fascinantă a prognozei.

Și nu încercăm să o facem numai cu argumente teoretice, ci apelînd la glasul convingător al exemplelor practice. Veți citi în continuare pagini din contribuțiile unor specialiști din diferite domenii la cercetarea viitorilor posibili pentru respectivele domenii.

E vorba de patru oameni cu patru profesii diferite, dar concluzia trebuie să fie una:

Indiferent de specializarea noastră, de profesia noastră, putem colabora la proiectarea, prognoza și planificarea viitorului nostru social optim și, implicit, a viitorului nostru personal optim. Pentru că tot o tendință a cercetării viitorului este și aceea a lucrului în echipe pluridisciplinare.

Mă gîndesc că în felul acesta vom dobîndi o nouă dimensiune, specifică omului modern, în înțelesul cel mai de ultimă oră.

prognoză și marketing

Trăim o epocă în care tehnologia și schimbarea tehnologică sînt o forță dominantă, afectînd structura economică actuală și mai ales viitoare a unei țări, profilul și ritmul de creștere a economiei sale. Există nu numai între întreprinderi dar și între țări o întrecere tehnologică, o întrecere privind introducerea produselor noi, destinată a oferi o întîietate ori un avans tehnologic.

Dacă însă nu sînt urmărite pînă la capăt rezultatele previziunilor tehnologice în forma finală a bunurilor de consum și servicii, atunci factorii de decizie, la nivelul macroeconomic, nu pot ajunge la alocări rezonabile de eforturi pentru scopurile dezvoltării care se referă alternativ la domeniile științei, tehnicii, învățămîntului și obiectivelor sociale.

În fapt, alocarea resurselor în aceste scopuri croiește viitorul economiei. Utilizarea înțeleaptă a resurselor va genera în mod eficient înaintarea pe frontul științei, tehnicii și al progresului în general, cu aplicații directe în producerea mărfurilor și serviciilor de care au nevoie consumatorii. Eforturi inadecvate vor produce oportunități limitate care sînt prea costisitoare, vin prea tîrziu sau au o valoare prea scăzută.

În acest fel dezvoltarea produselor noi este o punte strategică între știință și tehnologie pe de o parte și aspectele estetice, economice și sociale ale universului consumatorilor pe de altă parte.

În deciziile privind noile produse trebuie să se țină seama deci de rata și natura dezvoltării științifice și tehnice, de o estimare a comportamentului viitor al consumatorului și de acțiunile altor întreprinderi în acest cadru comun al ambianței înconjurătoare.

Previziunea tehnologică influențează considerabil procesul introducerii produselor noi atît prin favorizarea accelerării desfășurării în timp a lanțului cercetare-dezvoltare-testare-engineering, cît și prin posibilitatea — pe care o oferă — de anticipare a importantelor modificări structurale din industrie sub efectul inovațiilor tehnice creatoare de noi domenii ale aplicațiilor științei.

Prin marketing întreprinderea devine conștientă de viitorul produselor ei, își activizează capacitățile latente, își revizuiește diferitele concepții privind inovarea și își definește totodată rolul pe care îl va avea în economie și societate, explorînd deci noi identități posibile.

Astfel, datorită marketingului crește instrumentalitatea orientării spre activitatea de creație a întreprinderii cu ajutorul previziunii și planificării tehnologice și scade semnificația factorului spontaneității în inovare, factor care, în fapt, slăbește funcționalitatea unui sistem, devenind tot mai incompatibil cu structurile unei organizări eficiente, moderne.

Marketingul este indispensabil și inevitabil pentru previziunile tehnologice avînd drept obiect crearea unor produse noi sau îmbunătățite atît prin informațiile vitale pe care le oferă la geneza ideii și concepției produsului cît și prin evaluarea pe care o face în diferitele faze ale dezvoltării acestuia asupra succesului potențial al produsului nou care va fi supus examenului pieței.

Previziunile tehnologice pentru crearea produselor noi care se elaborează fără cercetări de piață deschid drumul fabricării unor produse care nu se știe precis ce necesități vor satisface și cui se vor adresa, ignorînd nevoile și dorințele consumatorului dar planificînd totuși un viitor pentru a cărui cunoaștere se depun eforturi ineficiente.

Previziunile tehnologice trebuie să devină tot mai mult o parte integrantă a planificării întreprinderii care nu se mai poate lipsi de anticiparea aplicării cercetării științifice în producție. Toate aceste anticipări trebuie planificate întrucît investițiile necesare nu pot fi justificate fără o descriere a destinației lor, demonstrîndu-se, pas cu pas, cum fiecare operație va utiliza fondurile alocate pentru a atinge rezultatele propuse. Iar rezultatul final, produsul nou sau îmbunătățit, va căpăta un sens concret numai dacă va satisface în mod adecvat nevoile unui segment al cererii.

Pentru ca previziunile tehnologice de produse noi să se realizeze este indispensabil ca cercetările de marketing să se afle într-o interdependență eficientă cu experimentarea și dezvoltarea noilor produse, cu producția, cu distribuția, precum și cu o continuă analiză și evaluare economică a rezultatelor succesive obținute de cercetările tehnice.

Previziunile tehnologice trebuie să țină seama de previziunile privind: mărimea și dezvoltarea pieței, structura consumului și a cererii, posibilitățile de export, avantajele comerciale obținute, serviciile comerciale după vînzare etc. pentru că sînt influențate de toate aceste aspecte ale marketingului.

Acceptarea pe scară largă a rezultatelor previziunilor tehnologice de produse noi este în funcție de acceptarea lor comercială, de organizarea vînzărilor, de circuitele de distribuție, de ambalarea, promovarea și publicitatea produsului respectiv, de variabilele marketingului. De pildă, în cazul noilor produse alimentare un rol deosebit îl au supermagazinele, ambalajele ieftine, mijloacele de impulsionare a vînzărilor, reclama.

Marketingul determină, într-o mare măsură, spațiul și direcțiile de dezvoltare ale previziunii tehnologice de produse noi pe care le leagă de necesitățile pieței și ale economiei. Observarea continuă a pieței oferă o bază realistă previziunilor tehnologice pentru produsele noi, iar rezultatele acestor observații devin elemente de feedback pentru operații viitoare.

Aplicarea consecventă a conceptului de marketing, a opticii acestuia în întreaga întreprindere, va integra previziunile tehnologice de produse noi în realitățile active ale întreprinderii, în scopurile, interesele și posibilitățile acesteia, în strategiile și tacticile conducerii întreprinderii. Acest cadru favorizează, pentru o întreprindere dinamică modernă, realizarea unor obiective importante ca: accelerarea trecerii unui proiect de produs nou din faza de concepție pînă în etapa finală a difuzării lui pe piață, valorificarea cercetărilor tehnice și a celor de marketing, controlul costurilor și realizarea beneficiilor planificate prin succesul desfacerilor, expansiunea sortimentelor și adaptarea activă a întreprinderii la progresul tehnic general etc.

Prof. dr. M. DEMETRESCU
director al laboratorului
de marketing, A.S.E.

prognoză și evoluție educațională

Într-o lume în care schimbările profunde au devenit regula stabilității evolutive, iar certitudinile viitorului au baze... probabilistice, de un lucru putem fi siguri: majoritatea populației active va avea de suportat o transformare rapidă a situației sale profesionale. Modificarea se va face într-un ritm atît de alert, încît este foarte probabil ca mulți dintre membrii acestei populații active să trebuiască să-și schimbe meseria de mai multe ori în cursul vieții! S-au avansat chiar și cifre: se pare că după 1980 fiecare individ va fi obligat de conjunctură să se reorienteze și reprofileze de cinci ori (în medie) de la angajare pînă la pensionare. O adevărată gimnastică intelectuală cu atît mai dificilă, cu cît volumul mare și în continuă creștere de cunoștințe nu mai poate fi decît parțial și, în măsură din ce în ce mai mică, transpus în cadrul pregătirii de bază, școlare.

Va fi deci de o importanță vitală pentru oameni ca progresele învățămîntului să urmărească favorizarea curiozității intelectuale și să dezvolte capacitatea fiecăruia de a-și însuși singur cunoștințele necesare.

Se va accentua în special facultatea de a pune întrebări și de a găsi răspunsuri mai degrabă decît aceea de a înmagazina cunoștințe prefabricate puse la dispoziție de profesori.

Reamintim în acest sens lipsa principală relevată de

tovarășul Nicolae Ceaușescu în modul de tratare a problemelor actuale esențiale ale dezvoltării sociale, lipsă ce poate fi întîlnită și în alte domenii ale învățămîntului: predarea în continuare de la catedră în special a unor teze, idei și noțiuni cu caracter general, abstract, a unor principii și definiții arhicunoscute. Și, în continuare, secretarul general al partidului subliniază că: «Și asemenea cunoștințe au valabilitatea lor, dar ele permit doar înțelegerea legităților generale ale vieții sociale și numai repetarea lor nu-i ajută pe tineri să-și dezvolte gîndirea creatoare, independentă, capacitatea de a judeca cu capul propriu, de pe pozițiile teoriei noastre revoluționare, fenomenele noi care se produc în societate...»

Învățămîntul va accentua din ce în ce mai mult asigurarea unei pregătiri generale polivalente care să permită o cît mai mare flexibilitate în folosirea forței de muncă de înaltă calificare și va ușura oamenilor muncii reorientările amintite anterior, în raport cu progresele științei și tehnologiei. Rolul examinărilor, azi în creștere, va diminua pentru a permite orientarea elevilor și studenților de toate vîrstele către discipline în care rezultatele individuale sînt greu de cuantificat, cum sînt: dezvoltarea afectivă, pregătirea socială, civică și altele. În orice caz, cercetările au ajuns la concluzia că examenele dau indicații foarte inexacte asupra succesului viitor, în viață, al elevilor, adică nu permit evaluări precise tocmai asupra domeniului de maxim interes în dezvoltarea colectivităților umane luate în ansamblu.

În activitatea de instruire, metodele actuale de examinare vor fi înlocuite treptat de un control continuu al dezvoltării cunoștințelor și aptitudinilor grefate pe modificările de atitudine necesare.

Școala viitorului, orientată mai ales către pregătirea pentru schimbări, va fi considerată ca un factor al transformărilor, în loc să fie folosită doar drept agent de transmitere a tradițiilor.

În acest context gruparea persoanelor de instruit se va face după alte criterii decît cele folosite acum (vîrstă, pregătire de bază etc.), de exemplu, după aptitudinile manifestate. Experiențe vechi, deja de peste zece ani, au dovedit că un copil poate foarte bine să lucreze cu alți colegi la nivelul clasei a 2-a pentru însușirea limbii materne, la nivelul clasei a 3-a pentru științele naturii și la nivelul clasei a 5-a pentru matematică, fără ca această dezechilibrare aparentă să dăuneze cu ceva evoluției individuale favorabile. Se pare dealtfel că odată cu progresul și... ieftinirea calculatoarelor electronice, folosirea lor în procesele educative să permită extinderea largă a *învățămîntului programat individual* (I.P.I.).

Dar pentru evitarea apariției individualismului într-o societate în care activitatea colectivă este baza evoluției se va acorda o atenție specială perfecționării aptitudinii de *a comunica;* se creează astfel premisele exploziei de creativitate generală, condiție a perenității civilizației și vieții pe Terra.

Școala nu poate însă rămîne doar locul unde se desfășoară procesul educațional: modalitățile participative de instruire, accentul pus pe implicarea elevilor în experiențe concludente vor impune ca școala să fie ea însăși un exemplu de aplicare a principiilor predate la cursuri: creativitatea, progresul tehnologic, munca și decizia colectivă — în care să fie cuprinși elevii alături de profesori — vor trebui să caracterizeze activitatea acestei instituții vitale pentru umanitate.

Prognoza pare excesivă? Să nu uităm însă că educația este ramura în care, direct sau indirect, ca elevi, studenți profesori și personal ajutător, este cuprinsă între 20% și 30% din populația unei țări!

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat dealtfel că activitatea educativă desfășurată în cadrul școlii are o însemnătate crucială pentru existența societății noastre, pentru ziua de mîine a țării, pentru soarta însăși a națiunii noastre socialiste.

Învățămîntul, ramură de bază a societății moderne, trebuie să fie și o ramură fruntașă!

Ing. Miron POPESCU
expert, Academia «Ștefan Gheorghiu»

Computerul
și cartelele sale perforate:
un ajutor al omului
în strădania sa
de a-și prevedea viitorii,
un ajutor al omului
în strădania sa
de a opta cît mai înțelept
în fața evantaiului
de posibilități
pe care-l oferă viitorul.
Evident,
un ajutor pe măsura
secolului 20.

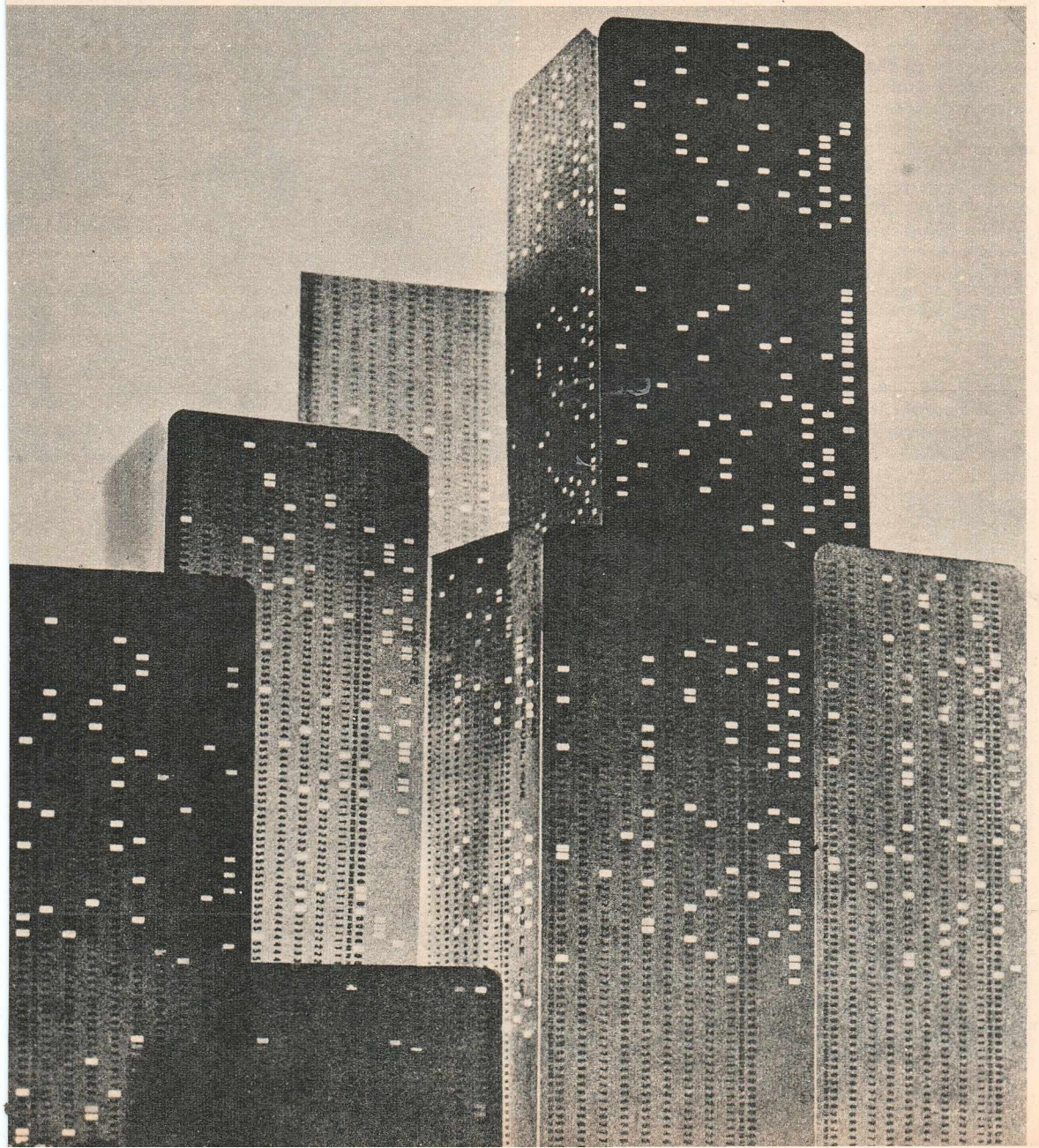

prognoză și activitate de proiectare

În țările cu programe intensive de dezvoltare economică, posibilitatea preluării, organizării și transferului de informații tehnice reprezintă una din cele mai importante restricții, fiind uneori de același ordin cu lipsa capitalului.

Pe de altă parte, progresul economic se bazează substanțial pe introducerea noilor tehnologii, tehnologii reprezentînd produse de vîrf ale activității de cercetare și proiectare. Se poate găsi o relație de dependență care demonstrează că pe măsură ce un produs, în speță o tehnologie înaintată, conține o cantitate mare de activitate intelectuală, introducerea acestei tehnologii în practică este mai dificilă, transferabilitatea ei scade, fiind necesar un plus de activitate pentru a o realiza.

În felul acesta și produsul activității de proiectare trebuie însoțit de alte servicii decît cele tradiționale, care să poată promova acest produs și să-l transforme din fapt de gîndire în realitate operantă.

Aceste cîteva motivații, atașate, în condițiile economiei socialiste, la rolul important pe care îl are proiectantul ca instrument al aplicării politicii economice a partidului și statului, configurează deja viitoarea organizație de proiectare sub forma unei organizații complexe care oferă o serie întreagă de servicii ingerești, mult mai extinse decît cele pe care le oferă astăzi.

Aceste noi servicii se vor regăsi în domeniile studiului pieței, studiului produsului, proiectării efective a obiectivului (a instalațiilor și utilajelor), proiectării organizării și conducerii, precum și serviciilor speciale de asistență tehnică, conducere temporară a procesului instruirii, ca și ale altor activități.

În afară de atare mutații, care vor atrage noi categorii profesionale în structura institutelor de proiectare, configurația organizatorică a acestora se va schimba prin introducerea și generalizarea tehnicii de calcul.

După părerea noastră, toate aceste deplasări vor confirma din ce în ce mai mult rolul major al muncii proiectantului, rol care provine din însuși caracterul specific de previziune al activității de proiectare.

Ing. George COJOCARU
director tehnic
al Institutului de proiectări
pentru industria ușoară

prognoză și turism

Explozia fenomenului turistic este o caracteristică a epocii noastre; o urmare a procesului rapid de industrializare și urbanizare, a modernizării transportului, a amplificării timpului liber.

Ca urmare, organizarea turistică de mîine va răspunde printr-o ofertă cu un evantai larg de servicii unei cereri diversificate din punctul de vedere al motivațiilor turiștilor (recreare, distracție, sport etc.) și al diverselor grupe de vîrstă (tinerii și bătrînii vor prezenta segmente importante ale pieței turistice). Apare evident că cerințele vieții, într-o civilizație foarte industrializată, stimulează dezvoltarea unui turism al odihnei și al disponibilităților facultăților omenești, unui turism cu o motivație culturală și psihică, de compensare sufletească.

În stațiunea turistică de mîine este de dorit să se realizeze o armonizare cu natura a volumelor construite să se mențină factorul de contrast și de varietate a existenței, de valori tradiționale și de noutate, de așezare modernă în care să se simtă pitorescul și specificitatea mediului înconjurător. Și în acest mod amenajarea turistică va înfăptui un climat în care omul să nu mai simtă agresivitățile (aglomerare, zgomot etc.) și poluarea civilizației moderne.

Este probabil că regiunile de munte vor dobîndi în timp mai multă valoare decît cele de pe litoral, pentru că vor satisface în mai mare măsură nevoia de recreare a omului ale cărui activități vor fi cerebralizate.

În cristalizarea procesului de conducere modernă în turism se consideră ca importantă și contribuția calculatorului, atît prin posibilitățile pe care le oferă în culegerea și tratarea informației, cît și prin utilizarea sa în aplicarea metodelor probabilistice și de simulare.

Pentru început, de pildă, s-a realizat deja în lume un «hotel informatic», în care calculatorul electronic se ocupă de turiști peste tot și în orice moment. Această putere informatică nu este destinată numai să urmărească clienții în timpul ședерii lor la hotel, ci și pentru a îndeplini o întreagă activitate de gestiune a stocurilor și de previziune a rezervării de locuri, ceea ce va avea ca rezultat o îmbunătățire substanțială a serviciilor oferite.

Bineînțeles că și oferta noastră turistică va valorifica cît mai eficient potențialul turistic al țării noastre, prin amenajarea și dezvoltarea stațiunilor care sînt solicitate de turiști. Și în acest context, spațiul nostru turistic va afirma valorile culturii proprii: năzuința de stilizare specifică artei noastre populare, cu un geometrism rarefiat, o întrebuințare ornamentală a motivelor naturale (plante, animale), moduri coloristice concretizate în culori stinse și cultivarea unei ornamentici originale. În viitor, desigur că se va realiza și un salt calitativ hotărîtor în ceea ce privește calitatea serviciilor turistice pentru a se satisface motivațiile multiple și necesitățile nuanțate ale turiștilor. În acest scop trebuie luate măsuri de educație a personalului din sectorul turistic pentru a ajunge la nivelul țărilor dezvoltate și pentru a le putea concura cu succes și în acest domeniu important al relațiilor internaționale.

Doctorand în marketing turistic
Iulian BERBECARU
expert, Academia «Ștefan Gheorghiu»

PRIN CETĂȚILE PETROCHIMIEI ROMÂNEȘTI

de Liviu TIMBUS

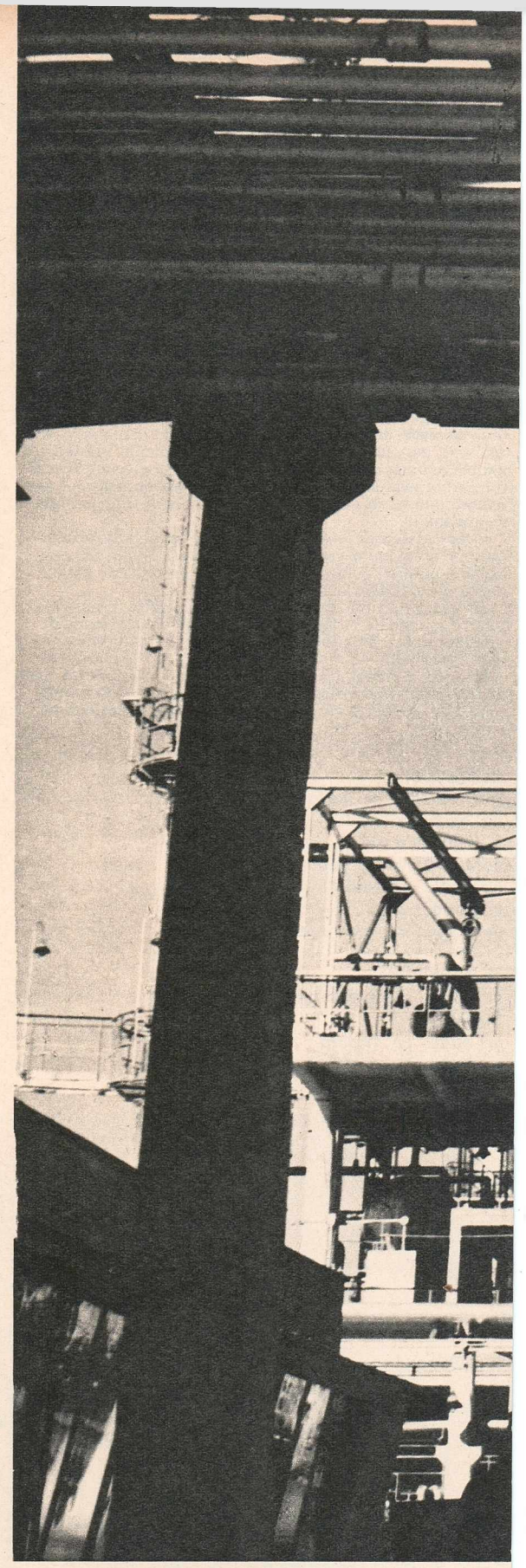

O veritabilă «țară a minunilor» s-a născut sub ochii noștri • Călător pe volutele fanteziei, chimistul poate inventa la nesfîrșit materii noi • O competiție a curajului și măiestriei care situează România pe primele locuri din lume.

30 DECEMBRIE

Cu mai bine de cinci ani în urmă am fost martorii unui strălucit, pasionant și tulburător moment din istoria seculară a orașului Pitești. Modesta așezare subcarpatică, încercuită, de la o zi la alta, de o imensă centură industrială, renăștea febril, revărsîndu-se tumultuos peste străvechile ei hotare. O întîlnire violentă dintre trecut și prezent, dintre vechi și nou, motorul și miezul dialectic al oricărei deveniri.

Am salutat acest memorabil eveniment din viața orașului în cadrul unui reportaj amplu, intitulat «Pitești — orașul care naște». Pe vremea aceea, deci în primăvara lui 1967, localitatea privită de pe dealurile molcome ale șoselei Giurgiului apărea invadată pînă sub orizont de un singur și imens șantier. Pe o suprafață, însumînd sute de hectare, constructorii răscoliseră pămîntul metru cu metru, plantînd o impresionantă pădure metalică. Urmăream pe viu geneza celei mai mari cetăți a petrochimiei românești, a unui oraș care trebuia să devină deopotrivă patria autoturismului românesc și centrul unor mari și importante unități ale industriei forestiere, metalurgice, alimentare, textile.

Am încredințat tiparului cu acel prilej și cîteva date și cifre anticipative privind dezvoltarea complexă a Piteștiului, folosind în acest scop documentele prospective ale unor cercuri de specialiști. Peste zece ani — notam atunci negru pe alb — populația orașului (55 000 în 1967) va trece de 100 000, iar producția globală a industriei chimice județene va crește de cîteva zeci de ori pînă în 1970 și mai mult de 100 ori pînă la sfîrșitul actualului cincinal.

Ei bine, acum, la finele anului 1972, putem spune că imaginația noastră s-a dovedit extrem de timidă, iar viziunea omului de știință foarte modestă. Piteștiul găzduiește astăzi (și nu la finele lui 1977!) peste 100 000 de locuitori, producția industriei chimice din județ a fost în 1970, în comparație cu 1965, de 47 ori mai mare și va spori de 185 ori pînă la sfîrșitul anului 1975.

Un demaraj puternic cu ample propulsări în toate domeniile de activitate, menit să preschimbe într-un timp record viața și destinul unui oraș îndatorat pînă mai deunăzi unor tradiții seculare aproape neschimbate. Expansiunea economică a Piteștiului reprezenta, fără îndoială, una dintre cele mai strălucite pagini ale vastului program de industrializare socialistă a țării, ale unei istorii făurite conștient prin armele rațiunii, științei și practicii sociale în răstimpul ultimului pătrar de veac.

MIRACULOASA LUME A POLIMERILOR

Către mijlocul veacului trecut un modest cetățean din California a forat în apropiere de orășelul Titusville primele puțuri petroliere. Omul acesta a trecut în istorie sub numele de «colonelul Drake», iar cîteva decenii mai tîrziu concetățenii săi l-au sărbătorit cu fast, supranumindu-l părintele industriei petroliere. Atît doar că, odată cu expansiunea aurului negru, pretinșii părinți ai prelucrării țițeiului au început să răsară ca ciupercile, revendicîndu-și dreptul întîietății.

Auzind despre toate acestea, colonelul Drake a zîmbit în barbă (pe vremea aceea toți americanii purtau barbă, deci probabil și colonelul Drake): «Goana după precursori geniali e inutilă. Istoria petrolului abia începe». Și a avut dreptate. A avut dreptate și generalul Foch căruia istoria îi atribuie următoarea butadă: «Aliații au cîștigat războiul călătorind pe valuri de petrol». Sau, altminteri spus, benzina, obținută prin rafinarea petrolului și devenită principalul carburant al vehiculelor autopropulsate, va avea

Piteștiul așa cum l-am văzut și l-am fotografiat cu numai cinci ani în urmă. Imaginea vă prezintă o parte din fostul centru al orașului, azi dizolvat în noua arteră centrală a orașului.

Astăzi industria Argeşului realizează în numai trei zile întreaga producţie a judeţului anilor 1938. Un procent de 34% revine marelui combinat petrochimic.

...Şi actuala Stradă Mare, a unei localităţi care numără în prezent peste 100 000 locuitori.

menirea de a deschide un nou capitol în istoria civilizaţiei moderne.

Dar nici mai tîrziu — şi deci foarte aproape de zilele noastre — într-o vreme cînd omul de specialitate a izbutit să extindă procedeele de sinteză în domeniul chimiei organice şi anorganice, ştiinţa n-a fost în măsură să prefigureze spectaculoasa ascensiune a polimerilor sintetici. Petrochimia aparţine în exclusivitate ultimelor decenii. Uluitoarele înfăptuiri de după cel de-al doilea război mondial i-au îndemnat pe specialişti să afirme că, după epoca fierului, a «regelui abur» şi a scînteii electrice, secolul nostru se poate numi, pe drept cuvînt, veacul materialelor plastice. O adevărată lume de basm născută în retortele laboratoarelor prin utilizarea bogăţiilor naturale descoperite în marile cimitire geologice ale Terrei: cărbune, gaze naturale şi, în primul rînd, petrol.

...Sau trei dintre cele mai însemnate bogăţii aflate în zona subcarpatică a ţării noastre, pe care petrochimia românească — aflată pe primele locuri în competiţia internaţională — le-a transformat în marea gamă a polimerilor sintetici.

Cetăţile argintii ale chimiei ridicate la Piatra Neamţ, oraşul Gh. Gheorghiu-Dej, Craiova, Tr. Măgurele, Tg. Mureş, Piteşti sînt îndeobşte cunoscute cititorilor noştri. În aceste mari şi moderne unităţi, petrolul şi gazul metan au devenit în primul rînd fibre sintetice, îngrăşăminte chimice, detergenţi. Dar nu numai atît; cu ajutorul materialelor plastice construim mai bine şi mai repede, astăzi elementele de construcţie realizate din polimeri cuprind: instalaţiile electrice şi sanitare, ornamentele, spumele plastice, vopselele, izolatoarele acustice şi fonice, ele făcînd parte integrantă din ansamblul blocurilor de locuinţe. Polimerii însoţesc pretutindeni electricitatea, foliile plastice fac să rodească mai repede legumele, protejează furajele. Materialele plastice sînt purtătoare de muzică (discuri, benzi de magnetofon), din ele se obţin podoabe şi bijuterii, materiale didactice, articole sanitare etc., etc.

În 1971 industria chimică naţională a produs: 1 182 211 tone îngrăşăminte chimice substanţă activă (649 tone în 1950); 93 374 tone lacuri şi vopsele (4 874 tone în 1950); 109 177 tone benzen (153 tone în 1950); 95 401 tone fibre şi fire sintetice (în comparaţie cu 1960, cînd au fost realizate primele 889 tone); 710 001 tone cauciuc sintetic

(Continuare în pag. 12)

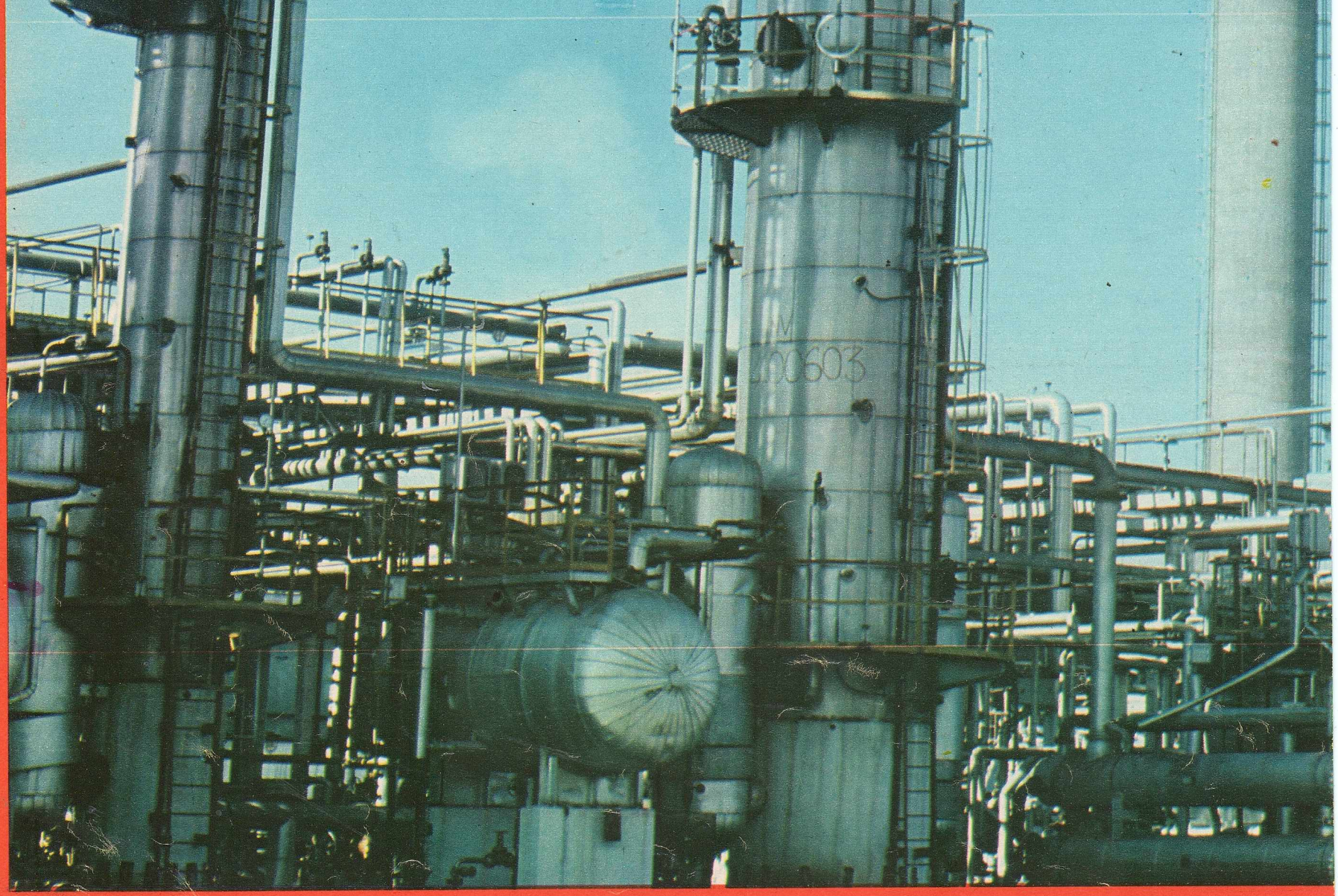

1947 1972

ROMÂNIA

30 DECEMBRIE

Noua istorie a petrolului s-a născut sub ochii noștri. În numai cîteva decenii țițeiul a devenit, prin îndrăzneala și fantezia chimistului, îmbrăcăminte, mase plastice, detergenți, medicamente, discuri, benzi de magnetofon, bijuterii, articole sanitare, materiale didactice etc., etc. O competiție a curajului și măiestriei la care țara noastră participă din plin, înscrîndu-se printre fruntașele petrochimiei contemporane. În fotografie: o imagine din cadrul Grupului industrial petrochimic de la Pitești.

Fotografie de S. STEINER

dialog cu cititorii

de H. DONA

Referindu-se la cîteva fraze citite în revista noastră, cititorul *Grigore Moşu* din Vaslui ne cere lămuriri cu privire la termenul de «educaţie permanentă». Exprimîndu-ne cît mai simplu, am putea spune că educaţia permanentă constă în ansamblul de măsuri menite să asigure reîmprospătarea şi completarea continuă a cunoştinţelor şi deprinderilor după terminarea anilor de şcoală. În vremea noastră, care cunoaşte o amplificare considerabilă a cunoştinţelor şi informaţiilor, în care pentru a face faţă oricărei profesiuni trebuie să studiezi mereu şi mereu pentru a te pune la punct cu ceea ce e nou şi esenţial în domeniul respectiv (s-a calculat că astăzi perimarea cunoştinţelor dobîndite în şcoli se realizează în unele meserii în mai puţin de cinci ani), în care schimbarea ocupaţiei devine un fenomen firesc (pînă la sfîrşitul secolului, spun viitorologii, toţi oamenii normali vor ajunge să-şi schimbe profesiunea de cel puţin cinci ori în cursul vieţii), în vremea noastră, deci, educaţia permanentă a devenit nu numai o problemă la ordinea zilei ci, realmente, o chestiune vitală. Ţara noastră, care cunoaşte o dezvoltare atît de impetuoasă şi în care problemelor învăţămîntului şi educaţiei li se acordă o atît de mare importanţă, are, de pe acum, realizări însemnate pe linia educaţiei permanente.

Am putea aminti, în această direcţie, organizarea, pe bază de lege, a reciclării tuturor cadrelor — superioare şi inferioare — activitatea învăţămîntului postuniversitar, a învăţămîntului seral şi fără frecvenţă, a cursurilor uzinale şi a altor forme de calificare la locul de muncă, a universităţilor populare, a cursurilor de limbi străine şi a altor cursuri din instituţii şi de pe lîngă casele de cultură etc. Un rol capital în educaţia permanentă a celor mai activi cetăţeni ai patriei noastre îl joacă învăţămîntul de partid, sub variatele sale forme. În sfîrşit, n-ar fi rău să amintim că şi ceea ce cu modestie facem noi în fiecare zi şi în fiecare săptămînă în coloanele presei contribuie, de asemeni, la educarea permanentă a oamenilor muncii. (Mă refer, desigur, numai la ceea ce facem bun şi nu la materialele pentru care cititorii ne critică.)

Scrisoarea cititorului *Simion Anghel* din Galaţi ne obligă să revenim încă o dată asupra unui punct de vedere pe care l-am mai expus în aceste coloane. Ni se pare fără sens stabilirea de clasamente între marii scriitori sau alţi creatori de artă. Cine ocupă locul întîi? Cine ocupă locul doi? Iată nişte întrebări care ni se par lipsite de sens. Criteriile competiţiilor sportive nu pot fi aplicate în materie de artă fără riscul de a pierde adevăratul sens al valorilor. Aceasta nu înseamnă, desigur, că nu există ierarhii indiscutabile: Caragiale a fost un mai mare dramaturg decît A. de Hertz (în ipoteza, ea însăşi absurdă, că s-ar putea face o comparaţie între cele două nume). Dar dacă anumite ierarhii sînt evidente cînd e vorba de distanţe valorice mari, o clasificare «riguroasă» devine incomparabil mai nesigură atunci cînd ne referim la creatori aflaţi la niveluri asemănătoare de împlinire. George Călinescu spunea cîndva că un poet e cu atît mai mare cu cît lasă în urmă mai puţină funingine atunci cînd creează diamante. Dar trebuie să aibă cineva profunzimea lui Călinescu pentru a recunoaşte, fără posibilitate de tăgadă, diamantul autentic şi a evalua la miligram cantitatea de funingine.

N-am vrea ca cititorul nostru să aibă impresia că există o contradicţie între cele susţinute mai sus şi faptul că în aceste zile revista noastră organizează o anchetă printre cititori cu privire la «cel mai bun actor», «cel mai bun film» etc. Ancheta noastră nu urmăreşte să stabilească clasamente de valori (ar fi şi imposibil!), ci să reliefeze un anume fenomen social: cum se orientează gusturile publicului în confruntarea cu producţia artistică, să-i zicem curentă. E interesant (din acest punct de vedere) de constatat că un film ca «Love Story» întruneşte cele mai multe sufragii (aşa pare să indice prima mie de răspunsuri sosite); aceasta nu înseamnă defel că, în absolut, «Love Story» este cel mai bun film.

Pe marginea anchetei publicate de noi «Cum se conjugă în învăţămînt verbul a repartiza», Direcţia generală a personalului din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului ne informează că apreciază drept juste criticile formulate şi că, dealtfel, «la începutul anului şcolar, ministerul, împreună cu inspectoratele şcolare judeţene, a remediat aceste neajunsuri, în sensul ca tuturor absolvenţilor repartizaţi să li se asigure catedre».

Direcţia Trustului alimentaţiei publice locale din Tg. Jiu ne informează că în urma apariţiei reportajului «Comerţul gorjean în prag de iarnă», conducerea TAPL a analizat cu mult simţ de răspundere aspectele sesizate în coloanele revistei şi a procedat la prelucrarea articolului cu principalii factori de răspundere din cadrul trustului», luîndu-se cuvenitele măsuri disciplinare. Ni se comunică astfel că cei zece salariaţi criticaţi în reportaj au fost cu toţii sancţionaţi sever. Să sperăm că vom avea de acum înainte ocazia de a scrie numai lucruri bune despre activitatea comercială din Tg. Jiu.

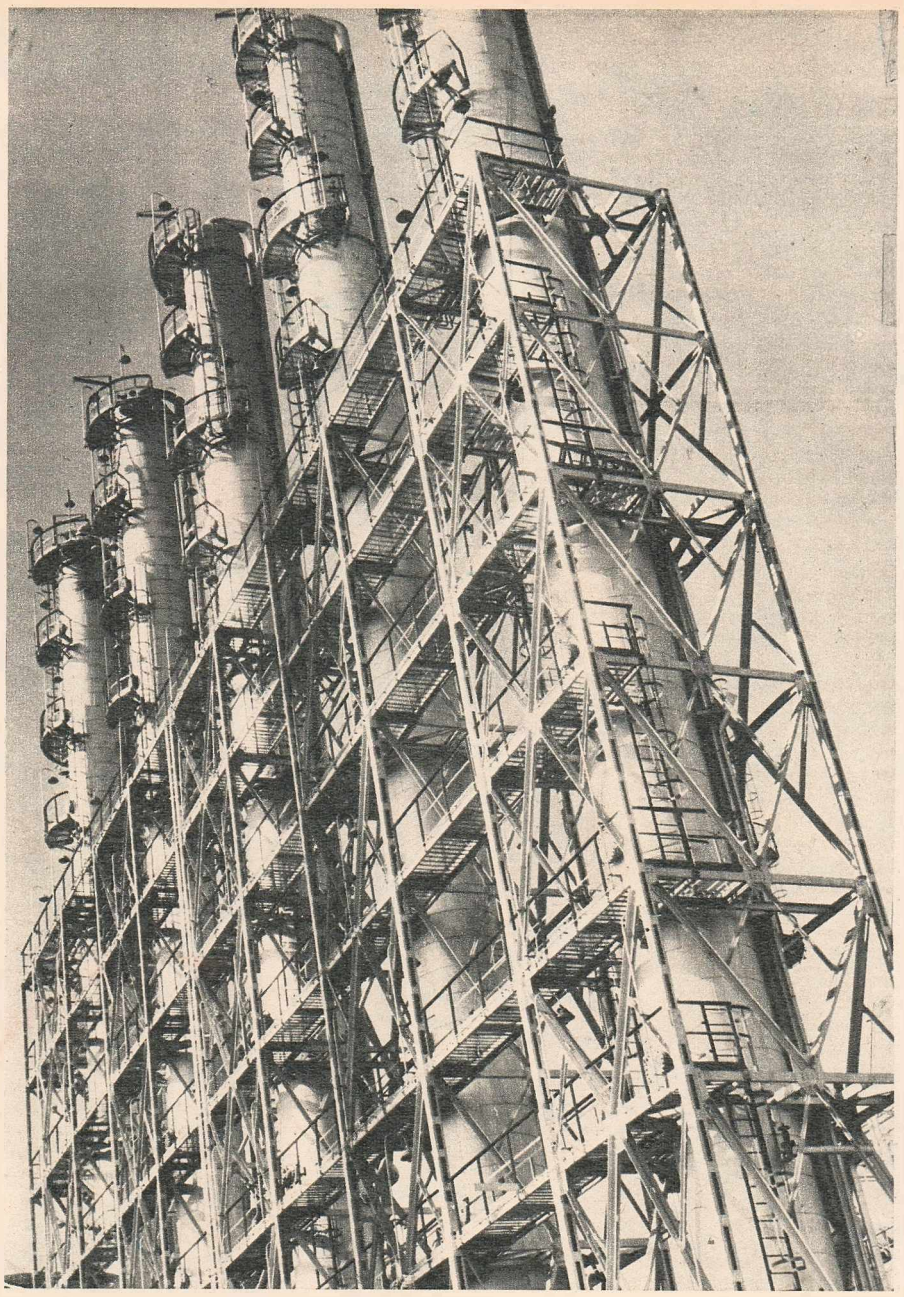

CEL MAI MARE CENTRU AL PETROCHIMIEI ROMÂNESTI

Actul de naştere al industriei chimice argeşene l-a constituit Fabrica de tananţi-«Argeşul» care realiza în 1965 o producţie de cîteva zeci de milioane lei. Dezvoltarea impetuoasa a productiei de produse chimice a început însă odată cu darea în funcţiune a Grupului industrial petrochimic - Piteşti. În 1971, aici a fost realizată 68% din producţia naţională de polietilenă şi peste 50% din cea de negru de fum, iar în 1975 nivelul producţiei globale din aceeaşi ramură va fi de 185 ori mai mare decît realizările obţinute în 1965 şi de 4 ori faţă de 1970.

Din producţia globală industrială a judeţului, la nivelul anului 1975, chimia va realiza 22% faţă de numai 1,1% în 1965 şi 14,7% în 1970. Nomenclatorul produselor acestei ramuri industriale se va majora cu peste 10 sortimente noi, între care: polietilenă de joasă presiune, oxid de etilenă, etilbenzen, stiren, polimeri şi copolimeri, alcool etilic, polipropilenă, prometrin, terpolimeri, izotriazodon şi altele. De asemenea, pentru necesităţile agriculturii se vor trimite din Argeş importante cantităti de izotriazodon, cunoscut sub numele de atrazin, şi alte erbicide.

PRIN CETĂŢILE PETROCHIMIEI ROMÂNESTI

(Urmare din pag. 9)

(primele 30 820 tone realizate în 1965); 74 634 tone negru de fum (faţă de cele 2 402 tone ale anului 1950).

Sînt tot atîtea dovezi care ilustrează dinamica producţiei industriale naţionale din domeniul petrochimiei, succese care situează ţara noastră pe primele locuri în lume.

PROBLEMA CHEIE: VALORIFICAREA EFICIENTĂ A FIECĂRUI GRAM DE PETROL

Dezvoltarea armonioasă a întregii Românii—prin industrializarea tuturor judeţelor ţării şi mai ales prin deplasarea industriei spre oraşele mici, inclusiv spre noile oraşe — reprezintă un concept de bază în întreaga politică de dezvoltare economică şi socială a patriei socialiste. Vorbind despre dezvoltarea consecventă a tuturor zonelor ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat faptul că fiecare judeţ trebuie «să dispună de obiective industriale, să aibă condiţii pentru o dezvoltare economică multilaterală — premisă esenţială a folosirii bogăţiilor naturale şi a resurselor de muncă ale ţării, a creşterii nivelului de trai». Or, în această privinţă Piteştiul — oraşul în care vă propunem să revenim la sfîrşitul relatării noastre — reprezintă un exemplu mai mult decît concludent. Este vorba nu numai de ascensiunea spectaculoasă a unei localităţi lipsite aproape cu totul de importanţă în balanţa economică a ţării; de uluitoarea sa explozie demografică; de marile şi profundele ei transformări multilaterale. Redescoperirea Piteştiului poate fi considerată un exemplu strălucit, unul dintre cele foarte multe care întregesc astăzi tabloul atotcuprinzător al epocii de reînnoire istorică şi care ne prilejuiesc o nouă prospectare lucidă şi realistă a ceea ce va însemna viitorul în destinul colectiv al poporului nostru.

În actualul cincinal, aici la Piteşti, ca dealtfel în toate cetăţile chimiei naţionale, industria petrochimică urmează să înregistreze aceeaşi dezvoltare impetuoasă.

Înfăptuirea cincinalului înainte de termen constituie o deviză şi un angajament adoptat în unanimitate de către toţi chimiştii Argeşului. Pentru realizarea acestui deziderat, înfăptuirea în condiţii optime a planului pe 1973 — anul hotărîtor al cincinalului — va determina şi pentru marele combinat piteştean îmbunătăţirea calitativă a întregii activităţi economice, creşterea eficienţei economice în toate sectoarele producţiei materiale.

Bătălia numărul unu: utilizarea superioară a fiecărui gram de petrol. În această privinţă ne-am notat faptul că peste trei ani fiecare tonă de ţiţei va fi valorificată cu 70% mai mult faţă de prezent. În uriaşele retorte ale combinatului, gazele rezultate din procesele de rafinare (astăzi trecute la capitolul deşeuri) se vor transforma în benzine superioare. Acetonitrilul şi fracţia C_4 — în prezent neutilizate — se vor metamorfoza în terbutilanină. La rîndul ei, păcura — combustibil clasic la ora cînd scriem aceste rînduri — va deveni materie primă în obţinerea unor produşi chimici cu valoare de întrebuinţare superioară.

Şi altele multe, a căror enumerare mi se pare inutilă din moment ce specialiştii combinatului mi-au atras atenţia că numărul noilor produse «inventate» poate spori pe neaşteptate. Competiţia cu gramul şi timpul se află în plină desfăşurare şi cîştigă în amploare de la o săptămînă la alta.

*

«Piteştiul — un oraş care naşte». Un exemplu dintre multe altele desprins din marea frescă a civilizaţiei contemporane, înfăptuită în cei 25 de ani ai Republicii noastre prin marea putere a comuniştilor de a transforma în fapte vocaţia unui întreg popor, prin ridicarea la scara realităţii a celor mai nobile virtuţi ale socialismului.

CALITATE ȘI DIVERSITATE

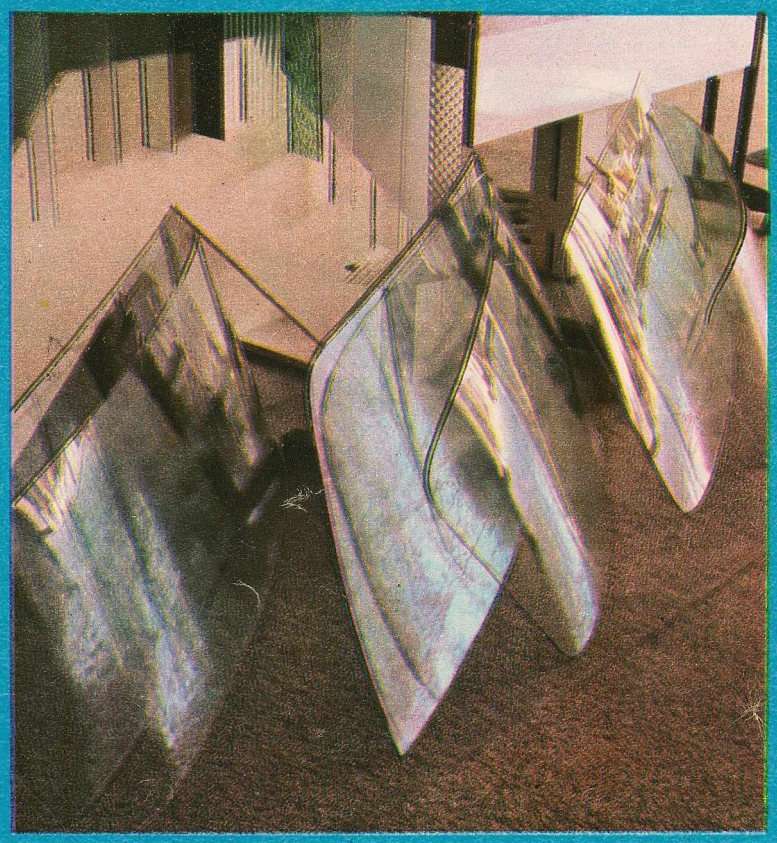

Participarea CENTRALEI INDUSTRIALE A GEAMURILOR ȘI MATERIALELOR IZOLATOARE — PLOIEȘTI la expoziții și tîrguri și aprecierile consemnate cu asemenea prilejuri de vizitatori reprezintă o frumoasă carte de vizită a acestei unități economice a cărei activitate intensă este determinată de însuși ritmul uimitor al construcțiilor civile și industriale din țara noastră. Vizitatorii celei de-a 6-a ediții a Tîrgului de mostre din București au avut încă o dată prilejul să constate cu satisfacție calitatea și diversitatea produselor unităților subordonate acestei centrale. Multe din aceste produse se adresează nemijlocit sporirii confortului din locuințele noastre ca, de pildă, tapetele semilavabile sau covoarele PVC pentru bucătării, produse ale ÎNTREPRINDERII DE MATERIALE IZOLATOARE ȘI DE FINISAJ-TURDA, sau geamurile ornamentate pentru băi și oglinzile produse de ÎNTREPRINDEREA DE GEAMURI — BUZĂU. Dealtfel, întreprinderea buzoiană este furnizoarea geamurilor de toate tipurile — emailate, securizate, șlefuite, ornamentate — pentru blocuri de locuințe, construcții social-culturale, spații comerciale etc., etc., ca și a geamurilor duplex pentru autoturisme, a termopanului (pentru ferestre duble), a cărămizilor de sticlă ornamentale și altele. Pentru autoturisme, I.M.I.F. — Turda propune produse noi: covor din față pe suport din împîslitură din fibre de sticlă și covor din spate pe suport din fibre sintetice, ambele materiale durabile, ușor de întreținut și — foarte important — împiedicînd alunecarea piciorului. Fără a putea epuiza bogata listă de produse noi ale întreprinderilor centralei, menționăm cîteva: obiecte sanitare (căzi, lavoare), capote de motor pentru autobuzul TV, piese pentru autoturismul ARO și pentru tramvaiul silențios, ondulux pentru acoperișuri, tuburi anticorosive din poliesteri cu fibre de sticlă și multe altele, toate la un înalt nivel calitativ și cu funcții economice majore înlocuind metalul și lemnul.

PUBLICITATE

carnet teatral

de Sanda **FAUR**

Aurel BARANGA:

«TEATRUL POLITIC — TEATRUL CE MILITEAZĂ PENTRU O CONDIȚIE UMANĂ SUPERIOARĂ»

— Mă adresez dv. cu o întrebare privind una din problemele ce tulbură în momentul de față conștiințe din ce în ce mai lucide și responsabile ale lumii scriitoricești: teatrul politic. Cum vă explicați atracția profundă față de această modalitate de gîndire dramaturgică?

— Conceptul a fost formulat, cum știți, de Piscator, fără ca marele om de teatru citat să-i fi definit substanța și limitele. De aceea asistăm, de peste patru decenii, la o permanentă confuzie în termeni. Deunăzi, l-am întrebat pe Horia Lovinescu, unul dintre ultimii fervenți apărători ai genului, dacă socotește *Scrisoarea pierdută* o piesă politică. Mi-a răspuns negativ. Și-a dat însă votul său afirmativ pentru *Ascensiunea lui Arturo Ui*. Sînt de acord că teatrul lui Brecht e un teatru eminamente politic, dar putem să restrîngem sfera noțiunii într-un mod atît de exclusiv? Sau se prefigurează, în acest mod, primejdia unui nou dogmatism? Pe de altă parte, putem extinde accepția termenului în chip nediferențiat încît să includem în gen orice lucrare care oglindește un aspect al realității sociale? Am sentimentul că și în alternativa secundă ne-am plasa în afara unei determinări științifice, a ceea ce ne-am obișnuit să numim *teatru politic*.

— Și atunci?

— Atunci se cuvine să ne întoarcem la izvoare și să reflectăm la condițiile primordiale care au determinat apariția teatrului, ca modalitate majoră de cunoaștere și exprimare a OMULUI, singura ființă socială, singura ființă care nu poate trăi decît în și prin colectivitate.

— Am impresia că introducînd în ecuație acest al doilea termen — *colectivitatea* — începem să ne apropiem de miezul problemei.

— Evident. Din această relație om-colectivitate, relație pe care omul nu o poate eluda decît cu prețul sacrificării sale morale, s-a născut *conflictul*, ca expresie fundamentală a tragediei sau comediei, cu toate implicațiile ce decurg din acest conflict în planul cunoașterii și în planul concluziilor etice.

— Mă tem că v-am surprins într-un flagrant delict de contradicție: orice piesă care reflectă un aspect al realității sociale este, ipso facto, și o piesă politică?

— Contradicția este numai aparentă. Fără îndoială că orice piesă, indiferent de conținutul ei, reflectă un aspect al realității sociale, fiindcă numai omul poate fi eroul și exponentul acestei realități, în măsura în care numai omul este un *zoon politikon*. Și totuși, sîntem obligați să vedem problema dintr-o perspectivă mai nuanțată. Fiindcă există piese și piese, conflicte și conflicte, problematici și problematici. Este suficient să ne amintim că tragedia greacă cunoștea o perioadă de glorie cînd întrebările puse aparțineau zonei sondărilor fundamentale: om-destin, om-rigorile morale, în opoziție cu convenția socială. Și traversează perioada sa de declin cînd corul — comentatorul lucid și autorizat — dispare în favoarea elementelor hedonice, nu rareori frivole. Deci, încă o dată, teatrul politic e condiționat de încărcătura ideatică și de intensitatea sentimentelor aduse în dezbaterea cetății.

— Cred că n-ați avea nimic împotrivă dacă am aduce și noi discuția spre problemele, mult mai apropiate nouă, ale teatrului românesc.

— Teatrul românesc a fost, de la apariția lui — Alecsandri, Hasdeu, Caragiale, Davila — un teatru politic în accepția majoră a termenului. Dramaturgia celor mai străluciți scriitori dintre cele două războaie — Camil Petrescu, Victor Eftimiu, George Mihail Zamfirescu, Mihail Sebastian sau Alexandru Kiriţescu — a fost o dramaturgie angajată, militantă, pentru o superioară condiție umană, deci un teatru politic. Pe temelia unei asemenea tradiții era firesc, necesar și chiar obligatoriu, ca dramaturgia noastră actuală să ducă mai departe strădaniile înaintașilor.

— Credeți că se poate vorbi de o formulă specială de expresie a teatrului politic? Că teatrul-manifest, direct, deschis politic, ar avea mai multă eficiență decît, să zicem, teatrul satiric care afirmă prin negare?

— În tot ce am spus pînă acum e implicat și răspunsul: nu. Nu cred că există o formulă specială. Cei seduși exclusiv de o modalitate, fie ea și ilustră, cum e teatrul lui Brecht, își denunță pripita și prea recenta lor adeziune la teatrul politic. Nu e cu putință, sînt convins, să se excludă satira din teatrul politic, cînd o adevărată și virulentă satiră este una din cele mai elocvente expresii ale acestui gen. Dar să mă feresc și eu de sentințe definitive, fiindcă nimic nu mi se pare astăzi mai periculos în artă decît pledoariile prea înflăcărate pentru un gen sau altul, azi, cînd teatrul nostru are nevoie de toate modalitățile de expresie cu excepția uneia singure: cea netalentată, prețioasă, nesinceră și văduvă de idei.

DUPĂ CĂDERE

LA TEATRUL MIC

Timp de două ore și jumătate — sau poate chiar trei — pironit într-un colț, lîngă cortină, sau intrînd din cînd în cînd într-un joc de relații cu siluetele răsfirate pe scenă și inanimate pînă în momentul replicilor, eroul piesei «După cădere» își amintește și ni se confesează. Ion Marinescu e cel care transmite — în numele lui Arthur Miller — această confesiune și cred că lucrul acesta spune de la început foarte mult. Nu e niciodată ușor să primești spovedania unui om, descătușarea lui implică, într-un fel, împovărarea ta cu toată neliniștea, ori durerea, ori păcatele sale. Dar piesa lui Miller este una din cele mai apăsătoare și tulburătoare confesiuni pe care le-am primit vreodată de pe scenă și nu numai pentru că îți transmite frămîntările unei conștiințe lucide și responsabile. Ci pentru că trezește în cel din sală aceeași intensă neliniște, același sentiment torturant al culpabilității. Aceleași întrebări: care e partea mea de vină în eșecurile vieții mele, ale societății, ale istoriei însăși? Pornind, în cercuri concentrice, de la răspunderea față de cel de lîngă tine, față de iubirile și prietenii tăi, față de căsnicie — piesa avînd aici elemente autobiografice prea insistent subliniate, după mine, de către comentatorii săi — textul lui Miller e tot timpul traversat de cea mai cumplită întrebare a omului secolului 20: în ce măsură a fost sau nu complice — fie și numai prin ignorare, sau tăcere, sau pasivă expectativă — la acea monstruoasă criză și eclipsă a conștiinței omenirii care au fost fascismul, războiul, lagărele, genocidul. Quentin, eroul piesei, nu-și îngăduie răspunsuri senine, nu-și permite uitarea, nu-și acceptă disculparea. Se chinuie și ne chinuie, lăsînd totuși pînă la urmă să întrezărim o rază de lumină: numai privirea lucidă, asumarea răspunderilor, numai conștiința existenței răului din om dar și capacitatea omului de a lupta împotriva răului dau un rost existenței umane. Sigur, piesa nu este deloc confortabilă. Nu e ușor de suportat. Miller și-a îngăduit chiar luxul de a o construi cu o anumită severitate, monotonie și lipsă de ritm, de a-i da o singură direcție spectaculoasă și șocantă — cea în care sînt evocate figura și destinul unei micuțe, naive și amorale «girl», devenită peste noapte star și zdrobită de același sistem odios care a creat-o, «story» în care s-a descifrat legenda acelei fragile alcătuiri de frumusețe, succes fulminant și dezechilibru care a fost actrița Marilyn Monroe, soția lui Arthur Miller. Atunci, la vremea premierei sale făcute în 1964 de Elia Kazan, piesa a fost văzută mult prea mult, cred eu, ca o poveste a acestei grandori și decadențe hollywoodiene, hulită și contestată pentru asta, considerată ca un strip-tease moral și ca o compromitere a memoriei starului american. Oricum, în spectacolul pe care D.D. Neleanu l-a realizat cu atîta noblețe și distincție la Teatrul Mic, nimic din ce ar fi putut fi dramoletă, melo, din ce ar fi stîrnit și îndreptat interesul spre povestea drogării și sinuciderii lui Maggie, nu a fost supralicitat. Aceeași austeritate — poate chiar sporită! — ca și a textului, aceeași tonalitate gravă — poate pe alocuri chiar excesiv de monocordă — aceeași sobrietate. Spectacolul se urmărește cu încordare, într-un soi de tăcere solemnă care fac nepotrivite pînă și aplauzele finale. Și asta în primul rînd datorită interpretării. Ion Marinescu nu joacă, nu mai are de mult nevoie să-și *joace* rolurile, el conversează cu noi, ni se confiază, ne spune, fără nici un truc actoricesc, tot ce are de spus. În sală exişti doar tu și el, tu, cel care asculți confesiunea și ai credința că ești singurul căreia i se adresează și uiți că în dreapta si în stînga mai există alții, care și ei uită de existența ta. Dincolo de aparență acestei perfecte naturaleți se ascund însă un travaliu dur, o măiestrie îndelung șlefuită și o înaltă cultură profesională — fără doar și poate. Revelația serii o constituie — pentru cei care nu o cunosc bine, dar chiar și pentru cei care credeau că o cunosc — Vasilica Tastaman: această actriță, pe care am văzut-o trepidînd și jubilînd în comedie, a arătat aici că poate urmări și trăi cele mai neașteptate și dramatice sinusoide sufletești, că poate găsi nuanțele cele mai subtile, că poate răscoli și ține în mîinile ei o sală întreagă. Foarte delicată, distinsă și inteligentă, creația Doinei Tuțescu, bulversantă, apariția Olgăi Tudorache, bună, sinceră, autentică, prezența actorilor Leopoldina Bălănuță, Ion Manta, Vasile Gheorghiu, Maria Potra, Ileana Dunărea nu, Dinu Ianculescu, Mihai Dogaru. E păcat să ignorezi vreunul din aceste nume. Ca și pe cel al fidelului traducător, la noi, al operei lui Arthur Miller, Radu Nichita, care nu-și îngăduie, și nu ne îngăduie, să trecem o stagiune fără a-l întîlni pe scenă pe dramaturgul american. Și cred că nu face rău.

cronica satirică

de Teodor MAZILU

imitația și valoarea ei

După o expresie din cale afară de obișnuită, pe care am moștenit-o cu toții încă din copilărie, se susține că «imitația n-are valoare...» Deși n-are valoare, ea este destul de energic folosită, de unde se poate trage concluzia că ceva valoare tot trebuie să aibă sărăcuța. Bună, rea, îți faci treaba cu ea. N-are valoare, dar are căutare.

Unii indivizi nici nu pot trăi decît prin a imita, ei plagiază părul și ideile altora. Pentru aceștia a imita e totuna cu a trăi. Dar ce anume se imită? Dar cine sînt cei imitați? Se imită în general oamenii care au succes, cărora le merge bine. Ei cred că dacă zbîrciturile lor vor fi identice cu cele ale vedetei cocoțate în glorie, viața se va schimba în bine. Ei cred că e suficient ca să încropești o mustață stufoasă, cum au mai văzut undeva, ca să devină mari campioni. Energia cheltuită n-o imită, bineînțeles, ei imită numai ceea ce stă în puterea lor: mustața. Or, mustața nu e totul.

Înfățișarea lor seamănă din această cauză cu rezultatul unei chete nenorocite, chetele pe care le făceau odinioară saltimbancii, unde se aruncau în pălărie și covrigi, și bani, și capace de bere, și hrană rece. Iau și ei de unde pot. Zîmbetul de la o vedetă de cinema, mustața de la un mare campion, mersul de la o altă glorie, adună și pun pe ei, cu nemiluita, fără obsesia criteriilor, și zîmbetul le e cînd prea larg, cînd prea strîmt, ca o haină de mort. Și în acest fel cred că se află în pas cu toate progresele științei, artei și sportului.

Trăind cu obsesia imitării, propria lor natură începe să-i incomodeze, să-i strîngă, să-i jeneze. Devin străini de propriul lor cap și nu se mai înțeleg cu propria lor mustață. Zîmbetul lor original începe să-i strîngă căci nu le dă voie să-și agațe zîmbetul vedetei. Vocea lor personală li se pare străină și stupidă cînd îi împiedică să semene cu vocea cunoscutului cutare actor. Propria lor mustață li se pare o insultă, o nedreptate. Dacă nu seamănă cu cea a unui mare campion, dacă tot ce au nu seamănă cu altceva zdrobesc fără milă și zîmbetul propriu, și nasul propriu, ca să dea posibilitate nasurilor, zîmbetelor și mustăților străine să se manifeste. Cînd nu mai seamănă deloc cu ceea ce a fost cîndva se simte fericit. Au scăpat de capul lor, altă viață.

Dealtfel, multe din elogiile de care au parte vin tocmai din această confuzie.

— Uită-te la el, are privirea lui cutare...

Și urmează o privire celebră.

— Uită-te la el, are mustața lui cutare...

Și urmează o mustață celebră.

O, Doamne. De ce nu-și văd ei, voinicește, de zîmbetele, problemele și perciunii lor? De ce să se laude ei, săracii, cu mustăți străine?

umor

TREI PROVERBE ILUSTRATE

de CIK DAMADIAN

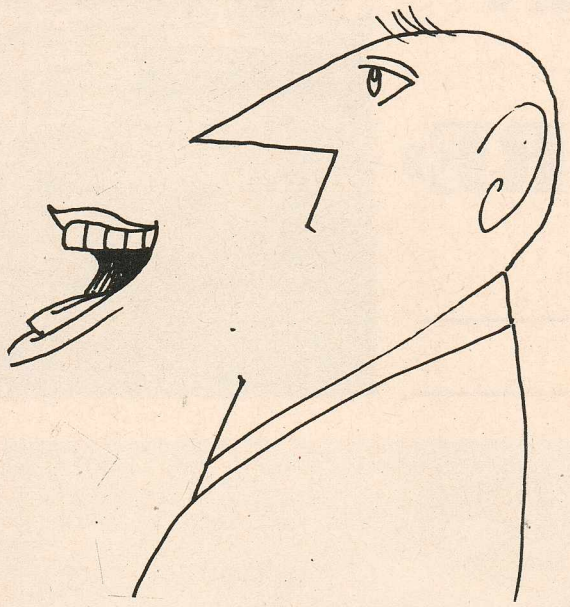

L-a luat gura pe dinainte.

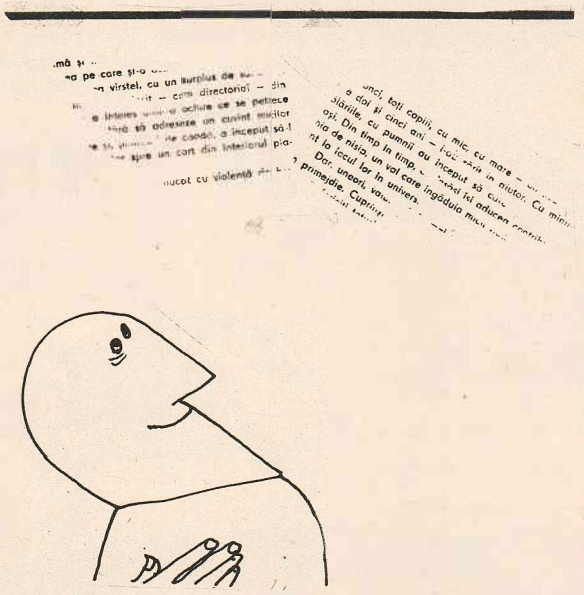

Vorba vine!

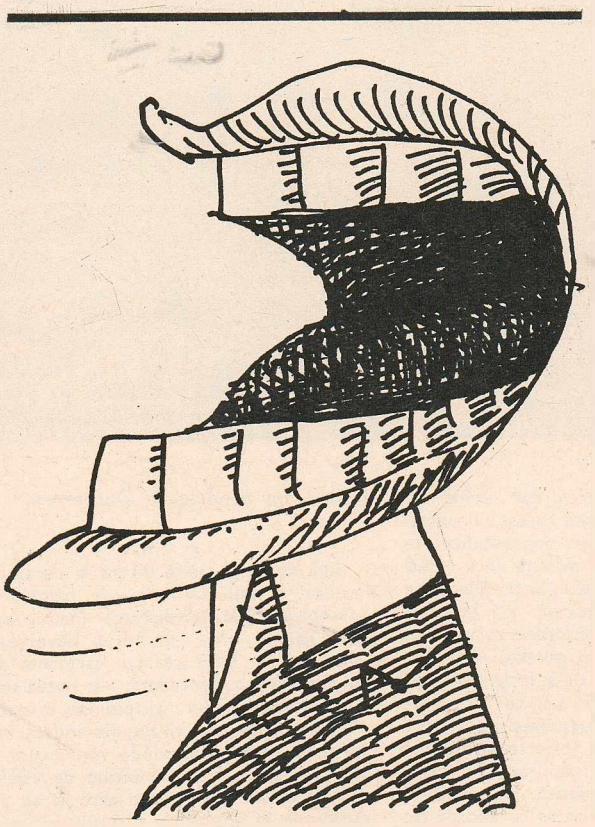

Numai gura-i de el.

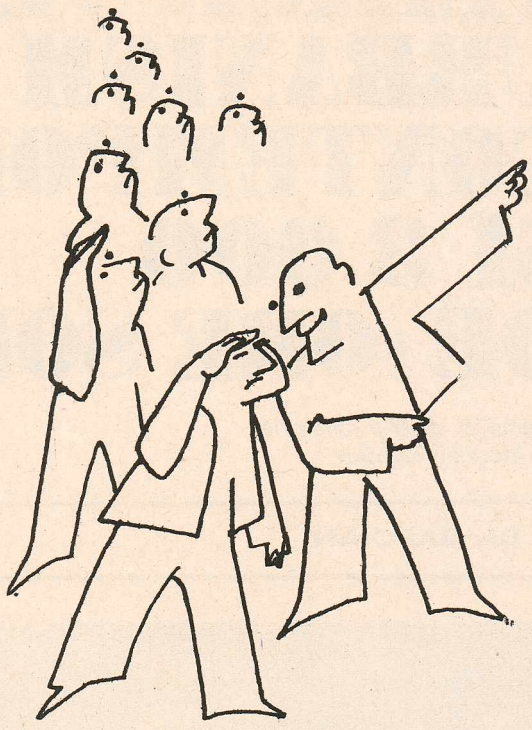

VORBA CEEA...

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2		L		T	E	■	O	A	C	■	
3	R	O	A	T	A	■			■	T	A
4		■		C				■			
5				■				B			
6			■					S			■
7	■							■			
8	■						■		C		
9		■					■		T		
10				■				■			
11			■							■	
12						■					

ORIZONTAL: 1) Te duce... cu vorba — A aduce vorba... ca la Ploiești. 2) Vorbe tari — Concert de baltă. 3) A convorbit cu Vodă Cuza — Conservă de vorbe (presc.) — Cață! 4) Vine cu un sac de vorbe bune — Vorbă deocheată! — Se răstește din te miri ce. 5) Un ris aparte — Cu definiția asta (tematică) e un dar... 6) Nu mai departe (înv.) — Vorbărie (fig.). 7) Vorbă pentru cantități — Prezentatoare la televiziune (abr. uz.). 8) Izvor de vorbe bune — A lua în brațe (rar). 9) Vin după el! — Un papă-lapte cam miorlăit (pl.) — E o sfîrîială. 10) Fără chef de vorbă (fem.pl.) — Așa mai merge... — Fecior din Banat! 11) O gură parșivă — A vorbi de sus. 12) A vorbi pentru unul tare... de ureche — Te duce chiar și cu vorba.

VERTIGAL: 1) Numai vorba e de el — O vorbă pentru Grivei. 2) Cu vorbe din bătrîni — Șoptit. 3) Refren popular — Face din noapte zi — Un cuvînt de dicționar. 4) Cu ăsta nu faci mulți purici — Vorbe cu clopoței. 5) Nu spun nimic... — ...și chiar nu spun nimic — În vogă! 6) Case! — O instituție a celor buni de gură. 7) Trecute la erată — Fluviu în India. 8) Pentru ea vorba e vorbă — Trei vorbe și-un cuvînt (aveți nevoie de ...ajutor!?). 9) Mamifer tibetan — Barbu Ștefănescu — Comerț exterior! — Altă vorbă pentru Grivei. 10) Unde merge mia, merge și suta! — Se ține de cuvînt. 11) Vorbe, vorbe, vorbe... în două vorbe. 12) Astea nu și-ar da nici cuvîntul... — E tare... tematic.

Toma MICHINICI

Dezlegarea jocului «DE TOATE», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) PRIMORDIALI. 2) ROMA — ERATA. 3) ESENIN — ZICE. 4) TUDORAN — TOT. 5) U — INTREG — ME. 6) TBA — IDEAL — R. 7) IUTES — DORIN. 8) NC — D — SEC — NI. 9) DUMICA — ITIT. 10) EROTICA — EMA. 11) NORINA — OMAT. 12) ISTET — APA — E.

TEZAUR VECHI, URBANISM CONTEMPORAN ȘI 3 000 DE «ORE SOLARE»

Însemnări dintr-o călătorie pe litoralul iugoslav

de **Dic. BABOIAN**

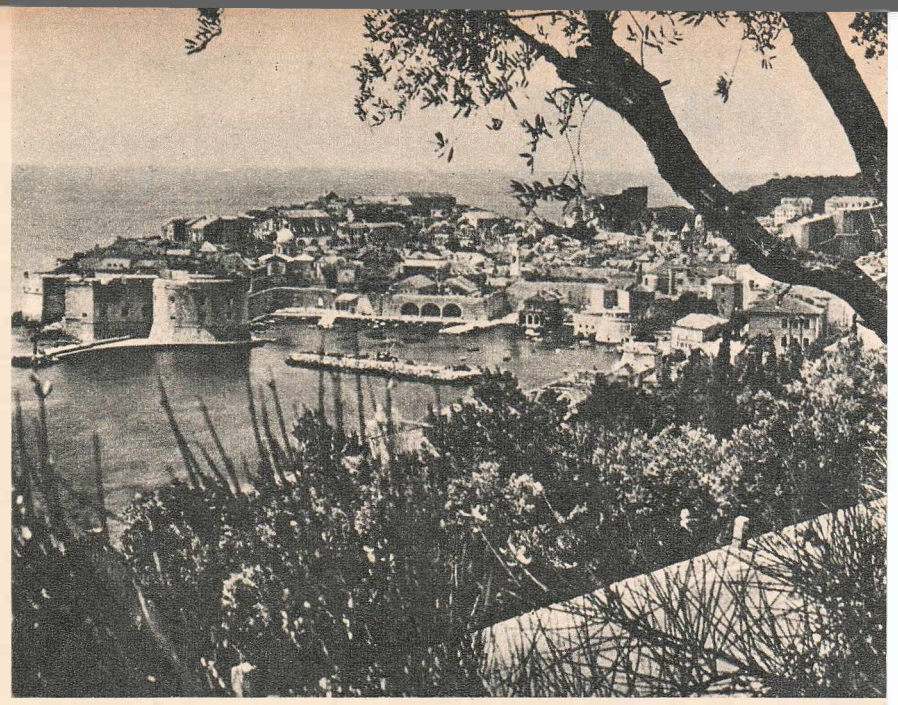

Budva, nu departe de Dubrovnik.

Aici, în carstul dalmațian, natura parcă a încremenit în forme stranii de materie. Privit din avion sau din mersul trenului, peisajul își desfășoară pitorescul surprinzător prin atribute specific lunare. Călătorul neavizat și de bună seamă grăbit în căutarea unor priveliști mirifice nu-și poate stăpîni dezolarea: asta să fie Dalmația? Așa să arate poarta spre oglinda de peruzea a Adriaticii? Mai spre sud, în Muntenegru, apropierea mării este marcată de zone la fel de întinse, poate mai sălbatice, amintind locuri parcă știute din filme de aventuri în Far West.

E drept, trenul care înaintează pe terasamentul cu șine înguste nu se grăbește să-ți astîmpere nerăbdarea, dar curînd decorul înconjurător, nelipsit totuși de spectaculozitatea «flash»-urilor neprevăzute, te cucerește în asemenea măsură încît simți parcă pulsînd în jur înălțimile și văile ce te conduc spre țărmul însorit. Am savurat această senzație și într-o călătorie cu avionul; același sentiment al unei revelații.

După ce ai călătorit de-a lungul și de-a latul Iugoslaviei, care în anii ce au trecut de la eliberarea de sub jugul fascist a săvîrșit un salt impresionant pe traiectoria marilor înfăptuiri, sub semnul înaintării pe calea socialismului, zona turistică și porturile animate de pe litoral te atrag cu deosebire.

O aterizare la Dubrovnik este ea însăși o clipă de viață trăită intens la parametrul marilor emoții. O limbă de pămînt abia perceptibilă de la distanță înaintează în mare, părîndu-ți-se cu totul neverosimilă ca aeroport. Întîlnirea cu fascinanta perlă dalmațiană este precedată, s-ar putea spune, de suspense-ul unui cvasiplonjon în... mare.

Cîteva clipe mai tîrziu descindem într-o aerogară cochetă, de unde vom porni spre bătrîna cetate, pe serpentine de asfalt ce dau tîrcoale unor înălțimi care își au parcă rădăcinile în adîncurile țărmului de piatră. Ca în multe alte locuri de pe această Coastă de Aur a Iugoslaviei socialiste, semnele istoriei stăruie aici cu o prospețime impresionantă, invitîndu-te la reverie și la meditație.

Încă înainte de a pătrunde în orașul vechi, dincolo de porțile lui de piatră, ai simțămîntul că pășești într-o lume aparte, cu un parfum specific, menit să te însoțească în peregrinări de zi și de noapte printre ziduri medievale încărcate de istorie și de frumusețe, în îmbrățișarea permanentă a mării atît de calde și atît de potolite, ca o chemare plină de poezie. Dubrovnikul însuși descinde parcă din poezie. Se zice că această minune arhitectonică ar fi fost fundată cam prin veacul al șaptelea. Se știe că vreme de

150 de ani s-a aflat sub dominația Serenissimei Republici Venețiene, pentru ca prin secolul XIV să-și capete autonomia. Abia după ce va accepta plata unui greu tribut, Dubrovnikul va deveni republică de sine stătătoare. Dar nici atunci nu-și va regăsi liniștea. Se va apăra eroic în fața asalturilor turcești, iar în 1806 trupele lui Napoleon vor pătrunde în cetatea greu încercată. Sus, pe Muntele Srd, care domină Dubrovnikul, s-au mai păstrat urmele vagi ale fortăreței imperiale napoleoniene și locul a devenit unul dintre punctele de atracție turistică. Zilnic, telefericul transportă aici grupuri de turiști care admiră, de la înălțime, splendoarea arhipelagului. Organizația de turism «Atlas-Tours» oferă amatorilor «1001 de posibilități turistice». De la Dubrovnik se poate pleca în toate direcțiile cu autocarele, cu șalupele sau cu vapoarele de coastă.

Specialiști iugoslavi,
cu asistența unor experți internaționali
puși la dispoziție de UNDP,
elaborează planul general de sistematizare și urbanizare
a întregii zone a Adriaticii de sud.
Aici se conturează și imaginea viitorului Dubrovnik
care nu va renunța totuși
la tezaurul său de frumusețe și istorie.

La 15 kilometri se află Budva, cu peisajul său romantic. După o croazieră de cîteva ore se poate poposi la Lopud, o insulă pitorească, cu o catedrală franciscană din secolul XV. Lokrum se oferă turiștilor ca «Insula dragostei», iar Korçula ca un tezaur de opere arhitectonice. La Cavtat, în preajma anticului Epidaur, grădinile cu plante tropicale urcă pe înălțimi domoale pînă la mausoleul realizat de mîna marelui sculptor Mestrović.

Dintre toate aceste repere ale constelației dalmațiene, Dubrovnikul rămîne, peste vreme, un monument de neîntrecută frumusețe, pe care mulți îl compară cu Veneția. Cîndva, important centru comercial maritim, orașul acesta insolit, cu numai 30 000 locuitori, este azi un centru turistic cu binemeritată celebritate. Și aceasta nu numai pentru neasemuita sa poziție naturală, dar și pentru că veacul în care trăim și cele imediat anterioare nu i-au atenuat pitorescul zidurilor nedespărțite de istorie. Ca printr-un miracol, Dubrovnikul de azi a rămas aidoma Dubrovnikului de odinioară, împrumutîndu-și doar suflul nou de viață din realitățile Iugoslaviei contemporane.

Soarele este aici mai generos ca oriunde pe litoralul adriatic. Sînt ani cînd fluxul de energie solară totalizează 3 000 de ore. Da, 3 000 de ore solare pentru bătrînul și atît de tînărul Dubrovnik.

Dar soarele nu poate da totul. Mîna omului nu întîrzie să intervină pentru ca tezaurul acesta al litoralului iugoslav să-și găsească locul cuvenit în ambianța secolului XX. Nevoia imperioasă de reconsiderare urbanistică a determinat inițierea unei vaste acțiuni constructive întreprinse de guvernul iugoslav cu asistența organizației United Nations Development Programe (UNDP). Este vorba de un plan de acțiune elaborat pe 20-25 de ani pentru transformarea întregii regiuni a Adriaticii de sud într-o prosperă zonă economico-socială, cu profil turistic pregnant.

Paralel cu dezvoltarea multilaterală a structurilor economice, sociale, din Republica Socialistă Federativă Iugoslavia, sub conducerea Uniunii Comuniștilor, a clasei muncitoare, orientarea esențială pe planul sistematizării și urbanizării diferitelor centre este marcată de tendința de a nu altera ceea ce reprezintă vestigiile istorice, ci de a găsi acele soluții care să asigure o îmbinare fericită între trecut și prezent.

Tot ce reprezintă interes istoric, specific local, valori ale trecutului vor fi conservate cu grijă, iar fluxul de viață modernă va fi astfel dirijat încît să pună în valoare ceea ce are mai de preț fiecare localitate.

În ce privește Dubrovnikul, cetatea care înaintează în mare ca o peninsulă, va rămîne, în toată măreția ei, ca o replică permanentă frontului de clădiri ultramoderne ce se înșiră pe țărm sau urcă în trepte povîrnișurile spintecate de șosele purtînd salbe de limuzine multicolore.

Vor trece ani și generații de turiști vor continua să fie atrași de aceste locuri și încă multă vreme, seară de seară, va răsuna în larg cîntecul pescarilor: *Kucia je me barka* («Barca este casa mea»).

Dincolo de munții care străjuiesc litoralul, carstul și preria iugoslavă vor continua să-i uimească pe călătorii străini, dar încremenirea lor va fi doar aparentă pentru că și aici așezările omenești se înmulțesc și se dezvoltă. Nu va trece mult timp și vechiul port Bar, la extremitatea de sud a litoralului, va fi legat de inima țării, de Belgrad, printr-o cale ferată care se află de cîțiva ani în construcție. Am văzut tineri iugoslavi muncind cu entuziasm la realizarea acestui important obiectiv. Linia ferată de 476 km lungime va trece prin zona cea mai aridă, dar odată ce va intra în exploatare (în 1974) nu numai Barul, ci și regiunile înconjurătoare vor cunoaște semnele prosperității.

La Belgrad, un inginer îmi vorbea despre centrul de organizare cibernetică al Întreprinderii de transporturi feroviare care a fost dotat recent cu un calculator electronic sistem IBM-370, care va permite dezvoltarea și modernizarea prelucrării electronice a tuturor datelor legate de traficul feroviar, inclusiv cel între capitală și porturile de pe litoral.

Pe urme de istorie, cu bogate adaosuri de ritmuri moderne, prietenii iugoslavi tind spre noi împliniri. Pe un litoral cu 3 000 de «ore solare» pe an, într-o țară care aspiră, zi de zi, la civilizația contemporană.

Un cadou care oferă certitudine – ceasul „Certina“

70-250

52-147

17-150

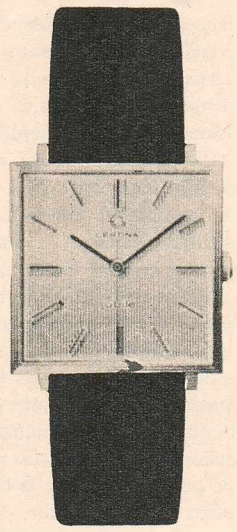

40-177

Toate modelele CERTINA sînt antișoc, antimagnetice, insensibile la variațiile de temperatură și prevăzute cu resort incasabil Superflexo.

CERTINA

De vinzare la magazinele «Bijuteria» din întreaga țară.

mapamond '72

de Ioan GRIGORESCU

ochii pământului

Zicalei românești «lac de-ar fi, că broaște sînt destule», i s-ar potrivi mai bine astăzi o tristă constatare: «broaște de-ar fi, că lacuri sînt destule!». Ochii pămîntului — cum au fost numite metaforic lacurile — capătă albeață, sînt loviți de orbire, oglinzile lor, în care se răsfrînge un cer tot mai poluat, devin opace. Apele lor stătătoare sînt mai ușor de îmbolnăvit decît cursurile rîurilor, toleranța față de murdăria care le asaltează este strict limitată și, dincolo de ea, începe o lungă agonie către ireversibila moarte.

În Suedia mi s-a demonstrat prin agonia lacului Trummen, în apropiere de orașul Växjö, cum mor aceste podoabe ale pămîntului. De-a lungul cîtorva milioane de ani, stratul sedimentar de pe fundul lacului n-a crescut cu mai mult de o jumătate de milimetru pe an. În schimb, în ultimii 70 de ani, datorită deversării în el a scursorilor de canal dintr-un spital și a apelor uzate de o topitorie de in și o crescătorie de porci, Trummenul a primit pe fundul lui un strat de o jumătate de metru de materii sedimentare, adică atît cît s-ar fi depus în mod natural timp de o mie de ani. Excesul de materii nutritive a produs proliferarea algelor, nimicind fauna acvatică, ucigînd peștii, broaștele, păsăretul de baltă. Deși sursele de poluare au fost stăvilite de zece ani, însănătoșirea lacului nu s-a mai putut produce. Moartea l-a cuprins în ghearele ei murdare, întinse prin gurile canalelor. Acum, o disperată și covîrșitoare încercare cu oarecare sorți de izbîndă caută să-i mai restituie un strop de viață regeneratoare. Pentru aceasta, pompe uriașe absorb de pe fundul lacului murdăria stratificată de nechibzuința lui «homo tehnologicus», depunînd-o în bataluri, de unde să poată fi, eventual, recuperată și folosită ca îngrășămînt agricol. Zeci de mii de vagoane de materie cenușie, clisoasă, în care timp de 70 de ani s-au amestecat toate scursorile de canal. Tardiva operațiune gură de canal — stația de epurare costă de sute de ori mai mult decît nechibzuința. Neglijența se plătește scump, dar nota se cere achitată fără întîrziere, altfel — o dată moartea definitiv instalată — nici un procedeu tehnic nu va mai fi capabil s-o alunge.

Suedia are 96 000 de lacuri, dintre care cîteva sînt adevărate mări interioare. Lista neagră a apelor în care, datorită gradului avansat de poluare, pescuitul profesional este interzis continuă să crească. Și totuși, Suedia rămîne una dintre cele mai curate țări de pe glob. Lupta cu monstrul poluării a început de aproape două decenii, dar specialiștii suedezi în ecologie consideră că pentru ducerea ei la bun sfîrșit va fi nevoie de alocarea unor sume care să corespundă cu aproximativ zece la sută din venitul național brut al țării, adică 15 miliarde de coroane! Speranța în colectarea acestei sume enorme se bazează tot pe buzunarul contribuabilului, deoarece s-a calculat că în ritmul și la volumul actual al alocațiilor de stat pentru lupta cu poluarea ar fi nevoie de cinci secole de eforturi, cu condiția ca, de acum încolo, nimic să nu mai agraveze situația. Și totuși Suedia rămîne, din punct de vedere ecologic, una dintre cele mai curate țări ale lumii.

La Keppala, nu departe de Stockholm, am vizitat una dintre cele mai moderne stații subterane de epurare a apelor menajere colectate din 12 localități întinse pe o rază de 60 km. Tuneluri scobite în stîncă, ramificate de la o localitate la alta, bazine uriașe de tratament chimic și de oxigenare, o centrală automatizată pentru comanda întregului proces tehnic, o gură de deversare în mare a apelor epurate într-un grad de 97 la sută... 40 000 000 de coroane strînse prin autoimpunere pe temeiul convingerii că, la urma urmelor, cei ce poluează, împreună cu familiile lor, suferă în primul rînd de efectele nocive ale stricării mediului înconjurător.

reflector științific

PRIN INSTITUTELE DE CERCETĂRI

ARDE BETONUL ARMAT!

Oricît ar părea de curios, betonul armat și fierul ard — la anumite temperaturi — la fel de bine ca lemnul. La un incendiu, aceasta poate avea consecințe catastrofale. Iată de ce, în multe țări, s-au construit stații experimentale speciale, destinate tocmai măsurării rezistenței la foc a diferitelor materiale de construcție. O unitate asemănătoare s-a înființat și în cadrul Institutului de cercetări în construcții din București (INCERC), fiind cotată ca una dintre cele mai moderne din Europa.

Realizată prin autodotare și dispunînd de o automatizare completă, stația permite încercarea la foc a elementelor de construcții în mărime naturală. Aci pot fi studiate atît planșee și acoperișuri cît și panouri de pereți, stîlpi sau elemente de fațadă.

Experimentările făcute în cuptorul orizontal destinat elementelor prefabricate de pînă la 4×6 m și în cel vertical pentru elemente de pînă la 3,60×3 m s-au soldat cu rezultate dintre cele mai neașteptate. Astfel, două planșee de elemente ceramice de compoziție diferită dar cu aceeași rezistență statică s-au dovedit a avea comportări extrem de diferite la foc. Unul dintre ele, estimat să posede o rezistență la foc de o oră și jumătate, a «ținut piept» șase ore, în timp ce celălalt, estimat să reziste trei ore, a cedat după doar 40 minute.

Pe baza experimentărilor în stația de la INCERC se umple un gol care exista în munca de proiectare a construcțiilor: pînă în prezent, se ținea desigur cont de coeficientul de rezistență la foc — calculat teoretic — dar lipsea o bază experimentală.

AGRICULTURĂ... LA PRIZĂ

Progresul tehnic multilateral face inevitabilă utilizarea din ce în ce mai largă a energiei electrice în agricultură, fapt cu importantă semnificație economică. Acest proces de consum ascendent al energiei este legat în primul rînd de consumatorii clasici convenționali, cu pondere masivă în agricultură, iar în al doilea rînd de o categorie foarte modernă de consumatori în care am putea îngloba sistemele electrice de stimulare și controlare a mecanismelor biologice.

În acest context se înscriu rezultatele experimentale ale unui colectiv de ingineri de la Facultatea de electrotehnică a Institutului politehnic din Cluj (colectiv format din conf. ing. Nicolae Patachi, conf. dr. ing. Emil Simion, șef de lucrări ing. Roman Morar și asist. ing. Radu Munteanu) privind influența tratamentului în cîmp electrostatic a îngrășămintelor chimice pe bază de azot, fosfor și potasiu, aceste îngrășăminte fiind considerate ca un material dielectric anorganic.

Cercetările efectuate la Stațiunea experimentală agricolă din Turda pe un sol cultivat cu ovăz au atestat o îmbunătățire cantitativă și calitativă a procesului biologic de dezvoltare. Verificările și analizele efectuate cu izotopi stabili au dovedit că nu se produc mutații biologice care să justifice o rezervă din acest punct de vedere.

Lucrarea a fost prezentată la a III-a Conferință a electricienilor care a avut loc recent la București.

ROMÂNIA — A PATRA ȚARĂ DIN LUME CARE A IZOLAT HORMONUL DE CREȘTERE

La scurt timp după ce doctorul Li, de la Universitatea din San Francisco, a reușit să sintetizeze hormonul creșterii, specialiști români repetă și ei această performanță. În urma unor cercetări asidue, doctorița Ligia Simionescu, de la Institutul de endocrinologie din București, a izolat și purificat hormonul de creștere (STH) din hipofiza umană. În felul acesta, România a devenit a patra țară din lume care își însușește această dificilă tehnică.

Sinteza hormonului de creștere are o deosebit de mare importanță pentru medicină, facilitînd studiul fenomenelor de creștere — una din marile enigme ale vieții. În același timp noua tehnică va folosi la regenerarea țesuturilor, la activarea substanței hrănitoare din sînge și la tratarea unor organe cu serioase tulburări de creștere.

În momentul de față, la Institutul de endocrinologie hormonul este utilizat în tratamentul copiilor cu întîrziere a creșterii și dezvoltării provocate de boli ale hipofizei. După numeroase experimentări, colectivul condus de prof. dr. Marcela Pitiș a obținut deja rezultate remarcabile în tratamentul unor asemenea copii. Printre subiecții tratați se află o fată de 14 ani și un băiat de 6 ani, suferinzi de nanism hipofizar. După administrarea hormonului de creștere, în numai cîteva luni aceștia au cîștigat în înălțime mult mai mulți milimetri decît în urma oricărui alt tratament cunoscut pînă în prezent.

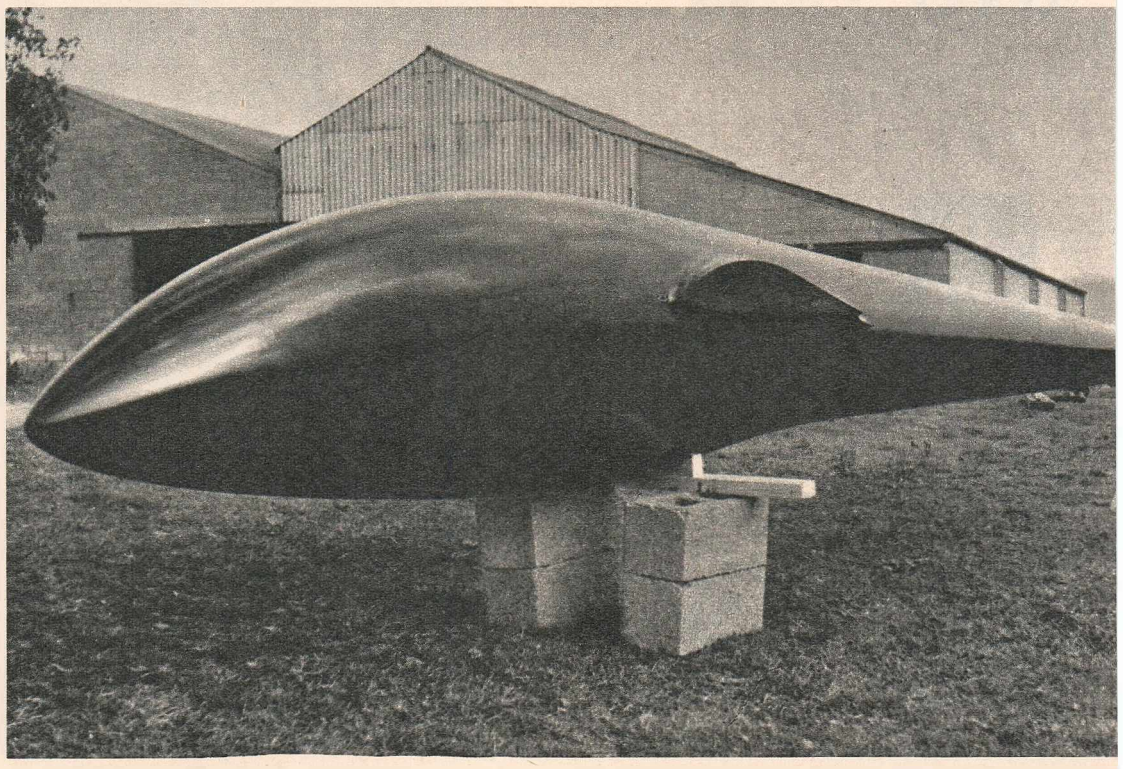

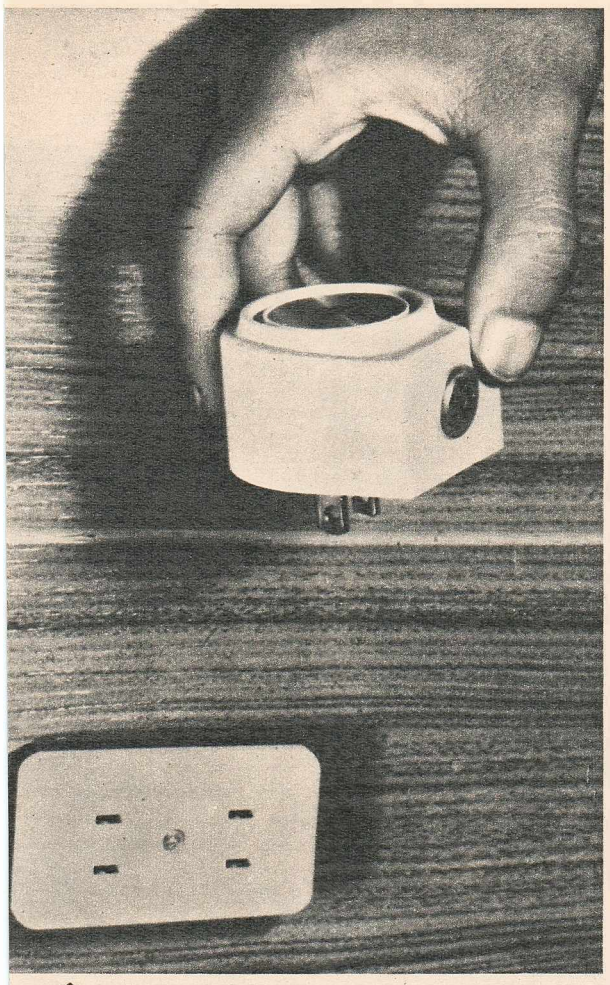

MEDICINĂ... AUTOMATĂ

«Pacienta» zîmbeşte ca la un concurs de frumuseţe... Are şi de ce: este Miss Australia 1972. Şi totuşi fotografia nu are nimic frivol. Dimpotrivă, prezenţa frumoasei miss în faţa obiectivului nu face decît să «pună în valoare» un echipament spitalicesc ultramodern creat de o companie australiană; el este menit să asigure supravegherea continuă a pacienţilor grav bolnavi.

Complexul de aparate înregistrează automat, la intervale fixe, tensiunea, temperatura, electrocardiograma etc. şi transmite datele la dispeceratul central al spitalului. În acest fel, medicul de serviciu poate urmări dintr-o singură privire starea unui număr mare de bolnavi care reclamă o îngrijire deosebită.

O noutate a echipamentului australian: este construit din blocuri de piese «integrate», astfel încît practic orice defecţiune tehnică poate fi remediată pe loc de asistente medicale fără nici o pregătire «electronică», prin simpla înlocuire a blocului respectiv. Este ca şi cum ai pune la priză o lampă, căci îmbinarea pieselor se bazează pe principiul prizei...

După aprecierea specialiştilor, aparatul aduce «rutinei clinice» două avantaje considerabile: simplitate şi acurateţe.

SIMPLU DAR EFICIENT

Iată, în fotografie, ceea ce poate fi considerat drept cel mai mic dispozitiv din lume pentru lupta împotriva incendiilor. Este vorba de o invenţie japoneză, comercializată în prezent de o firmă din Tokyo, «Maima». Cunoscut sub numele de CF-10, dispozitivul nu cîntăreşte decît cîteva grame şi se poate introduce în orice priză. În interior, aparatul conţine un detector electronic de extremă finete care în clipa cînd temperatura camerei depăşeşte o anumită valoare critică, declanşează un semnal de alarmă.

Nu e foc fără fum... Aparatul japonez porneşte însă de la o altă constatare, tot «la mintea cocoşului»: nu e foc fără căldură...

În orice caz, acestei invenţii, pe cît de simple pe atît de eficiente, i se întrevede o răspîndire foarte largă.

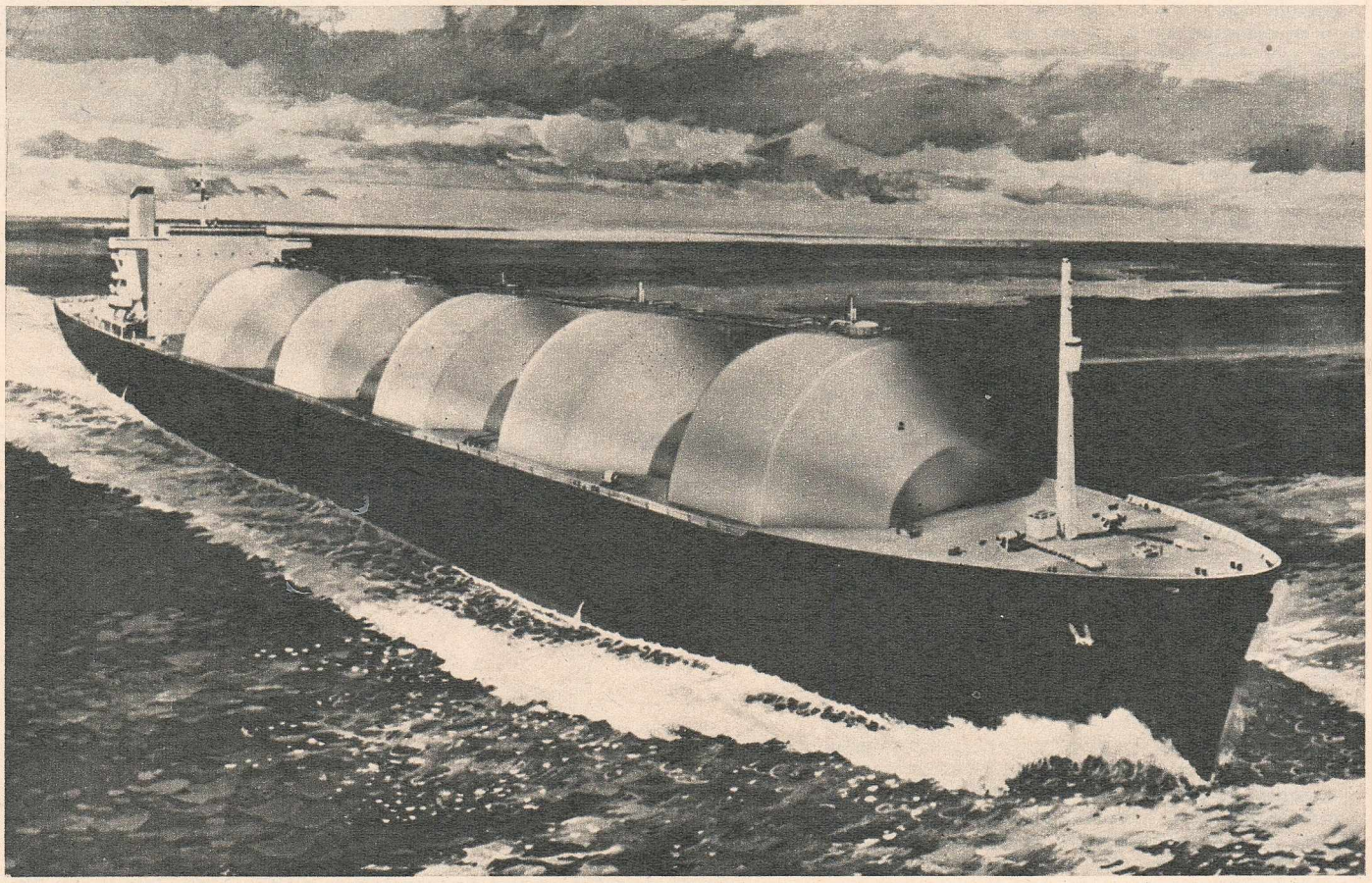

«MĂIASTRA» ŞI COMPUTERUL

În bătrîna cetate universitară Cambridge s-a creat recent un ultramodern centru de desen tehnic cu calculator electronic. Cu ajutorul computerului se realizează aci doar în decurs de cîteva zile planuri şi desene a căror execuţie ar fi reclamat, în mod normal, luni de muncă încordată. Iată, în fotografie, materializarea unuia din desenele elaborate de calculator: **Towa TA, Seria 1 — primul planor din lume construit în întregime din material plastic şi fibre de sticlă.**

Programatorii au introdus în calculator datele tehnice, şi acesta a realizat — în circa 40 de ore — sumedenia de planuri, profile, secţiuni etc. necesare pentru începerea construcţiei. Comentatorul ştiinţific al agenţiei «London Press Service», Claire Connell, consideră realizarea centrului din Cambridge drept «una din inovaţiile cele mai remarcabile ale tehnologiei moderne».

«FLOTA GAZULUI LICHID»

În cercurile constructorilor de nave se vorbeşte mult în ultima vreme de cel mai mare contract naval semnat vreodată în Statele Unite — şi probabil unul din cele mai importante din istoria navigaţiei civile — care a fost perfectat recent. Este vorba de o întreagă «flotă» pentru transportul de gaze naturale lichefiate. Această flotă originală va costa 270 milioane de dolari şi va fi construită în şantierele «General Dynamics» din Quincy, statul Massachusetts; ea va transporta preţioase încărcături din Algeria în Statele Unite.

Acest proiect ridică numeroase probleme tehnice şi ştiinţifice. Fiecare vas va avea o lungime de peste 300 m şi sfere-conteinere cu un diametru de 40 m. Trebuie rezolvate probleme complexe legate de izolarea termică, rezistenţa la presiuni, prevenirea incendiilor etc.

În desen: primul vas din «flota gazului lichid», în concepţia proiectantului.

PE ECRANE

AL TREILEA...

„...Sînt matematiciană, muncesc la nivelul revoluției tehnice contemporane, într-un laborator cibernetic de prognoză, am doi copii, fiecare dintr-o căsnicie neizbutită... Mi-a lipsit experiența de viață... dar copiii mi i-am crescut singură! Al treilea bărbat trebuie să fie pentru mine și ultimul. L-am găsit, îl vreau — numai că el nu m-a remarcat încă... De ce nu poate o femeie să sune la ușa unui bărbat și să-i spună simplu: «Bună ziua... Îmi placi!» De ce trebuie, ca în străvechile trucuri ale bunicii, să las să cadă batista ca să-i atrag atenția? Cît de nedemne îmi par jocurile acestea în contextul zilelor noastre! Doar am dobîndit toate drepturile, numai că nu-i putem spune bărbatului: «Am nevoie de tine!»"

Așa ar putea suna confesiunea eroinei filmului lui Egon Günther «Al treilea». Nu, nu o operă inspirată din «curierul de inimi» al gazetei de bulevard, ci o analiză lucidă, deși nu lipsită de căldură, a condiției femeii în societatea de azi, analiză a contradicției dintre suveranitatea ei în viața socială și lipsa de inițiativă în plan sentimental, pe care i-o impune tradiția.

Tema — e adevărat, neobișnuită — n-ar fi dobîndit însă forța de impresionare pe care o are fără personalitatea regizorului Egon Günther. Altcineva ar fi făcut, pornind de la un asemenea «story», un film șocant, polemic, vehement sau, dimpotrivă, unul plasat sfios sub semnul falselor pudori. Meritul cel mare al regizorului îmi pare în a găsi mereu măsura, în a folosi cu perseverență tonul convingător al adevărului vieții cotidiene. Aparent distrat, Günther măsoară cu privirea lumea eroinei sale, relevînd însă, cu scăpărările de fulger ale detaliilor subtile, sensuri și consecințe. Eroina urmărește absentă la televizor o sublimă secvență de dragoste filmată de Tarkovski, aruncă cuvinte ostenite în pîlnia telefonului, are un gest involuntar de spaimă în fața nopții încărcate de coșmar care se anunță... și Günther a și schițat coordonatele unei existențe goale, a și redat gustul sălciu al singurătății. Egon Günther posedă piatra filozofală a cinematografului de totdeauna: știința de a se exprima dens și lapidar, arta elipsei, mai modernă astăzi ca oricînd. Ceea ce încearcă el în 90 de minute — această preumblare de-a lungul destinului unei femei pe parcursul a două decenii — se scontează, îndeobște, cu un abandon în schemele abstracte ale melodramelor. Eroina lui «Al treilea» ne-a cucerit însă fiindcă rămîne mereu un om concret și veridic, fie că e îmbrăcată în anteriul cernit al mănăstirii, în bluza albastră a organizației de tineret sau în «maxi»-ul cu care inginera de azi încearcă să cocheteze cu vîrsta. Purtată de valurile timpului ei, femeia aceasta, care trece de la litania bisericească la «Bandierra rosa», este un om complex, cu un drum complex.

Neîndoielnic că în autenticitatea fascinantă a personajului un merit important îl are interpreta. N-aș spune că Jutta Hoffmann este o frumusețe. Probabil că privindu-i în fotografie chipul uscățiv, cititorul nu va deslușî farmecul real pe care-l emană această actriță de îndată ce imaginea ei se animă. Atunci ea devine o făptură ciudată, de cuceritoare expresivitate, comediantă dotată cu un umor spontan și irezistibil, totdeauna capabilă să treacă de la pirueta burlescă la fiorul amar al nostalgiei. Era interpreta ideală a acestui rol de femeie fără vîrstă care se zbate pentru a smulge vieții încă o clipă de tinerețe. Tot ce ar fi putut fi trivial în gesturile amazoanei moderne pornite în căutarea dragostei întîrziate a fost filtrat cu finețe și intuiție, printr-un halou de tulburătoare poezie. Iubirea lui Margit din «Al treilea» n-are — desigur — inefabilul și grația jocului de-a v-ați ascunselea la care Margareta îl provoacă pe Faust. Nici nu i-ar fi stat bine eroinei din «Al treilea» jocurile feciorelnice. Dar chiar așa, grăbită de spaima îmbătrînirii inevitabile, marcată de cinism, umbrită de neliniște, ea poartă pecetea generozității sufletului uman, a capacității sale de a păstra neatinsă, ca o rezervă vitală pentru încă un zbor posibil, speranța.

T. CARANFIL

«Aventuri la Marea Neagră» — sau aventurile lui Savel Știopul pe tărîmul comediei polițiste.

«Astă-seară dansăm în familie» - un film cu Dem. Rădulescu și Sebastian Papaiani.

filmul românesc în dezbatere

ÎNCOTRO, COMEDIA?

O întîlnire recentă cu un grup de spectatori de la Uzinele *Republica*, precum și parcurgerea unor scrisori primite la redacție ne-au întărit convingerea că așa-zisul «succes de casă» al comediilor noastre cinematografice din ultima vreme, afluența publicului dobîndesc în imaginația orgolioasă a unora proporțiile unei adeziuni a spectatorului.

Lucrurile sînt departe de a se prezenta astfel. Precaritatea genului se verifică abia după o perioadă oarecare, de obicei deloc îndelungată, cînd puțini dintre cei care au văzut o peliculă sau alta și-o mai amintesc cu plăcere.

Într-un timp, cozile de la casele de bilete erau argumentul inebranlabil cu care unii realizatori își susțineau îndeplinirea victorioasă a misiunii lor, achitarea datoriilor față de public. Adevărul că această mistificare a relațiilor cu publicul poate fi ușor distrusă îl poate afla oricine. Totul este să vrei. Mai ales să vrei să înțelegi lipsa de autenticitate a așa-zisului *succes de casă* în cazul comediilor noastre. El nu reflectă aprecierea de valoare a spectatorilor, ci simpatia lui inițială pentru genul anunțat, pentru vedetele-momeală, sănătoasa lui poftă de a rîde, de a se destinde. După «coada la bilete» urmează nemulțumirea și uitarea. Din aceeași întîlnire cu cei de la *Republica*, din discuțiile cu ei — și mi se pare că acest schimb de păreri este semnificativ, nu «opiniile» băieților veseli de pe bulevard — am înțeles că nici una din comediile noastre din ultima vreme nu se află printre filmele lor preferate. Ar fi și greu. De mult timp sectorul cu pricina este dator cu vîrf și îndesat publicului nostru. Practic, acest capitol cinematografic exclude posibilitatea unei discuții minuțioase, aplicate, riguroase. Păcatele lui sînt atît de evidente

actor mai fericit în materie de roluri comice:
bastian Papaiani.
rtiturile din «Un surîs în plină vară»,
alul de simbătă seară»
lansat un erou liric plin de farmec.
erpretul s-a străduit să-și onoreze numele și în
stă-seară dansăm în familie».

încît nu trebuie să alergi cu lupa după ele; sînt atît de elementare încît a le acorda chiar și rangul de erori artistice ar fi ridicol.

Trist, simptomatic ni se pare faptul că exceptîndu-l pe Geo Saizescu nu s-a întrevăzut în sezoanele din urmă nici o geană de vocație sau de dăruire în direcția comediei.

Autorul filmelor «Un surîs în plină vară» și «Balul de sîmbătă seară» izbutise să lanseze un tip de erou comic cu personalitate, fie că se chema Făniță sau Papă (Sebastian Papaiani), cu umorul său îndulcit de lirism, în bună tradiție populară, cu stîngacele dar inimoasele sale încercări de a-și croi un loc în lume.

Personajul lui Papaiani a fost îndrăgit la vremea lui pentru că nu se înfățișa tinerilor doar cu o colecție ambulantă de bancuri și poante «la zi», a fost simpatizat pentru sinceritatea dezarmantă cu care accepta să se izbească cu capul de pragul de sus, spre luarea aminte a celor din jur. Virarea ulterioară spre satiră a lui Saizescu («Astă-seară dansăm în familie») nu a însemnat un cîștig total în cariera cineastului, adaptarea instrumentelor la alte cerințe a fost uneori anevoioasă dar, oricum, filmele mai sus-amintite constituie singura oază din ultima vreme din care nu au fost alungate decența și umorul civilizat. În rest, ceea ce s-a propus spectatorilor spre delectare timp de cîteva stagiuni cinematografice au fost bietele isprăvi ale «Brigăzii diverse» mutate de colo-colo. Greu de imaginat o asemenea sărăcie. Nu este vorba aici numai de nesocotirea necesității unui divertisment de calitate, stenic și de bun-gust, obligatoriu în raportul de forțe al unei cinematografii, dar și de ignorarea potențialului satiric ca factor de înrîurire morală, de extirpare a unor mentalități și stări de spirit incompatibile cu ziua de azi. În aceste condiții nu este de mirare că toate peliculele din seria pomenită înainte — ca și vreo cîteva mai vechi — nu au făcut altceva decît să manevreze la nesfîrșit cîteva scheme comice, să brodeze două-trei încurcături și, mai ales, să lanseze tipurile de mic găinar, mic spărgător, traficant de icoane și tablouri, escroci sau escroace sentimentale etc.

Cu acești pioni, mutați în fel și chip, se pot naște serii nesfîrșite. Mai ales că cei chemați să-i întruchipeze sînt actori cu mare priză, a căror simplă apariție constituie ea însăși un spectacol. Este cu totul și cu totul întristătoare atracția unora dintre cineaștii noștri în fața farmecului de un pitoresc îndoielnic al «micului găinar» — căci alt nume nu merită, de ce să ne ascundem. Este și mai descurajatoare generozitatea unor actori gata să le împrumute un chip și un nume. Cunosc o peliculă care, din fericire, a avut soarta pe care o merita, adică se odihnește în magazia de rebuturi, peliculă ce mi s-a părut un vis urît, de la un capăt la altul și în care, nu exagerez cu nimic, patru dintre cei mai buni tineri actori de teatru și film — dar absolut dintre cei mai buni — acceptau obligația unor grimase indicibile. Chipurile, era un film pentru tineret. Drumul unor astfel de erori trebuie barat mult înainte de luarea startului. Dacă din diversitatea genurilor cinematografice se face o simplă chestiune de plan, de aspect exterior a producției, de «să avem și de astea și de astea» nu vom

(Continuare în pag. 22)

Pentru succesul seriilor «BD»
(în acțiune, în alertă, la munte și la mare)
au trudit din greu cîțiva dintre marii noștri actori.
Fotografia de față îi înfățișează doar pe
Ion Finteșteanu, Dem Rădulescu, Jean Constantin și Puiu Călinescu.

de la A la Z

de Constantin POPESCU

HECHT Ben

Scenarist, producător și regizor american de film, născut la New York City, la 28 februarie 1892; mort la New York, la 17 aprilie 1964. Una dintre marile figuri ale Hollywoodului de ieri. Ziarist și dramaturg, fondator al revistei Chicago Literary Times, B.H. se stabilește la Hollywood ca scenarist după succesul ecranizării piesei sale *Front Page* (1931-r: L. Milestone), după ce luase deja contact cu lumea filmului, scriind scenarii pentru Sternberg: *Nopțile din Chicago* (1927), pentru Lionel Barrymore: *Spectrul verde* (1929), pentru Stroheim și James Cruze: *Celebrul Gabbo* (1930). Desfășoară aci o vastă activitate, ca scenarist, cu numele pe generic, sau (din considerente necunoscute) nesemnat, al unor filme notorii ca: *Scarface* (1932-r: H. Hawks); *În umbra fericirii* (id.-r: J. Stahl); *Trei și una* (1933-r: Lubitsch); *Regina Christina* (id.-r: R. Mamoulian); *Secolul XX* (1934-r: H. Hawks); *Orașul fără legi* (1935-r: Hawks); *Femeia care primește palme* (1937-r: W. Wellman); *Uraganul* (id.-r: J. Ford); *Doamna de la tropice* (1939-r: J. Connway); *La răscruce de vînturi* (id.-r: W. Wyler); *Gunga Din* (id.); *Pe aripile vîntului* (id.-r: V. Fleming); *His Girl Friday* (remake *Front Page*–id.); *Iubitul anonim* (1940-r: Lubitsch); *Foreign Correspondent* (id.-r: Hitchcock); *Lydia* (1941) și *Manhattan* (1942) de J. Duvivier; *Roxie Hart* (id.-r: Wellman); *Fascinație* (1945-r: Hitchcock); *Notorious* (1946-r: Hitchcock); *Kiss of Death* (1947-r: Hathaway); *Cazul Paradine* (id.-r: Hitchcock); *Rope* (1948–r: Hitchcock); *Where the Sidewalks Ends* (1950–r: Preminger); *Monkey Business* (1952-r.: Hawks); *Vacanță la Roma* (1953–r: Wyler); *Ulisse* (1955–r: M. Camerini); *A Farewell to Arms* (1957–r: Ch. Vidor); *Billy Rose's Jumbo* (1962); *Circus World* (1964–r: Hathaway); *Casino Royale* (1967). A semnat ca regizor o serie de filme insolite, care la vremea lor au șocat Hollywoodul convențional: *Crime without Passion* (1934); *Once in a Blue Moon* (1935); *The Scoundrel* (id.); *Soak the Rich* (1936); *Specter of the Rose* (1946). Viața sa a slujit la rîndu-i de scenariu (post-mortem) filmului lui Norman Jewison: *Gaily-Gaily* (1969).

HEFLIN Van

Actor american de film și TV, născut Emmett Evan Heflin, la Walters (Oklahoma, S.U.A.), la 13 decembrie 1910. Practică profesia de actor de film din 1936, dar se remarcă de-abia în 1941, cînd Mervyn LeRoy îi oferă ocazia de a cuceri Premiul Oscar pentru compoziție în *Johnny Eager*, alături de Robert Taylor și Lana Turner. Turnează în filme inegale ca: *H.M. Pulham Esq.* (1941–r: King Vidor); *Șapte fete îndrăgostite* (1942–r: F. Borzage); *Tennessee Johnson* (id.) etc., ia parte la război între 1942 și 1945, reluîndu-și apoi, cu mai multă autoritate, o carieră strălucit începută. Se impune ca un actor de mari resurse dramatice, conferind noblețe, omenesc și autenticitate personajelor interpretate în filme de genuri foarte variate: filme de «serie neagră»: *The Strange Love of Martha Ivers* (1946), drame de epocă: *Green Dolphin Street* (1947); *Madame Bovary* (1948–r: V. Minnelli), după Flaubert; filme de suspense psihologic: *Possessed* (1947), cu Joan Crawford; filme de capă și spadă: *The Three Musketeers* (1948), cu Gene Kelly, Lana Turner; westernuri: *Shane* (1953), cu Alan Ladd; *3,10 trenul spre Yuma* (1957); filme de aventuri: *Veneau spre Cordura* (1959), cu Rita Hayworth, Gary Cooper; filme polițiste: *A fost cîndva hoț* (1965), cu Alain Delon etc. Realizează un ultim mare rol de compoziție în *Aeroportul* (1970–r: G. Seaton).

HEIFIȚ Iosif

Regizor sovietic de film, născut la Minsk, la 17 decembrie 1905. Unul dintre marii cineaști sovietici contemporani. Debutează alături de A. Zarhi, realizînd împreună între 1930 și 1948 filme marcante zugrăvind mai ales viața sovietică cu temele ei generoase, profund umane, aplecîndu-se cu înțelegere asupra universului celor simpli și eroismelor anonime. Dintre ele vom aminti mai ales: *Zile calde* (1935); *Deputatul de Baltica* (1937); *Femeia deputat* (1940), documentarul *Căderea Japoniei* (1945) și *În numele vieții* (1947). Din 1953 realizează singur filme ca: *Neamul Jurbinilor* (1954), după romanul lui V. Kocetkov, *Cazul Rumeanțev* (1956); *Omul meu drag* (1958); *Orizontul* (1961); *Ziua fericirii* (1964); *În orașul S.* (1966), după Cehov; *Gisca violetă* (1968); *Salut Maria!* (1970). Capodopera sa rămîne însă ecranizarea nuvelei lui Cehov: *Doamna cu cățelul* (1960), una dintre cele mai autentice încercări de transpunere în film a universului cehovian, cu mențiune specială pentru atmosfera și valorile plastice ale imaginii, pentru magnifica interpretare a cuplului Batalov-Savina.

HEISLER Stuart

Regizor american de film născut la Los Angeles în 1894. Debutează ca monteur al unor filme importante (*Peter Ibbetson; Noaptea nunții; Scandal la Roma* etc.), pentru a deveni ulterior regizor cu: *Straight from the Shoulder* (1936) și coregizor pe lîngă John Ford, la *Uraganul* (id.) pentru exterioare. Se impune abia în anii războiului printr-un film de «serie neagră», adevărat model al genului: *The Glass Key* (1943), cu Alan Ladd, Veronica Lake, începutul unei cariere nelipsite de semnificație. Filme variate ca: *Along Came Jones* (1946), western cu Gary Cooper și Loretta Young, sau *Cer albastru* (id.), musical cu Bing Crosby și Fred Astaire, premerg apariția unor opere dramatice de o mare încărcătură umană, ambițioase, denotînd o bună siguranță tehnică, un simț precis al spectaculosului, o vădită înclinare către conflictele psihologice: *Smash-Up* (1947) cu Susan Hayward; *The Star* (1953) cu Bette Davis, Sterling Hayden; *I Died a Thousand Times* (1955), cu Jack Palance, Shelley Winters. Mai putem reține dintre filmele lui S.H.: *Storm Warning* (1950) cu Ginger Rogers, Doris Day, Ronald Reagan; *Dallas* (id.) cu Gary Cooper, Ruth Roman; *Island of Desire* (1952), cu Linda Darnell; *This Is My Love* (1954), cu Linda Darnell; *The Burning Hills* (1956), cu Tab Hunter, Natalie Wood; *Hitler* (1962), cu Richard Basehart.

film

(Urmare din pag. 21)

înregistra succesele de conținut și de durată pe care ni le dorim.

A realiza comedie astăzi înseamnă a întreprinde nu numai un act artistic, ci și unul de netăgăduită responsabilitate civică și etică, înseamnă a-ți asuma rolul de analist lucid al unor moravuri și fenomene parazitare, nu de a drămui farmaceutic «atîta bine, atîta rău», ori de a face pur și simplu haz de necazuri mai mult sau mai puțin mărunte.

Alături de filmul de actualitate, comedia cinematografică constituie obiectul interesului major, de substanță, al publicului. De fapt, acest gen îndrăgit are obligația de a-și aduce o contribuție serioasă la îmbogățirea tematicii contemporane. Viitoarele creații, așteptate cu îndreptățit interes, au datoria de a oferi rațiuni solide pentru a le acorda și alte certificate decît cele de agreabil divertisment.

Magda MIHĂILESCU

telegrame

● *Jane Birkin și Serge Gainsbourg («19 fete și un marinar») sînt din nou prieteni în filmul lui Richard Balducci «Oseille». Partener — Jean-Pierre Marielle.*

● *Gene Kelly își reia cariera de actor de film, întreruptă acum opt ani. În comedia «40 de carate» — transpunere a unei piese de succes de pe Broadway — cunoscutul cineast și coregraf interpretează rolul unui... actor specializat în emisiuni TV.*

● *Glenda Jackson (foto) — un nume familiar de acum telespectatorilor noștri care urmăresc serialul «Elizabeth R»*

— a înlocuit-o pe Sarah Miles în filmul inspirat de biografia amiralului Nelson, «Testament către națiune». Tînărul Dominic Guard, micul «mesager» al filmului lui Losey, deține aici un rolișor — cel al nepotului lui Nelson.

● *Olgierd Lukaszewicz, unul dintre cei mai apreciați actori polonezi ai generației tinere («Pădurea de mesteceni», «Romanticii», «Perla coroanei»), este protagonistul filmului «Mutatul», realizat de Jerzy Gruza după un scenariu scris acum cîțiva ani, în colaborare cu regretatul actor Bogumil Kobiela.*

● *Robert Redford continuă să fie extrem de solicitat de către regizori și producători. După «Candidatul» a trecut pe platourile comediei «Așa sîntem noi», în care are drept parteneră pe Barbra Streisand.*

● *Iată o distribuție cum nu se poate mai atractivă, întocmită de regizorul Peter Bogdanovitch pentru westernul său «Străzile din Laredo»: John Wayne, Henry Fonda, James Stewart, Ryan O'Neal.*

● *Pentru viitorul său film, tot un western, Sam Peckinpah («Balada lui Cable Hogue»), l-a solicitat pe Gene Hackman («N-am cîntat niciodată pentru tata», «Jocul de-a moartea») și Jan Voight («Cow-boy-ul de la miezul nopții»).*

tv

de Liviu TIMBUS

cînd ne scumpim la tărîțe

● O emisiune pe care o apreciem drept interesantă și instructivă zace de foarte multă vreme sub povara unui titlu monocrom și lipsit de orice atractivitate și care — sîntem siguri — a avut darul de a îndepărta sute de mii de telespectatori din fața micului ecran. Acest înveliș din foaie de ziar a fost botezat «Viața economică a Capitalei», și reprezintă în fapt un succint și convingător tur de orizont prin diverse domenii de activitate ale economiei bucureștene. Am descoperit-o și noi întîmplător joi după-amiaza, pe programul II, uitînd, ca și alții, televizorul deschis. Absolut întîmplător, deoarece așa cum a apărut consemnată în programul «Radio-TV» (sub acest titlu banal și demonetizat și, mai cu seamă, strivită între două emisiuni limitrofe, dar cu titluri explicite) n-ar fi avut niciodată darul de a ne capta curiozitatea.

Surpriza a fost dintre cele mai plăcute. În debut, o convorbire cu trei ceramiști, capabilă de a cîștiga în egală măsură atît interesul specialistului, cît și curiozitatea profanului; apoi un interviu acordat televiziunii de către directorul întreprinderii pentru prestări de servicii (o vorbire plină de promisiuni îmbărbătătoare pentru beneficiarii civilizației urbane, pentru miile de cetățeni care solicită, contracost, promptitudine, acurateță și cinste într-un domeniu atît de rămas în urmă); și, în sfîrșit, un reportaj acid, vizînd unul dintre marile șantiere ale Capitalei, o anchetă cu făptașii și păgubașii, așezați față în față prin cunoscuta tehnică a montajului cinematografic.

Dar despre toate acestea nici un cuvîntel în paginile programului tipărit. Și asta în ciuda faptului că toate celelalte emisiuni de anvergură se bucură de recomandări detaliate.

● În «compensație», risipă cu nemiluita în spațiul rezervat «Promenadei duminicale». Mai întîi o prezentare amănunțită a ceea ce va să însemne actuala ediție a promenadei, desfășurată printre zîmbetele dulci ale crainicei. Apoi *exact* același lucru tipărit pe genericul emisiunii, probabil spre folosul celor fuduli de ureche, grei de cap sau deficitari la capitolul ținerii de minte. Programul — întocmit dealtfel cu grijă și după rețeta «de toate pentru toți» — este nevoit să înghită și pe parcurs pauze muzicale, introduceri și explicații inutile, minute în șir răpite bugetului nostru de timp. De aceeași maladie incurabilă suferă însă chiar și unele secvențe, între care la loc de frunte se situează scenetele umoristice. Ultima, adaptare după o schiță de Al. O. Teodoreanu, a întrecut însă toate așteptările. Sprijinită pe două-trei poante fragile, dar îndemnată să se deruleze pe un apreciabil timp de transmisie — modesta schițișoară a fost trasă, întinsă și subțiată ca un aluat de plăcintă.

● Împărtășind părerile unui cititor al revistei noastre, colegul H. Dona îmi amendează 42 de rînduri din cronica TV publicată în numărul din 28 octombrie. Un punct de vedere personal și în total dezacord cu părerea noastră, pe care ne permitem să o reamintim aici pe scurt. Filmul istoric — notam cu trei săptămîni în urmă — reclamă migala eruditului și osîrdia arheologului și abia apoi intuiție și imaginație.

În ceea ce ne privește, rămînem la părerea că întoarcerea pe firul timpului, sub călăuza unei fantezii necontrolate, contravine secolului nostru grăbit, care tinde să devină din ce în ce mai mult cel al unei absolute rigori științifice, al unor oameni însetați de adevăr și ostili diletantismului. Iată de ce — împreună cu cei care ne-au scris sau ne-au îndemnat să «achităm» serialul de luni seara — considerăm în continuare că fantezia artistului (deci cea care în domeniul producțiilor artistice amintite așază carne și insuflă viață peste oasele strămoșilor) trebuie să rămînă un instrument de lucru și nu un robinet deschis pentru proliferarea falsului și impostorii.

drumeție

de Gh. EPURAN

munții teribili

Munții dragi drumeților și alpiniștilor, aceste uriașe încremeniri de stîncă ce ne oferă cu dărnicie bucuria celor mai intime și reconfortante întîlniri cu natura; munții care ne încîntă cu grandioasele lor piscuri dăltuite de fantezia și răbdarea mileniilor genezei; acest minunat teren de joacă descoperit tîrziu de om dar cucerit și invadat — uneori pînă la saturare — nu ne mai sperie de mult. Tineri sau vîrstnici, drumeți de o viață sau numai de ieri, îi dorim și îi căutăm cu frenezie în orice anotimp, atunci cînd ei reușesc să ne cîștige și să devină o părticică din viața noastră. Și — toată lumea este de acord — nu este nici un rău în această atracție a muntelui. Ba chiar o dorim tot mai puternică, cuprinzînd — dacă se poate — pe toată lumea.

Munții strălucitori din zilele senine, munții primitori și darnici ai zilelor calme au însă și zilele lor aspre. Și atunci, munții zîmbitori devin munți teribili. Grandiosul lor imperiu, această oază de liniște, făcută parcă numai să încînte, se transformă într-un infern, toate forțele naturii dîndu-și mîna și — dezlănțuite — încercînd să măture totul în calea lor. În aceste zile cînd munții devin teribili, și omul, care-i urcă pe potecile comode și cel care îi cucerește pe cele mai dificile trasee, din stăpînul munților devine o ființă neputincioasă și — dacă a avut curajul sau inconștiența să-i înfrunte — trebuie să lupte aprig nu ca să-i învingă, ci să supraviețuiască.

În aceste zile ale munților teribili, adeseori drumurile pe munte sortite bucuriei se transformă în zguduitoare drame, aducînd doliul în marea familie a celor ce-i iubesc. În fața acestor întîmplări orice drumeț simte o strîngere de inimă; orice om se revoltă, mai ales atunci cînd muntele este trădător și aruncă asupra celor care îl urcă tonele de zăpadă ale avalanșelor,— în stare să măture și așezări întregi — forța uraganelor sau cere ajutorul fulgerelor cerului. Din fericire munții noștri nu sînt atît de teribili ca cei ce au piscurile încununate cu ghețuri veșnice, și nu cunosc marile tragedii care au făcut pe un scriitor francez din veacul trecut să scrie o carte intitulată «Alpii ucigași» și nici zguduitoarele drame ale Himalayei în care nu o dată au fost decimate expediții întregi. Dar asta nu înseamnă că nu sînt și ei aspri, că nu fac victime. Și dacă adevărații drumeți știu să-i înfrunte și să-i învingă și în zilele — relativ puține — cînd ei devin ostili, nu sînt puține victimele imprudenței.

În toamna aceasta, cu o lună în urmă, doi tineri meteorologi și-au pierdut viața pe Muntele Țarcu; acum două săptămîni trei tineri au murit în Bucegi, căutînd să iasă din Valea Jepilor în Brîna lui Răducu. Sînt ultimele două drame care au îndoliat familia drumeților noștri și familiile lor. Două drame adăugate altora care au presărat anul și care au avut același punct de plecare, un mic accident (căderea unuia din echipă) și aceeași urmare, înghețul datorită epuizării fizice și lipsei unui echipament suficient de călduros pentru a face față unei temperaturi de-abia coborîte sub zero grade. Într-un cuvînt, două drame datorate ușurinței — specifică tineretului — cu care este privită și pregătită o excursie sau o ascensiune la munte într-un sezon în care și munții noștri devin mai des teribili. Cum însă asemenea drame s-au petrecut și în vară, putem spune că nu numai anotimpul este de vină, ci mai ales necunoașterea sau ignorarea legii nescrise a muntelui.

Dar oare acești tineri — împinși, firesc, de entuziasmul tinereții spre piscuri — au avut de unde învăța *legea muntelui?* Au fost pregătiți să înfrunte munții teribili? Sîntem convinși că nu. Altfel dramele nu ar fi avut loc. Dar unde ar fi putut învăța legea muntelui, dacă așteptatul club al drumeților nu există? Dacă despre cum trebuie să se înfrunte muntele se scrie rar și puțin? Să mori astăzi înghețat la —3°, la —4°, cînd știm că au supraviețuit oameni la —30° și la altitudini de 7 000–8 000 m, mi se pare inadmisibil. Și este inadmisibil atunci cînd cel ce pornește la drum știe să-și ia măsurile cuvenite pentru a putea înfrunta și munții teribili sau știe că nu trebuie să-i înfrunte dacă nu este pregătit suficient fizic, moral si material. Faptele amintite constituie o nouă alarmă. Sperăm că cei ce trebuie să ia măsuri pentru a împiedica asemenea drame o vor auzi. Noi nu putem decît să încheiem cu un sfat: nu înfruntați munții convinși că ei vă pot fi doar prieteni, fiți întotdeauna pregătiți să faceți față și în zilele aspre munților teribili. Acesta este primul articol din legea scrisă — sau prea puțin scrisă — a muntelui.

SPORT

Chris Finnegan (dreapta) nu și-a putut păstra titlul de campion european la categoria ușoară. El a fost învins după 12 reprize de vest-germanul Rudi Schmidtke, deoarece medicii l-au oprit să mai boxeze din cauza unui accident la nas.

Cuplaj bucureștean din nou pe «23 August». De la meciul derbi Dinamo-Steaua publicăm acest instantaneu. Fluierul final al arbitrului a pecetluit victoria dinamoviștilor, dar noi avem datoria să mulțumim ambelor echipe pentru frumoasa și sportiva lor comportare care ne-a amintit că se poate juca și frumos fotbal.

Scoțienii Hamish MacInnes (sus) și Dougal Haston (jos) făceau parte din expediția britanică de 11 persoane care și-au propus drept țel escaladarea Everestului, pe versantul de sud-vest.
Din păcate, tentativa lor a eșuat, datorită unui vînt violent care sufla cu peste 150 km pe oră și a frigului năprasnic, în ciuda faptului că expediția era bine echipată și antrenată.
De data aceasta temerarii alpiniști s-au oprit la înălțimea de 8 100 metri.

Duminica trecută la Brașov a luat sfîrșit cel de-al VIII-lea raliu balcanic, cîștigat de echipajul românesc Eugen Ionescu-Cristea–Petre Vezeanu. L-au urmat în clasament echipajele românești Horst Graef–Nicolae Curtov și Puiu Aurel–C. Pescaru.
Această victorie ne dă dreptul să privim cu optimism următoarele întreceri internaționale deoarece în actuala ediție două treimi din lungimea traseului s-au desfășurat pe noapte, în condiții deosebit de grele, care au solicitat la maxim priceperea și curajul piloților.
La start s-au aliniat 28 de echipaje din 4 țări (Turcia, Bulgaria, Iugoslavia și România). Cursa a fost terminată numai de 9 echipaje.

literare

de G. DIMISIANU

Costache ANTON:

ochii aurii ai roxanei

Alături de Constantin Chiriță, Costache Anton este printre puținii autori de azi care se preocupă stăruitor, la noi, de adolescenți, această «vîrstă eminamente literară» cum o numea Pompiliu Constantinescu, gîndindu-se desigur la faptul că ea constituie în evoluția biologică și spirituală a ființei umane mediul atîtor deveniri și interferențe, al atîtor procese de închegare a individualității spre a căror observare și descriere literatura nu poate să nu se simtă puternic antrenată.

Vorbind despre numărul restrîns de autori contemporani preocupați de adolescenți, bineînțeles că ne referim la un tip de literatură anume și nu la literatură în genere care nu poate face abstracție, în nici o împrejurare, de una din temele sale atît de mari. E vorba, așadar, spre a preciza, de acea literatură cu adolescenți destinată chiar adolescenților (sau mai ales lor), scrisă anume cu conștiința că își va recruta publicul din chiar lumea eroilor pe care îi înfățișează (sau mai cu seamă de acolo). Astfel sînt *Cireșarii*, faimosul «best-seller» al lui Constantin Chiriță, astfel și povestirile despre care vrem să vorbim, de cu totul altă factură literară decît *Cireșarii*, dar înrudindu-se prin problematică și prin faptul că se adresează aceluiași public.

Nota lui Costache Anton este lirismul discret, neostentativ, insinuat prezentării unor întîmplări a căror scenă principală este viața de toate zilele: a școlii, a taberelor de vacanță, a căminului familial ș.a.m.d. Năzuința e de a înfățișa mici procese sufletești la granița trecerii de la o conformație psihică și morală la alta, în momentele dificile și incerte ale prospectării unor căi de urmat. Povestirile expun o sumă de episoade, de fapt portrete ce nu comunică prin fire epice dar prin atmosferă spirituală, laolaltă aspirînd să realizeze imaginea acelei efervescențe sufletești deosebite ce însoțește stările de tranziție. Încolțirea primelor emoții sentimentale, amărăciunea decepțiilor ce survin aproape inevitabil unor aprinderi afective prea grăbite (cum sînt cele mai multe la această vîrstă), apoi înfruntările pline de orgoliu sau căderile în reverie — iată trăiri caracteristice care formează obiectul povestirilor lui Costache Anton. Partea a doua a volumului, intitulată semnificativ *Despărțirea de jocuri*, are un caracter voit unitar. Este, dacă vrem, o nuvelă cu existență independentă, fiindcă prezintă o seamă de întîmplări, care sînt experiențe ale unuia și aceluiași personaj-adolescent, el însuși povestitor. Mici propulsări în vis întîlnisem și în povestirile din prima secțiune a cărții, dar aici elementul fantastic dobîndește un spațiu mai extins de manifestare prin introducerea personajului atotvăzător: robotul Al. Același amestec de basm (mai mult științifico-fantastic) și elemente ale vieții cotidiene (școala, străzile orașului etc.) cu deosebire că elementele care țineau de trăirile copilăriei se estompează mereu mai mult spre a face loc emoțiilor noi, prevestitoare ale schimbărilor profunde ce nu vor întîrzia să apară.

O anumită nedumerire provoacă, în aceste povestiri cu adolescenți integrate mediului contemporan de existență, menținerea unor elemente de recuzită prea tradiționale, patriarhalismul unor pagini în prezentarea cotidianului mai mult literar decît aderent la vreo realitate a epocii: plecările în vacanță la bunici, docarul bunicului venit la gară în întîmpinare, cafeaua și dulcețurile luate de cei mari în curte, sub vișini etc. Deși se vorbește despre rachete intercontinentale, despre cercurile pionierești de astronomie ș.a., ritmurile vieții, în aceste pagini, parcă sînt prea leneșe, prea din alt veac. Valorificarea unui filon ironic, în cîteva portrete, ni s-a părut de aceea cu totul binevenită fiindcă are darul să introducă o notă mai energică și oarecare distanțare necesară de obiectul evocării. Aspectul general al lecturii rămîne totuși dinamic și activizant, respingînd peste tot formulările didactice și moralizatoare, primejdia cea mare de care sînt pîndite asemenea scrieri. Iar valorile educative, dacă le căutăm, și trebuie să le căutăm, ele rămîn o dimensiune interioară a textului, introduse, cum sînt, cu mijloacele artei.

MODERNITATE, ÎNNOIRI, DEZVOLTARE ȘI OAMENI

de Miron POPESCU

Oameni care creează tot, care ar trebui să folosească tot ce au creat, dar care au probleme ce-i împiedică să progreseze în ritmurile pe care le-ar dori, probleme care apar doar pentru că ei... sînt oameni. Deci nu sînt identici unii altora — voiam să spun: nu *sîntem*... — și vrem să fim tratați ca atare. De cine? Tot de oameni, firește, de semenii noștri împărțiți — O! de ce *trebuie* totuși să-i împărțim astfel — în șefi, colegi, subalterni, rude, prieteni! Și dacă între unele din categoriile acestea suprapunerile se fac relativ ușor, rămîn totuși două care, mai ales cu privire la mediul industrial, au făcut să se tocească multe peniță binevoitoare.

Știm de asemenea cu toții importanța deosebită acordată metodelor de conducere în preocupările conducerii de partid și de stat din țara noastră, numeroasele măsuri luate în sensul creării condițiilor reale pentru participarea largă și nemijlocită a întregului popor la conducerea societății. După cum a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la deschiderea colocviului privind problemele științei conducerii societății, din 6 martie 1972, «obiectivul principal — al acestor măsuri — este asigurarea cadrului organizatoric instituțional, adoptarea unor forme și metode de muncă menite să permită — la toate nivelurile activității de conducere — ca deciziile să se adopte pe baza opiniei oamenilor muncii».

Din dorința de a contribui cu ceva la ușurarea aplicării efective a metodelor și formelor de muncă evoluate în relațiile dintre conducători și subalterni, ne-am propus să adăugăm și noi astăzi un dram de efort la clarificarea unei stări de lucruri nu totdeauna fericite. Am început prin a întreba pe cîțiva din semenii noștri, împărțiți artificial în șefi și subalterni, ce așteaptă, ce anume cer și ce anume oferă în cadrul unor relații ce trebuie să fie reciproc avantajoase.

Am reprodus cît am putut mai fidel vorbele și gîndurile interlocutorilor noștri, pornind de la ideea fundamentală că nici o convingere nu-i absurdă în ochii celui care o are.

Dar să le dăm cuvîntul invitaților noștri.

CE LE CEREM ȘI CE LE OFERIM SUBALTERNILOR?

Șeful biroului de normare tehnică din serviciul de organizare a producției și a muncii al Întreprinderii energo-montaj le cere subalternilor săi rezolvarea în termen a sarcinilor cu respectarea priorităților indicate de dînsul, într-un climat de sinceritate în relațiile lor cu el. În același timp le solicită și mărirea sferei lor de competență, accentuînd însă că dorește ca ei să nu fie superficiali.

Și ce le oferă? Ei bine, tovarășul *Gh. Partene* le oferă subalternilor trei lucruri precise, și anume: indicații complete asupra modului de desfășurare a lucrului lor; toate explicațiile ce-i sînt solicitate; și apărarea intereselor lor materiale și spirituale.

Tovarășul inginer *I. Catană*, șef al serviciului norme din Întreprinderea de instalații montaj izolații-București, păstrînd în mare aceeași linie ca și primul nostru interlocutor, aduce însă unele precizări suplimentare. În ce privește cerințele, și dînsul începe cu corectitudinea în executarea lucrărilor și respectarea termenelor, continuă solicitînd respect în problemele de serviciu și solicitînd să fie primul consultat în problemele neclare, indiferent de natura lor. Le cere de asemenea subalternilor să colaboreze cu personalul din alte compartimente; să manifeste considerație tuturor celor cu care vin în contact, dar prietenie doar în afara serviciului, să evite discuțiile și conflictele; și — bineînțeles — să-și însușească și să aplice metodele noi de muncă ce le sînt puse la dispoziție.

Pentru a echilibra numeroasele cerințe, tov. I. Catană oferă subalternilor săi, așa cum ne așteptam, îndrumare competentă, sprijin în rezolvarea unor probleme de serviciu sau personale și, mai mult, respect, înțelegere și încredere în situații dificile pentru — citățm — «obținerea unei mobilizări morale». Dealtfel, tot în sensul mobilizării morale, dînsul le mai oferă subalternilor și aprecieri sau mustrări — între patru ochi sau în fața colegilor — pentru calitatea sau durata executării unor sarcini.

Un alt șef de serviciu, — de data aceasta de organizare a producției și a muncii — tov. *Pavlincă Dumitru* de la Întreprinderea de piese radio și semiconductoare—Băneasa, solicită în principiu subalternilor cam aceleași lucruri ca și omologul său I. Catană, insistînd puțin mai mult asupra prezenței și punctualității la serviciu și adăugînd, semnificativ: «Să nu vină la mine pentru o anumită discuție fără a avea cel puțin o propunere pentru rezolvarea problemei în cauză». Le cere deci măcar puțină inițiativă...

Tov. Pavlincă oferă subalternilor săi îndrumare, apreciere, considerație, avansare, premii și precizează apoi că «cei foarte conștiincioși pot pleca ori de cîte ori au nevoie pentru rezolvarea problemelor personale». Și mai oferă încă ceva tov. Pavlincă, ceva extrem de prețios, ceva care pare ieșit din matca relațiilor uscate «de serviciu»: *prietenia!* Recunoaștem un început de echilibru: cere inițiativă — răspunde cu prietenie.

Dar să vedem ce se întîmplă la un nivel mai înalt în ierarhia economiei noastre socialiste.

Tov. director general ing. *Ștefan Godeanu* din M.A.I.A.A. solicită și dînsul, într-o formă corespunzătoare nivelului, realizarea sarcinilor de serviciu — coordonare a activităților, control sistematic, operativitatea deciziilor dar, lucru simptomatic, începe lista solicitărilor cu: dorința de asimilare a cunoștințelor noi, receptivitatea față de nou, spirit dezvoltat de prevedere și talent organizatoric. Mai cere dînsul și altceva: să-și manifeste subalternii clar dorința lor de afirmare. Și această cerință nu-i lăsată în gol: tov. Godeanu se oferă să le creeze acestora un cadru favorabil pentru perfecționare și chiar ceva mai mult, citățm: «Să combat neîncrederea în propriile lor posibilități». Frumos, nu? Dacă adăugăm la acestea: stabilirea exactă a cadrului sectorului de lucru; comunicarea deciziilor luate de conducere pentru a-i ține la curent cu orientarea în problemele importante, precum și asigurarea libertății de a hotărî în problemele sectorului de care răspund — imaginea stilului de muncă a interlocutorului nostru se precizează. Considerînd că doar atît nu-i de ajuns, dînsul afirmă că nu va anula deciziile necorespunzătoare ale subalternilor decît prin persoana care le-a dat și, mai exact, că nu va lucra niciodată direct cu subalternii subalternilor săi, deci că nu le va submina autoritatea.

Un alt director general, de data aceasta din Ministerul Transporturilor, tov. ing. *Ioan Lup*, intrînd în amănunte realizează o imagine foarte grăitoare a subalternului-ideal, prin cerințele expuse și de asemeni o schiță a unui stil de conducere evoluat, prin detalierea elementelor pe care le oferă.

Cerințele dumisale sînt:

— Să-și cunoască cu precizie atribuțiile, competențele și răspunderile.

— Să-și însușească permanent prevederile legale, actele normative specifice sectorului în care activează.

— Să fie exigent și hotărît în luarea deciziilor, dar să nu ia decizii pripite.

— Să manifeste inițiativă și pasiune în exercitarea atribuțiilor.

— Să urmărească pînă la capăt ducerea la îndeplinire a deciziilor luate.

— Ținuta și comportamentul personal să fie exemplare și să contribuie la întărirea autorității conducerii.

— Să manifeste *spirit de echipă*, prin activitatea personală.

— Să nu lezeze și să nu discrediteze pe ceilalți colegi din echipa de conducere.

— Să fie sincer, să informeze complet și corect asupra tuturor problemelor din sectorul de care răspunde.

Iar pentru crearea condițiilor în care să fie realizate cerințele, tov. Ioan Lup le oferă subalternilor:

— Libertate de acțiune pentru a-și putea valorifica pe deplin inițiativa personală.

— Posibilitatea de a-și spune părerea, fără nici o îngrădire.

— Posibilitatea de a-și ridica continuu pregătirea profesională.

— Ambianța adecvată pentru a le crea încrederea deplină în capacitatea lor și a putea lucra fără tensiuni de natură nervoasă.

— Stimulente morale și materiale pentru rezultate deosebite.

UNELE CONCLUZII OPTIMISTE

Din discuțiile purtate cu cinci conducători de niveluri diferite, aleși la întîmplare, a rezultat o surprinzătoare coincidență între dezideratele exprimate și unele concluzii teoretice foarte moderne privind metodele de conducere a personalului. Practicienii noștri pot fi deci la înălțimea conceptelor teoretice avansate, ei trebuie doar să manifeste mai mult curaj, inițiativă și tenacitate în aplicarea convingerilor lor izvorîte din experiența multor ani de muncă pentru transpunerea în realitatea cotidiană a principiilor politicii socialiste de personal. Comportamentul oamenilor în procesul de muncă poate fi înțeles și influențat favorabil fără a fi necesar ca un conducător să fie psiholog sau expert în relații de muncă. Este însă evident greșit să se încerce perfecționarea acestor relații doar prin folosirea intensă a curtoaziei sau a argumentelor financiare. Oamenii nu-și uită problemele care-i preocupă doar pentru că sînt tratați politicos sau pentru că li se acordă avantaje materiale. Este într-adevăr greu de găsit locul unui compromis între nevoia salariaților de a fi respectați și nevoia conducătorilor de a se impune și adeseori, pentru a-și menține libertatea de acțiune și demnitate, în fața a ceea ce li se par a fi niște încercări de amestec în propriile lor treburi, subalternii își păstrează doar pentru ei opiniile și chiar deformează voluntar adevărul în ochii șefilor. Acest din urmă aspect reiese cu pregnanță din solicitările de «sinceritate, corectitudine a informării», pe care le fac practicienii artei conducerii consultați de noi.

Deoarece politica de personal aplicată și calitatea relațiilor interumane rezultate au o mare influență asupra productivității și manifestării spiritului novator, deci asupra eficienței economice și ritmului de dezvoltare, trebuie respinsă hotărît ideea că preocuparea de relațiile de muncă este o «pierdere de timp» pentru conducerea unei unități sau că o astfel de preocupare ar fi incompatibilă cu urmărirea unor obiective economice. Dimpotrivă, lărgirea continuă a democrației socialiste constituie, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, o cerință obligatorie a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, a creării condițiilor pentru trecerea la comunism.

Se recomandă de aceea conducătorilor să-și analizeze fiecare activitate și să determine stilul de conducere cel mai potrivit și în orice caz să facă totul pentru a stimula responsabilitatea față de munca prestată și inițiativa novatoare prin asocierea subalternilor, la toate nivelurile, la activitatea de luare a deciziilor.

Doar astfel se pot evita diferențele dintre concepțiile democrate oficiale ale unității, tipărite sau declarate verbal, și concepțiile implicite, adică acelea ce pot fi determinate prin observarea modului în care sînt efectiv tratate problemele oamenilor.

Ne reamintim cu această ocazie că secretarul general al partidului a precizat în expunerea din 6 martie 1972 că o conducere științifică impune cunoașterea permanentă a contradicțiilor ce acționează în societate și luarea măsurilor corespunzătoare pentru soluționarea lor, în conformitate cu legile dezvoltării sociale, cu orientarea generală a partidului, pentru ca ele să nu se adîncească, să nu provoace ciocniri, să nu aducă prejudicii.

În concluzie, pornind de la ideea că tot ceea ce conducătorii declară că sînt gata să ofere subalternilor nu este altceva decît ceea ce și ei, la rîndul lor subalterni ai altor cadre de conducere de nivel superior, doresc să obțină de la aceștia, putem afirma că: fiecare conducător trebuie să încerce să semene cu imaginea conducătorului pe care ar dori să-l aibă.

sala pașilor pierduți

de Sergiu ANDON

rozătoare

Acum, cînd vorbim foarte des despre risipă, se cuvine să nu scăpăm din vedere și o categorie specială de risipitori. E vorba de *risipa* celor care *adună*, de activitatea asemănătoare cu a rozătoarelor, a celor care diminuează grămada comună cărînd prin cotloanele lor întunecoase. Temperatura rîndurilor de față urcă poate prea mult către vehemență, dar priviți și dumneavoastră fotografia celor două persoane. Ce figuri!

În imagine sînt surprinși Maria Tainã — bucătăreasă — și Gheorghe Boteanu — veselar (de la «veselă», nu de la «veselie») — la Liceul economic din Cîmpulung-Argeș. Doi oameni respingători în comportările lor față de copii. Acri, aspri, trînteau ghișeul în nas, n-ar fi dat o porție în plus elevilor pentru nimic în lume, duri cu școlarii de serviciu, închiși în ei, preocupați de ei. Plecau seara tîrziu pe furiș, se strecurau pe lîngă garduri, uneori săreau peste împrejmuirea liceului...

Pînă într-o noapte cînd au fost surprinși. Sacoșele burdușite păreau a avea încărcătură inofensivă: resturi de pîine. Dar sub pîine — produse, sub produse — o dublură a fundului genții, sub fundul dublu — alte produse. În traista lui Gh.B. s-au găsit, în afară de pîine, biscuiți, un pachet de cacao, cinci cîrnați. Maria Tainã fusese mai lacomă în acea seară: un kg de griș, un litru de ulei, un borcan cu dulceață, brînză, zahăr, costiță, cîrnați.

Pare inofensiv. În mod special am expus detaliat prada cu care au fost surprinși. Pentru că pare o nimica toată. Pentru că, vor zice unii, este omenesc să-și ungă și ei o felie de pîine cu magiun cînd stau lîngă cazan toată ziua. Dar cît însumează micile lor ciupeli? Fărîmă cu fărîmă, cît se adună în vizuini? Cu cît depășesc rozătoarele *necesarul lor de consum* în lăcomia de a risipi de la alții? Și la ce mentalitate se ajunge?

Reproducem *o mică parte* din inventarul stocurilor găsite la locuința lui Gheorghe Boteanu. Lăsăm la o parte orezul, zahărul, făina, untdelemnul și oțetul, acestea pot fi presupuse ca stocuri gospodărești. Dar ce făcea el cu 22 pachete de cafea-malț? Cu un kilogram de piper? Cu 9 perii de scînduri? Cu 8 cutii de cremă neagră? Cu 44 sticluțe de esență de rom? Cu 46 pachete de scorțișoară? Cu 105 plicuri cu foi de dafin?

Lăcomia de a strînge risipind. Referirile noastre la ascunzători sordide nu constituiau numai figuri de stil. Fac parte din psihologia faptei. Tot la Gh.B., *în cotețul de găini* s-au găsit, printre altele, linguri, furculițe, unt, zahăr vanilinat, lapte praf, biscuiți... În stiva cu lemne... aproape 10 kg de costiță!

Cleptomanie? Da de unde! Lăcomie omenească, strîmbătate de caracter, traduse pe plan social în aroganță. Pentru că, spunea Gh.B. unui vecin de-al său: «De cînd sînt gestionar am vacă de muls și nu serviciu!»

FALSUL ÎN LUMINĂ

Pe cît de simplu, pe atît de eficace acest aparat pentru descoperirea bancnotelor false, denumit «Detectornote». Pe o placă mată, translucidă, luminată puternic, se aşază bancnota suspectă şi prin comparaţie cu una autentică, eventualele deosebiri apar limpede chiar şi pentru un ochi neexperimentat.

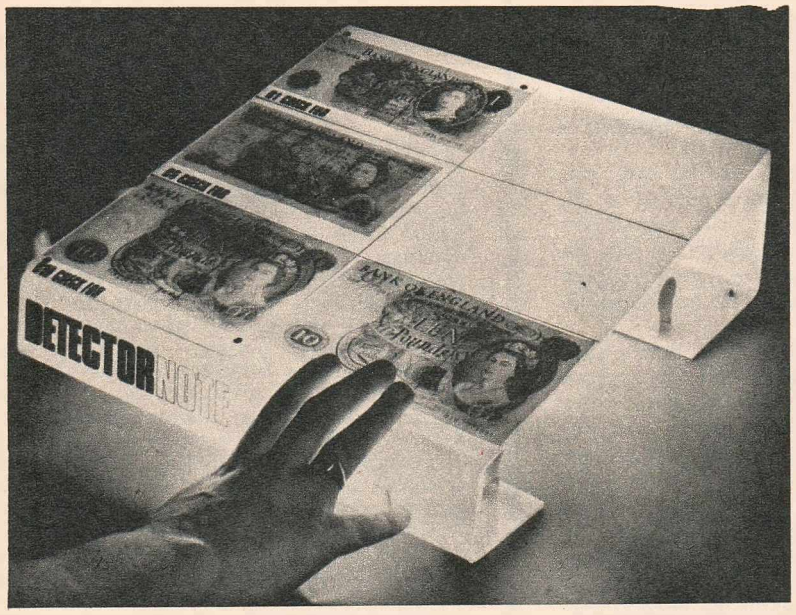

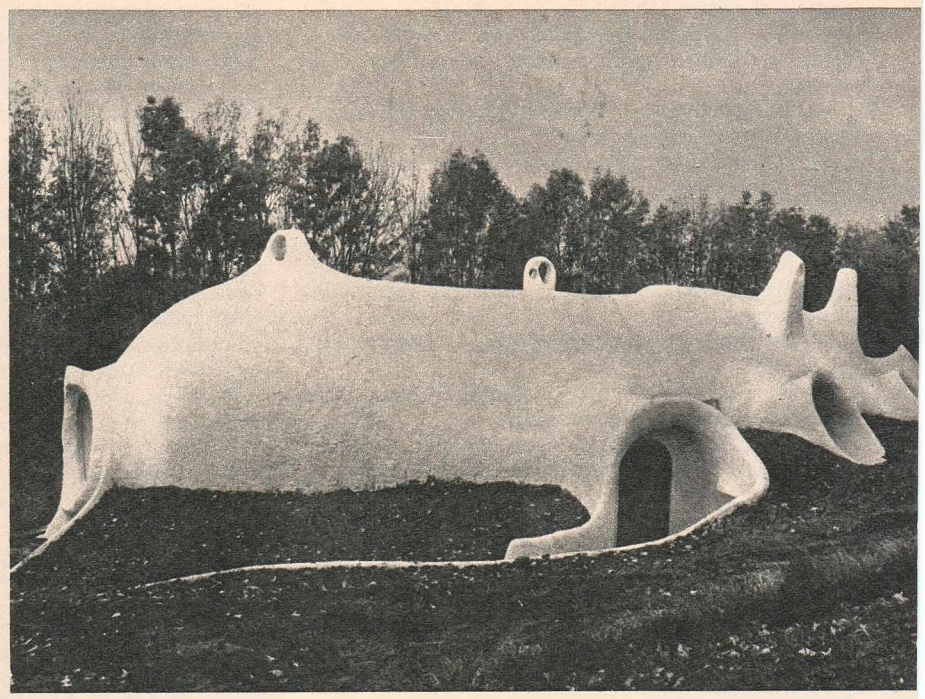

ÎNTOARCERE LA NATURĂ

Strămoşii mei au trăit în peşteri. De ce să nu trăiesc şi eu viaţa strămoşilor? Este o idee a arhitectului elveţian Daniel Grataloup, care a şi purces la punerea ei în practică. Şi-a construit adică o peşteră, cu încălzire centrală, lumină electrică, apă curgătoare, mobilier şi covoare adecvate şi, mă rog, tot ceea ce ţine de viaţa în cavernă

UN PURCEL DE CÎINE

**S-a născut într-o fermă
din Santa Cruz,
în Spania.
Familie numeroasă,
remuneraţie,
după buget, mică...
Cum să mai apuci
o picătură de lapte
de la mama-scroafă
printre cei 24 de comeseni,
cîţi a binevoit ea
să aducă dintr-o dată pe lume?
Noroc că în curtea fermei
se mai găsesc
suflete nobile
ca această căţea
— şi ea mamă —
care-l invită la masă
pe neajutoratul purceluş.**

DE VÎNZARE...

**97 400 de dolari. Aceasta este preţul pe care o firmă japoneză s-a hotărît să-l ceară pentru un bicorn napoleonian autentic, zicese, şi pe care l-a achiziţionat de la un anticar parizian după ce a figurat în Expoziţia universală de la Montreal, în anul 1967.
Dacă n-ar costa atît de scump, probabil că mulţi «Napoleoni» s-ar grăbi să-l cumpere...**

GREU DE DEPĂŞIT

O întreprindere petrolieră din Richmond, statul Indiana, S.U.A., a pus la dispoziţia angajaţilor săi, care se deplasează zilnic pe terenurile în exploatare, acest gigant pe roţi, lung de 23 de metri, cu o capacitate de 120 de pasageri. Este de presupus că pentru a şterge de praf cele 56 de ferestre ale vehiculului, şoferul va cere un substanţial supliment de salariu.

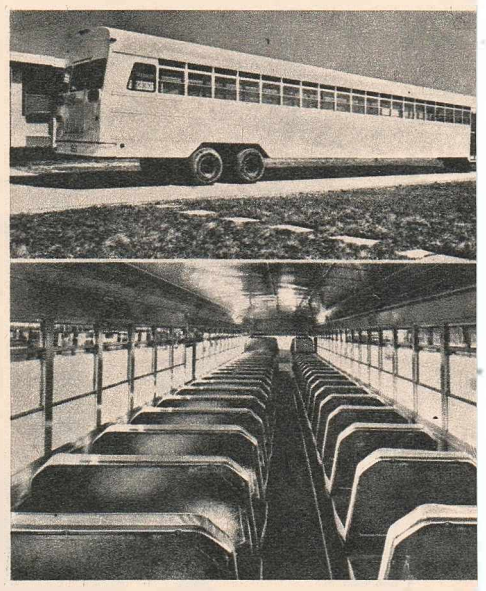

N SERTARUL DIN STÎNGA DE LA PANTOFUL DIN DREAPTA...

Conducătorilor auto li se propune acest model de pantof cu n sertăraş în toc unde să se păstreze cheia de contact. Singurul reproş care i se aduce inventatorului este lipsa de originalitate. I-a spus, pe drept cuvînt, că asemenea ascunzători au mai fost folosite de unii agenţi ai serviciilor de informaţii. Întru respectul adevărului trebuie spus însă că omul nostru nu intenţionează deloc să intre în istoria invenţiilor ci, în calitatea lui de fabricant de încălţăminte, ar dori doar ca noul pantof să aibă succes şi să se vîndă.

TRANSCRIEM, AD LITTERAM, SCRISOAREA PRIMITĂ RECENT:

Către
REDACŢIA REVISTEI «FLACĂRA»

Fotografiile trimise reprezintă imagini electronomicroscopice ale suprafeţei colii de hîrtie din care este confecţionată revista «Flacăra».

Fotografiile au fost obţinute prin observarea la microscopul electronic a replicii de carbon desprinse de pe suprafaţa colii de hîrtie.

Dacă le consideraţi interesante, doresc să le publicaţi în paginile revistei.

Mărire 20 000 ×

Fizician
Toma OCTAVIAN

Da, tovarăşe Toma, fotografia ni se pare foarte interesantă, aşa că din cele două trimise una a şi fost tipărită... pe hîrtie «Flacăra»...

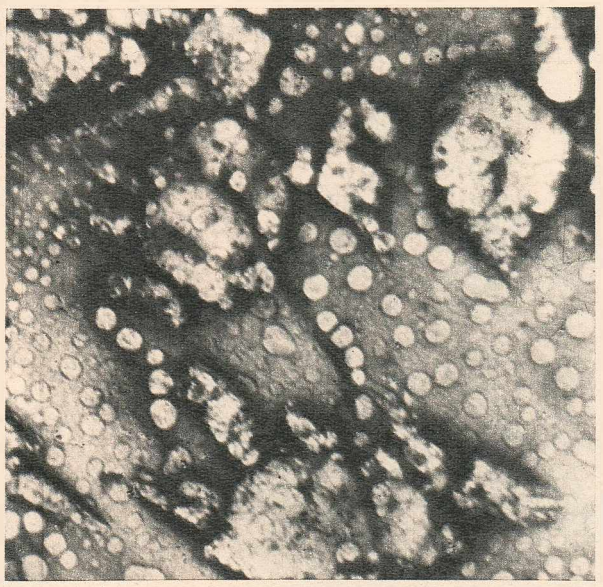

N CAL BĂLAN ŞI NEMURITOR

Moartea şi înmormîntarea operetei sînt prezise cu insistenţă de cîţiva ani bunişori. Poate că prezicerea se va şi împlini, pentru opereta noastă sau prost jucată. Fiindcă a fost de ajuns, bunăoară, ca la Norrköping în Suedia (un oraş despre care se pot afirma multe, cu excepţia că ar fi un oraş înapoiat) să se programeze, la Arbis Theater, opereta lui Ralph Benatzky «Zum weissen Rössl» — «La calul bălan» — pentru ca biletele să se vîndă cu săptămîni înainte, la preţuri piperate. O atracţie în plus a spectacolului o constituie, desigur, participaţia în rolul Gustl a tinerei (13 ani) şi talentatei Inger Nilsson (în fotografie).

cititori către cititori

Pentru a putea insera un număr mult mai mare de adrese la această rubrică, vom folosi prescurtări pentru anumite teme foarte solicitate. Astfel, teme diverse = D; automobilism = A; cinema = C; enigmistică = E; filatelie = Flt; literatură = L; limbi străine = Lb; muzică = M; prietenie = P; sport = S; teatru = Te; tehnică = Th; viaţa tineretului = T; schimb de foto actori = Fa; schimb de ilustrate = V.

Doresc să corespondeze următorii cititori:

Gănescu Elena, 25 ani, maistru, Mangalia Sud, str. 7 Noiembrie, nr. 5: D; *Demeter Marta*, Cluj, str. Răsăritului nr. 23: Flt, V; *Văcaru Laura Ramona*, 18 ani, elevă, Fălticeni, str. Ana Ipătescu, bl. A, sc. A, et. I, ap. 5: P, V; *Vărădean Iulian*, 32 ani, funcţionar, Cugir, căsuţa poştală nr. 1, jud. Alba: Lb, P, V; *Apostol Luiza*, elevă, Bucureşti, sect. 4, Aleea Barajul Iezerului, nr. 2, bl. M 1, sc. 3, ap. 54: D, V; *Postea Johnny*, com. Ianca, bl. 9, sc. A, ap. 6, jud. Brăila: P, Fa, V; *Tănase Liliana*, 17 ani, elevă, Tg. Jiu, str. 1 Mai, bl. B 2, sc. 1, et. I, ap. 6: V; *Nichitoi Zina*, 19 ani, contabilă, com. Ipoteşti, sat Lisaura, jud. Suceava: V; *Cîrjaliu Flory*, 18 ani, elevă, Giurgiu, str. Călugăreni, nr. 20: M, P, Fa, V; *Dascălu Elena*, 20 ani, com. Olteneşti, sat Vineţeşti, jud. Vaslui: D, V; *Zaharia Olga*, 16 ani, elevă, com. Filipeştii de Tîrg, jud. Prahova: D, V; *Matinca Francisca*, 21 ani, funcţionară, Bucureşti, sect. 4, str. Caporal Ruică, nr. 10, bl. 7 B, sc. D, et. VIII, ap. 151: D, V; *Gavriloff Gheorghe*, Bucureşti, sect. 1, str. Glinka, nr. 9, sc. B, et. III, ap. 22: D, V; *Maier Vasile*, 21 ani, tehn. silvic, com. Valea Mare, nr. 21, jud. Bihor, of. p. Lăzăreni: P, Fa, V; *Simtea Dumitru*, 17 ani, Piteşti, str. Războieni, nr. 35: P, Fa, V; *Olaru Greta*, elevă, Bîrlad, str. Vărăriei, nr. 92, jud. Vaslui: V; *Proistosu Marian*, 22 ani, electrician, Bucureşti, sect. 5, post-restant, of. p. 7: fizică, Lb, P, V; *Popa Constantin*, 17 ani, Botoşani, str. Porumbelului, nr. 23: V; *Popescu Marian*, 23 ani, maistru, Urziceni, str. Gh. Lazăr, nr. 3, jud. Ilfov: P, Th, V; *Pop Ioan Doru*, 32 ani, com. Bobîlna, sat Suarăş, nr. 2, jud. Cluj: educaţie pionierească, geografie, turism, V; *Ilisei Constantin*, 26 ani, mecanic, com. Barnar, jud. Suceava: Th, P, V; *Rotaru Eugen*, 30 ani, şi *Roman George*, 29 ani, funcţionari, Cluj, str. Paris, nr. 78: D, V; *Ionescu Doru*, 21 ani, stud., Bucureşti, sect. 8, str. I. Negruzzi, nr. 45: L, M, P; *Vlăducă C. Constantin*, Piteşti, str. Dobrogeanu Gherea, nr. 58, bl. C.E.I.L., sc. A, et. IV, ap. 14: D, V; *Ioniţă Ion*, Brăila, str. Siret, nr. 30: P, V; *Logan Rori*, 19 ani, montor, Brăila, cart. Viziru II, str. Celulozei, bl. Mesteacăn, ap. 19: C.M.P. arte plastice; *Popescu Cornelia*, Bucureşti, of. p. 49, bd. I.O.R., nr. 11, sc. B, ap. 29: E, L, Te, P, S, V; *Vlad Petrica*, 20 ani, com. Pitulaţi, jud. Brăila: P, V; *Bardaş Ion*, 44 ani, Dumbrăveni, str. Cloşca nr. 7, jud. Sibiu: P, V; *Caţavela Mirela*, 18 ani, Cluj, str. Petuniei, bl. 7 A, ap. 3: D, V; *Ilie D. Costel*, 20 ani, com. Runcu, sat Bîlta, nr. 158, jud. Gorj: C, P, V, turism; *Tighici Veronica*, 19 ani, elevă, Vaslui, zona centru, bl. O3, sc. B, ap. 8: P, V; *Cambozie Milica*, 18 ani, elevă, Roman, str. Sucedava, nr. 38: M, V; *Dordea Eliza-Diana*, 24 ani, Tulcea, str. Păcii, nr. 105: L, Lb, V, istorie, medicină; *Radu Gheorghe*, 21 ani, Dej, Piaţa Bobîlna, nr. 2, jud. Cluj: D, V; *Neacşu Julieta*, 19 ani, Botoşani, str. Porumbelului, nr. 4: D, V; *Stanislav Ion*, 16 ani, elev, Drobeta-Tr. Severin, str. Transilvaniei, nr. 1: P, V; *Florea Ioan*, 28 ani, tehnician, Sebeş, str. Progresului, nr. 91, jud. Alba: D, V; *Chirobocea Iulian*, com. Telega, jud. Prahova: D, Fa, V; *Prisăcariu Doina*, 17 ani, elevă, Bucureşti, sect. 7, str. Valea lui Mihai, nr. 7, bl. TD 12, et. III, ap. 24, cart. Dr. Taberei: M, T, V; *Pop Felicia*, 18 ani, tehniciană, Timişoara, Piaţa Prahova nr. 4, ap. 7: P; *Artenie Aurica*, 16 ani, Roman, str. Anton Pann, nr. 7, bl. 34, sc. D, et. II ap. 41: D, Fa, V; *Popa Florentina*, Bucureşti, sect. 3, Şos. Pantelimon, nr. 36: D; *Lucaci Violeta*, 18 ani şi *Lucaci Doina*, 17 ani, eleve, com. Beregsău Mare, str. VI, nr. 446, jud. Timiş: V; *Popescu Mihai*, prof., Craiova, str. Al. I. Cuza, nr. 74: P, T, V; *Marmor Gavril*, 21 ani, com. Valea lui Mihai, str. Castanilor, nr. 21, jud. Bihor: D, V; *Schinteie Lucian-Dan*, 20 ani, stud., Bucureşti, sect. 7, Şos. Ciurel, nr. 56: S, Th, V; *Ursu Alexandru*, Bacău, Aleea Ghioceilor, nr. 11, bl. A 1–4, sc. B, ap. 1, cart. Cremenea: P, S, V; *Bisnoiu Tinel*, Giurgiu, str. Uzunu nr. 81: D, V; *Bolog Bubanec Jeni*, 19 ani, Bacău, bl. 18, sc. C, et. III, ap. 16, cart. Cornişa Bistriţei: istorie, L, M, P, V; *Corduneanu Victor*, 21 ani, Galaţi, micro 40, bl. C 6, ap. 19: Th, P, V; *Furnică Tanţa*, 18 ani, elevă, Giurgiu, str. Dan Lucan, nr. 26: D, V; *Mărgineanu Mariana*, 21 ani, Cîmpina, str. D. I. Bolintineanu, nr. 28, jud. Prahova: V; *Bacşei Magdalena*, 17 ani, elevă, Rm. Sărat, str. Lt. Sava Roşescu, nr. 43: D, Fa, V; *Raul Donald*, 22 ani, tehn. energetic, Hunedoara, str. Căprioarei, nr. 2, bl. XI, ap. 34: politică internaţională, P, S, V; *Petru Teodor*, 22 ani, Cugir, str. Mureşului, nr. 1 A, ap. 19, jud. Alba: P, V; *Popescu Cristina*, 20 ani, şi *Popescu Dorin*, 40 ani, fotograf, Bucureşti, sect. 8, str. Petru Poni, nr. 1, sc. B, ap. 13: P, schimb de fotografii originale; *Moldovan Login*, 21 ani, tehn. zootehnist, com. Lunca Ilvei, nr. 133, jud. Bistriţa-Năsăud: L, M, T, V; *Blaga Floricica*, 17 ani, elevă, Miercurea Ciuc, str. Petöffi, nr. 49: P, Fa, V; *Creţu Doina*, 19 ani, Piatra Neamţ, str. Ozana, nr. 33: Lb, Fa, V; *Antohi Telu*, 19 ani, operator chimist, com. Berești, jud. Galaţi: M, P, S, T, Fa, V; *Avram Adrian*, 17 ani, elev, Arad, str. Gr. Alexandrescu, nr. 28, ap. 1: D; *Pîrlogeanu Adrian*, 20 ani, Cîmpulung Moldovenesc, str. C. Porumbescu, nr. 4, sc. A, et. I, ap. 6: C, Lb, M, P, S, Fa, V; *Mihăilescu Lia*, stud., Bucureşti, sect. 4, str. Serg. Pene Dumitru, nr. 4, bl. J 1, sc. A, et. I, ap. 6: L, M, S, V; *Relenschi Rodica*, 19 ani, Botoşani, str. Spătari, nr. 30: L, Lb, M, S, T, Fa; *Stavarache Eugenia*, învăţătoare, com. Mogoşeşti, sat Hinjeşti, jud. Iaşi: D; *Popa Veta*, Botoşani, str. I. C. Frimu, bl. P 13, ap. 3: D, V; *Dorvoş Andrei*, 20 ani, com. Pîrgăreşti, jud. Bacău: D, V; *Dinu I. Ştefan*, 18 ani, operator cazane, Galaţi, str. Bacău, nr. 8: P, Fa, V; *Farkaş Miklos*, Bucureşti, sect. 4, str. Odobeşti, nr. 7, bl. V 12, et. VII, ap. 31: E, M, S, Th; *Ficior Elvira*, elevă, Paroşeni, bl. P 4, et. I, ap. 15, jud. Hunedoara: M, P, Fa, V; *Atomei Adriana*, 18 ani, elevă, com. Truşeşti, jud. Botoşani: D, V; *Berrus Alain*, 23 ani, Galaţi, str. Culturii, nr. 13: Lb, Fa, V; *Abeni Ion*, 19 ani, mecanic turbine, Brăila, cart. Viziru I, bl. 28, sc. 7, et. IV, ap. 137: D, V; *Vulcan Ileana*, 19 ani, elevă, com. Gălăuţaş-Toleşeni, nr. 465, jud. Harghita: D, V; *Băjeanu Elena Adriana*, 16 ani, elevă, Bucureşti, sect. 3, str. Lt. Victor Manu, nr. 81, bl. H 1, sc. B, et. III, ap. 11: P, S.

AGENTUL 15

ASTFEL L-AU PORECLIT COLEGII PENTRU CĂ ÎNTR-O SINGURĂ ZI A ÎNCHEIAT 15 ASIGURĂRI

ASIGURAREA
E MAMA
ÎNȚELEPCIUNII

ÎNAINTE
DE A PORNI
LA DRUM
CONTRACTAȚI
O ASIGURARE

ADAS–
TURIST!

SECOLUL XXI, SECOLUL BIOLOGIEI, SE NAȘTE AZI

SE APROPIE ERA «INGINERIEI BIOLOGICE»

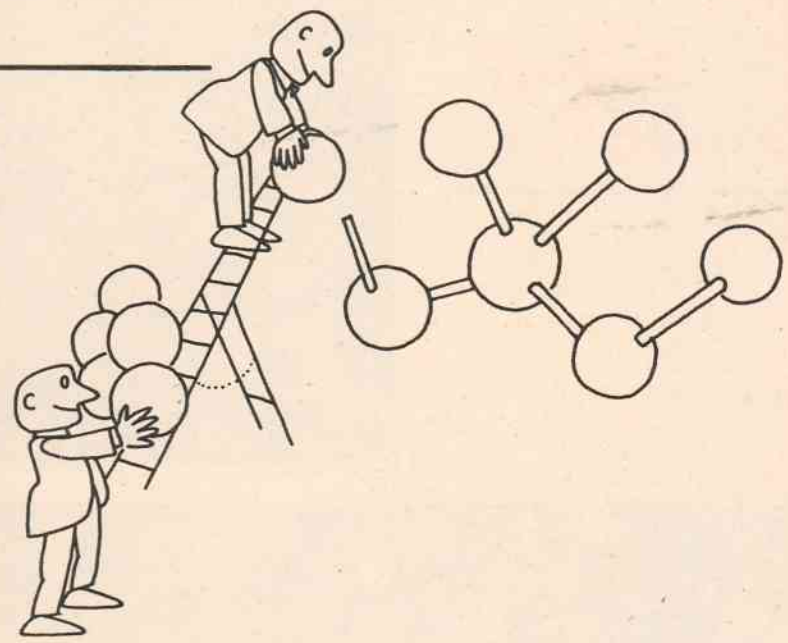

de dr. C. MAXIMILIAN

«Peste un an sau doi ni se va părea că ceea ce am realizat acum zece ani aparține epocii de piatră», spunea Lejeune, unul dintre pionierii geneticii moderne. Această afirmație ilustrează mai bine decît orice altceva ritmul uluitor în care se dezvoltă genetica.

Realizările ei sînt atît de fascinante, atît de pline de neprevăzut, încît este o certitudine că această știință, și împreună cu ea întreaga biologie, se înscrie printre cele mai impresionante performanțe ale secolului nostru. Iată de ce veacul care vine va fi veacul biologiei, mai precis al geneticii, indiferent de ceea ce vor realiza celelalte științe. Nu este — repetăm — o simplă presupunere și nici o simplă dorință. În mijlocul preocupărilor noastre stă viața cu corolarul ei, omul, iar toate eforturile geneticii duc la mai buna înțelegere a ființei umane ca fenomen biologic și social.

În ultimii ani am început să descifrăm universul ereditar și am constatat, cu oarecare uimire, că ereditatea este un fenomen mult mai complex decît am bănuit vreodată. În curînd — aceasta înseamnă cîteva decenii! — vom putea modifica structura genetică a tuturor organismelor, «înlocuind» astfel mult mai repede și, firește, mult mai eficient evoluția. Omul va stăpîni pe această cale cea mai uluitoare dintre posibilitățile pe care și le-a imaginat știința. Ce vom face atunci? Cum vom transforma lumea? Întrebările au generat nenumărate discuții și li s-au dat nenumărate răspunsuri. Azi ne vom limita la cîteva dintre «realitățile» secolului care va începe.

VIAȚA ÎN EPRUBETĂ

Acum patru miliarde de ani pămîntul trăia nașterea primei forme de viață. Știm însă foarte puțin despre acest moment care avea să dea altă semnificație universului.

A fost ea un produs firesc al evoluției materiei terestre sau a fost adusă de pe altă planetă și pe pămînt a găsit doar un mediu prielnic de dezvoltare? Apoi, dacă viața a apărut pe pămînt, a apărut ea o singură dată sau de mai multe ori? Nimeni nu poate răspunde acestor întrebări. Știm însă că nu sîntem singuri în univers. Dispunem de suficient de multe și suficient de convingătoare dovezi că există viață pe alte mii, zeci de mii sau poate chiar sute de mii de planete. Și n-ar fi exclus să existe și ființe evoluate, creatoare ale unor civilizații superioare civilizației noastre. Este greu de crezut că vom cunoaște, cel puțin în viitorul previzibil, istoria vieții noastre și mai puțin istoria vieții pe alte planete. Dar vom putea «reconstitui» viața, mai exact elementele celulei. Recent, a fost sintetizată prima genă. După toate probabilitățile, în mai curînd de trei decenii se vor «fabrica» cromozomi simpli formați din cîteva sute de gene. Mai rămîne restul celulei — ceea ce pare extrem de complicat.

Există însă o altă soluție: construcția unei celule din constituenți naturali. O asemenea realizare ar fi fantastică. «Să creăm o celulă — scria un mare biolog — adică un mic univers capabil de a se multiplica prin diviziune, de a se hrăni, de a metaboliza, de a excreta, dotată cu un fel de excitabilitate sau sensibilitate față de mediul său, înseamnă să deschidem orizonturi nesfîrșite biologiei». Consecințele acestei realizări nu pot fi în întregime cunoscute. Probabil se vor «crea» apoi acele organe de care chirurgia are mereu mai multă nevoie. Înlocuirea organelor deficiente va deveni atunci o preocupare de rutină. De altminteri pentru chirurgi, cu puține excepții, nici acum schimbarea unui organ nu pune prea multe probleme. Eșecurile și, evident, rezervele chirurgilor față de transplante sînt generate de fenomenele de incompatibilitate, de deosebirile genetice dintre donor și receptor. Crearea artificială a organelor va însemna și eliminarea acestei piedici. Cu alte cuvinte, va dispărea reacția de respingere a organului grefat.

Se crede că nu peste mult timp biologii vor reuși să «producă» nu numai organe, ci și formațiuni mai complexe, cum ar fi o mînă sau un picior, de pildă. Ele vor fi atașate celor care vor avea nevoie de ele, în special copii anormali sau accidentați.

Cea mai neobișnuită consecință a acestei posibilități — vorbim de «viața experimentală» — va fi crearea de ființe necunoscute pînă acum, unele dintre ele adaptate vieții pe alte planete. Aceasta va fi, dealtfel, singura posibilitate de a exploata colțurile îndepărtate ale universului. Noi nu vom putea trăi niciodată pentru un timp mai îndelungat în afara micii noastre planete; este drept, vom putea subzista în condiții particulare, dar nu vom putea *exploata* bogățiile altor planete: sîntem mult prea adînc legați de pămînt pentru a putea supraviețui circumstanțelor deosebit de aspre pe care le oferă planetele sistemului nostru solar. Apoi, chiar dacă am reuși să creăm un climat asemănător celui în care am evoluat, este greu de crezut că vom pătrunde prea adînc în univers. Va trebui să învingem dificultățile drumului și apoi... timpul. Viața noastră este deocamdată prea scurtă pentru a întreprinde chiar o «mică» călătorie de cîțiva zeci de ani-lumină. Vom crea însă ființe cu un ritm de creștere lent și cu o viață mult mai lungă decît a noastră.

S-a spus că vom putea «fabrica» și ființe cu o inteligență suficient de cuprinzătoare pentru a fi folosite pentru muncile mult prea grele pentru om. Dar această idee a fost respinsă. (Ce ciudați sînt biologii! Discută foarte serios despre lucruri care aparțin încă viitorului...) Și motivele invocate sînt foarte solide. Nu avem voie să ne jucăm cu viața. Cine ne va asigura că cei care au creat organisme intermediare între animale și om nu vor crea și «oameni» cu anumite tipuri de comportament? De ce să ne complicăm, cînd muncile grele vor fi efectuate de roboți, de pildă? Secolul XXI va conecta creierul uman de «creierul» robotului și hibridul numit uneori «Cyborg» (abreviere de la *cybernetic organism*) va fi capabil să se îndeletnicească cu cele mai felurite munci, în cele mai neobișnuite condiții.

CONTROLUL UNIVERSULUI GENETIC PRIN «HĂRȚI CROMOZOMIALE»

Acum cîtva timp participanții la cel de-al IV-lea Congres internațional de genetică trăiau un moment de răscruce în istoria biologiei umane: se anunța descoperirea unor metode care fac posibil studiul structurii *fine* a cromozomilor. A devenit o certitudine că și cromozomii umani, ca și cei ai drosofilei, sînt constituiți din mai multe benzi, fiecare bandă conținînd cel puțin o sută de gene. Firește, este o apreciere cu totul relativă. Oricum, s-a demonstrat încă o dată că genele sînt dispuse liniar în cromozomi. Ar fi prematur să afirmăm că în anii următori vom stabili și *locul* pe care îl ocupă o anumită genă sau alta, dar în următoarele decenii vom crea *hărți cromozomiale* deosebit de exacte. Vom ști deci unde se găsesc genele și implicit și funcția lor.

La începutul secolului XXI, dacă presupunerea nu este prea optimistă, vom avea aparate automatizate pentru studiul activității unui mare număr de gene. Atunci vom stabili cu multă certitudine care gene — și cînd — trebuie «reactivate» sau «corectate».

S-a spus că controlul direct al eredității este și va fi întotdeauna o himeră și că știința nu ne va permite niciodată să modificăm ereditatea. Cei mai mulți geneticieni sînt însă siguri că secolul care vine va dezvolta «chirurgia genică», că va fi posibilă corectarea tuturor genelor anormale, care condiționează patologia ereditară. În secolul XXI fiecare individ va poseda o fișă genetică în care se vor menționa genele anormale cu consecințe negative minore, și genele cu viață scurtă. Ele vor fi păstrate

ORIZONTURI ALE BIOLOGIEI ROMÂNEȘTI

De la protecția mediului la «reparații» ale eredității

În contextul mai amplu al revoluției biologice care se anunță, și specialiștii români își creează perspective și orizonturi largi.

Grupe complexe de cercetători din domeniul geneticii, fiziologiei, geobotanicii, ecologiei, studiază problema echilibrului biologic în natură, urmînd să înlăture efectele provocate de poluari, să creeze asociații de plante cu mare adaptabilitate, să găsească soiuri și specii rezistente, să folosească înșiși factorii biologici pentru purificarea și reintegrarea deșeurilor și noxelor în marile cicluri naturale.

Apoi, în atenția biologilor stau exploatarea resurselor mediului, păstrarea naturii nealterate, dar productive. Școala românească de biologie marină a prof. Băcescu pregătește îmbogățirea și exploatarea lanțurilor trofice din Marea Neagră, de la fito și zooplancton la pești și la algele macrofite. Sporirea productivității apelor, pășunilor și pădurilor — iată direcții majore în care trebuie să lucreze hidrobiologii și botaniștii.

Folosirea microorganismelor în procesele de fertilizare a solului, de transformare a substanțelor inutilizabile pentru hrană (de exemplu, produse petroliere) în materii organice cu valoare alimentară, în proteine, reprezintă o altă cale care se deschide biologiei românești.

În laboratoarele noastre se desfășoară, de asemenea, cercetări legate de perspectiva culturii algelor pentru obținerea de surse de hrană, la care sînt antrenați fiziologi, geneticieni, specialiști în ecologie.

Fotosinteza artificială, considerată de acad. N. Sălăgeanu a fi deocamdată «un miraj», rămîne un alt domeniu în care se lucrează și se va lucra intens și... cu speranțe, mai întîi pentru aprofundarea mecanismului de formare a pigmenților, a fiziologiei cloroplastelor, a productivității plantelor. Realizarea fotosintezei artificiale (căci va trebui să vină și ziua aceasta!) va asigura hrană abundentă lumii și va dezvălui unul dintre marile secrete ale vieții.

Un obiect important de studiu îl reprezintă, fără îndoială, genetica. Alături de crearea de noi soiuri și rase se încearcă, și la noi în țară, repararea genotipului (bagajul genetic al individului) care are «gene rele»: este ceea ce în genetica umană se numește procesul de eufemie. Reparații la nivel molecular la microorganisme au fost de pe acum efectuate de către cercetători români. Or, aceste remanieri sînt posibile numai în măsura în care există o cartare exactă a genelor; de aceea studiile întreprinse în acest domeniu sînt foarte promițătoare.

După cum reiese deci și din sumarele însemnări de mai sus, și pentru oamenii de știință români «era biologiei» a început...

Alexandru IONESCU
Doctor în biologie

SE APROPIE ERA «INGINERIEI BIOLOGICE»

Secolul XXI — secolul biologiei — a început de fapt din zilele noastre. Mai precis, din momentul cînd au fost pătrunse, pentru prima oară, tainele codului genetic, limbajul biochimic prin care natura asigură transmiterea caracterelor ereditare. În fotografie, un model al acidului ADN (dezoxiribonucleic), a cărui dublă spirală conține întregul univers ereditar — am putea spune, istoria... viitoare — al celulei, al organismului...

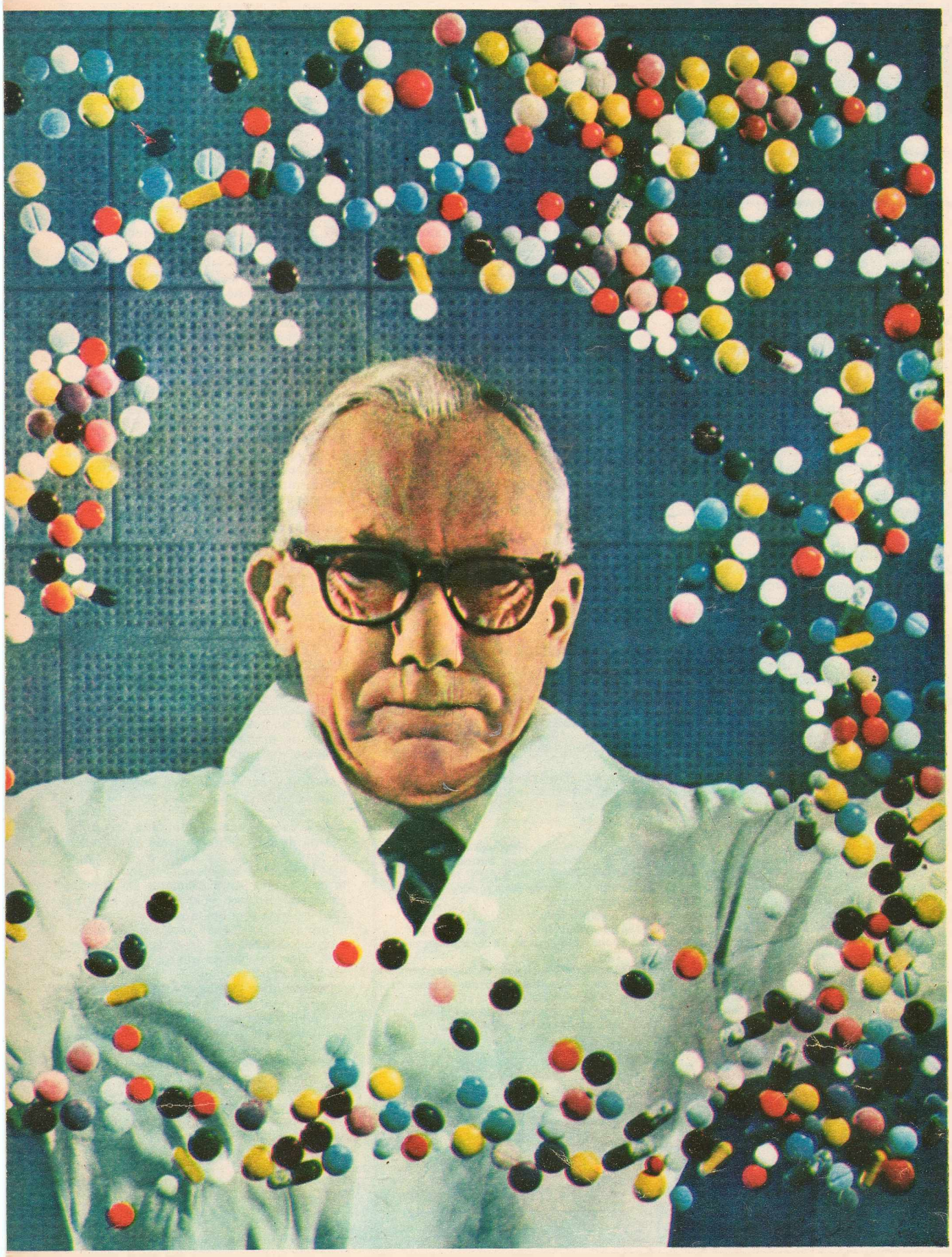

O fotografie cu valoare de simbol, care rezumă unul din aspectele esențiale ale viitoarei revoluții biologice despre care vorbesc specialiștii. Pe baza cunoașterii microstructurilor organismului și pătrunzînd în intimitatea proceselor vieții, biologul nu se va mai mulțumi să știe ci va acționa, abordînd un domeniu care azi pare desprins dintr-o povestire științifico-fantastică: ingineria biologică.

O PROBLEMĂ MAJORĂ A MEDICINEI CONTEMPORANE

Se cunosc pînă acum aproximativ 1 700 de boli ereditare; la 100 s-a stabilit «defectul biochimic». S-a apreciat că în viitorii 30 de ani se vor mai descoperi încă 10 000 și, după toate probabilitățile, numărul lor va continua să crească.

Prin frecvență și uneori prin gravitate, bolile ereditare se înscriu printre problemele majore ale medicinei moderne. Majoritatea biologilor și medicilor sînt însă convinși că în secolul următor bolile ereditare vor dispărea sau, oricum, nu vor mai constitui o temă.

Atunci «ingineria genetică» va înlocui gene anormale cu altele normale. Aceasta este doar una dintre soluții, poate cea mai îndepărtată, dar cu siguranță cea mai eficientă. Dar și în prezent genetica medicală are la dispoziție mijloace multiple de tratament:

— regimuri alimentare «sintetice» din care s-au eliminat substanțele pe care organismul nu le poate metaboliza (rezultatele sînt spectaculoase!);

— administrarea unor medicamente care corectează tulburările clinice;

— primele inoculări de virusuri purtători ai enzimelor deficiente. În același timp se caută un mijloc de a «atașa» virusurilor anumite gene și apoi de a fixa aceste virusuri în organismele genetic defecte. Dacă această metodă va da rezultate așteptate, în deceniile următoare bolile ereditare nu vor mai fi o problemă.

în memoria mașinilor electronice de calcul, astfel încît cu cîtva timp înainte de «epuizare», genele vor fi înlocuite. Probabil generalizarea fișelor genetice va fi realizată de-abia în următorii 200—300 de ani, dar sîntem aproape siguri că acest moment va veni cîndva.

Controlul eredității va avea numeroase alte consecințe, poate nu totdeauna pozitive, dar toate vor influența considerabil viața societății. Iată de ce secolul XXI se va numi, probabil, secolul geneticii, iar civilizația secolului XXI — civilizația biologică.

DULCEA PASĂRE A TINEREȚII...

Pînă la ce limite vom putea prelungi viața omului? Mulți gerontologi sînt optimiști și cred că pe măsură ce circumstanțele înconjurătoare se vor ameliora și pe măsură ce medicina va fi capabilă să elimine bolile care reduc longevitatea — și ele sînt atît de multe! — media de viață va crește continuu și se va opri în jurul a 120 de ani. Probabil aici este *limita genetică* a speciei noastre. Pentru a trece dincolo va trebui fie să modificăm universul genetic al omului, fie să împiedicăm uzura organelor și funcțiilor lor.

Ambele căi vor fi posibile. După toate probabilitățile, îmbătrînirea se datorește și accidentelor care apar în viața celulelor, mai bine spus în mecanismele extrem de complexe ale celulei. Diviziunea cromozomilor se face din ce în ce mai neregulat, multe celule au un cromozom în plus sau în minus și, bineînțeles, în asemenea condiții activitatea lor este din ce în ce mai puțin eficientă. Deseori celulele mor.

Sînt oare aceste accidente «spontane» sau rezultatul acțiunii nefavorabile a mediului înconjurător? Greu de spus. Știm însă că nenumărați factori, radiațiile ionizante așa cum sînt razele Röntgen și unele substanțe chimice, au o acțiune mutagenă. Concluzia este simplă: nu ne ră-

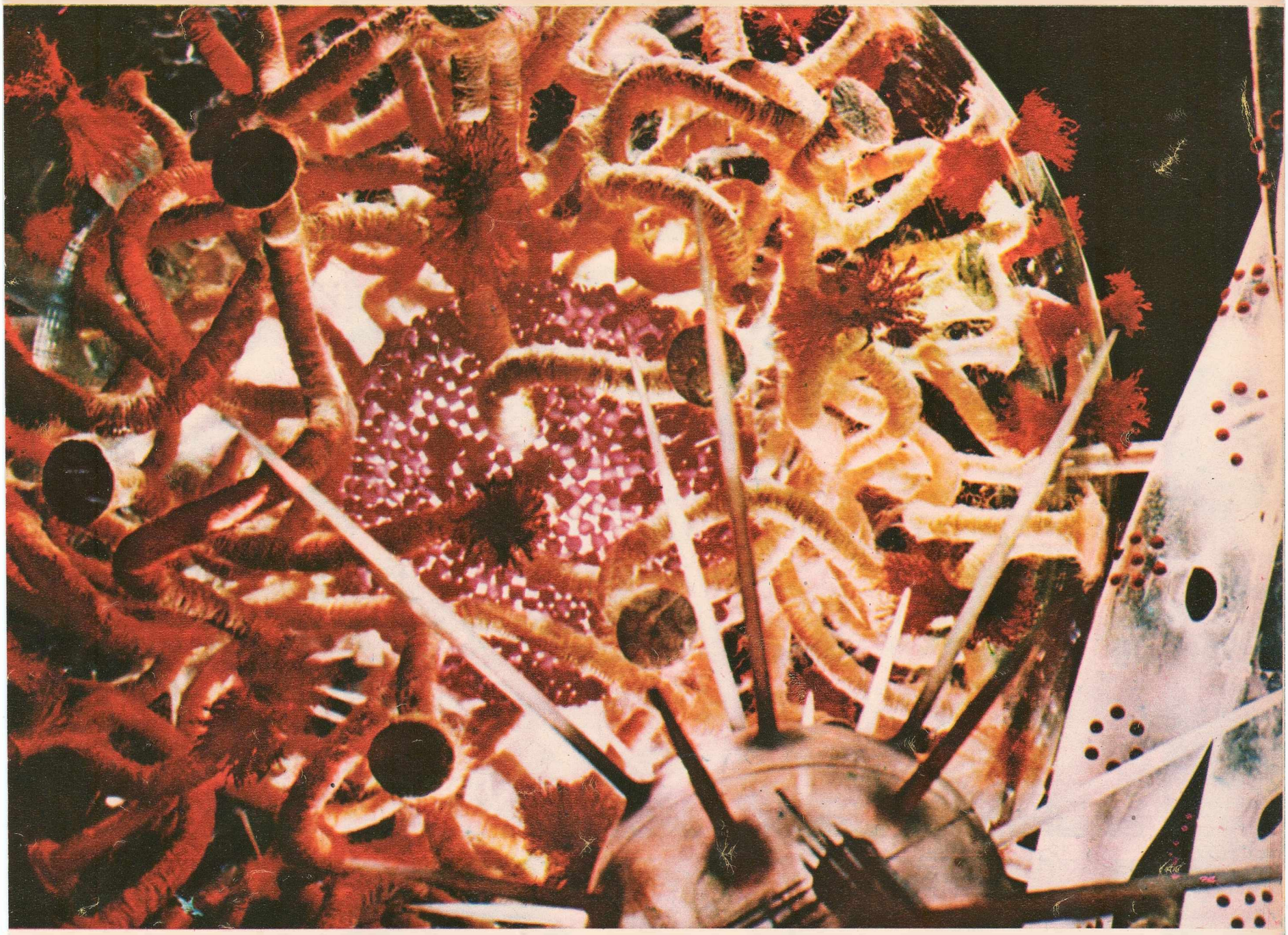

Tulburătoare imagine a modelului unei celule, la o mărire de un milion de ori. Modelul a fost executat de Will Burtin, de la cunoscuta companie de medicamente «Upjohn», și este destinat facultăților de medicină din S. U. A.

mîine decît să eliminăm agenții «negativi» și, implicit, media de viață va crește. Dar este atît de ușor, căci chiar dacă am exclude toți factorii mutageni creați de noi, tot ar mai rămîne cei naturali. Va trebui deci să căutăm alte soluții.

Biologii au observat un fenomen ciudat. Unele specii de animale par să aibă o moarte «programată». Rotiferele, mici animale acvatice, își depun ouăle și mor. Și mai celebru este exemplul somonului: după ce se înmulțește, dispare! Pentru a explica aceste surprinzătoare comportări s-a emis ipoteza că fiecare organism are un *orologiu biologic* propriu. Ce-ar fi atunci dacă s-ar încetini bioritmurile? Se pare că în condiții experimentale s-a reușit să se prelungească cu 40% viața animalelor tocmai modificînd aceste misterioase orologii. Nu este suficient însă să se prelungească viața. Trebuie prelungită tinerețea și maturitatea. Optimiștii speră ca în secolul următor, încetinindu-se *ritmurile biologice*, bătrînețea va începe la o sută de ani...

O ȘTIINȚĂ TÎNĂRĂ. REALIZĂRI UIMITOARE

Nu va fi vorba în acest paragraf despre «fabricile de copii», atît de frecvent întîlnite în literatura de anticipație, ci despre genetica în slujba zootehniei. Principiul este, fără îndoială, valabil pentru toate animalele și nu există nici un motiv «tehnic» care să oprească utilizarea aceleiași metode și la om, dar în viitorul apropiat ea va revoluționa zootehnia și va contribui la rezolvarea uneia dintre marile probleme ale lumii de azi și de mîine — hrana.

Totul este foarte simplu. Se aleg două animale cu calități remarcabile. Femela este supusă unui tratament cu anumiți hormoni și în loc să se elimine un singur ovul sau două — așa cum s-ar întîmpla în mod obișnuit — se maturizează zeci și sute. Animalul este operat, ovulele «culese» și fecundate în eprubetă. În același timp sînt pregătite hormonal viitoarele mame. Apoi embrionul este inserat în uterul mamei adoptive, care va naște și va hrăni un pui ce nu este al ei. Embrionul poate fi transportat la mii de kilometri fără nici un pericol și astfel se vor obține animale excepționale.

Probabil că în viitoarele cîteva decenii actualele metode ale zootehnicienilor ni se vor părea cumplit de demodate.

Genetica va aduce mult mai mult decît am spus noi. Va face posibilă alegerea sexului copilului, va elimina nenumărate forme de sterilitate umană, va crea specii noi de plante și de animale, va reproduce în oricîte copii un organism oarecare, va... Și genetica s-a născut totuși abia în 1900. Este una din cele mai tinere științe, dar poate dintre cele mai bogate în promisiuni.

CE NE PROMITE BIOLOGIA?

Într-o carte cu larg răsunet, apărută nu demult și intitulată «Revoluția biologică», publicistul britanic Gordon Taylor a enumerat realizările tehnice majore și anul cînd, după aprecierile actuale ale specialiștilor, vor intra «în circulație».

Prima fază (spre 1975):
Transplantarea largă a membrelor și organelor.
Fecundarea artificială a ovulelor umane.
Alegerea sexului copiilor.
Virusuri artificiale.
Placente artificiale.

A doua fază (spre anul 2000):
Ameliorarea inteligenței omului și animalelor.
Reconstrucția organismelor.
Prelungirea vigorii tinereții.
Sinteza unor organisme unicelulare.
Regenerarea organelor.

Faza a treia (după anul 2000):
Sinteza unor organisme vii complexe.
Creier fără corp.
Conexiuni între creier și ordinator.
Inserția și supresiunea genelor.
Conexiuni intercerebrale.

ÎN PERSPECTIVĂ: FABRICI DE PROTEINE SINTETICE

Jumătate din populația globului nostru nu are o alimentație rațională. Pentru a asigura țărilor în curs de dezvoltare hrana necesară este nevoie azi de zece milioane de tone de proteine în fiecare an. Și populația lor crește continuu...

Zece milioane de tone! O cifră care pare să aparțină imposibilului. Și totuși...

Se știe de mult că unele microorganisme pot trăi oriunde există produse petroliere, pe fundul rezervoarelor sau chiar pe terenurile îmbibate cu petrol. Se știe apoi că aceste microorganisme pot elabora proteine, plecînd de la substanțele chimice care intră în compoziția petrolului.

De aici a mai fost doar un pas pînă la ideea că proteinele pot fi obținute pe cale industrială.

N-a fost firește simplu, dar primele rezultate sînt spectaculoase, proteinele obținute conținînd aceleași elemente ca și proteinele naturale.

Noul produs nu are nici un fel de consecințe negative: 30 000 de animale hrănite cu proteine sintetice s-au dezvoltat normal.

Deocamdată, proteinele de biosinteză vor intra doar în alimentația animalelor. S-a spus că această realizare va revoluționa zootehnia. Apoi, în deceniul următor, fabricile de proteine sintetice vor asigura celor peste patru miliarde de oameni, atît cît va avea pămîntul, o parte din proteinele de care vor avea nevoie.

BĂIAT SAU FATĂ?

În sfîrșit, sexul viitorului copil poate fi stabilit la începutul sarcinii. Totul este foarte simplu și nu implică nici un risc — nici pentru mamă, nici pentru embrion. S-a plecat de la ideea că celulele prezente în mucusul din colul uterin conțin și celule din membrana exterioară a învelișului embrionar. Dacă există un cromozom Y — și ca atare dacă embrionul este masculin — el poate fi pus în evidență printr-o tehnică specială accesibilă multor laboratoare de genetică.

Nu ne rămîne decît să sperăm că în viitorul apropiat determinarea timpurie a sexului va intra printre metodele obișnuite ale laboratoarelor.

concursul nostru

cea mai frumoasă FOTOGRAFIE

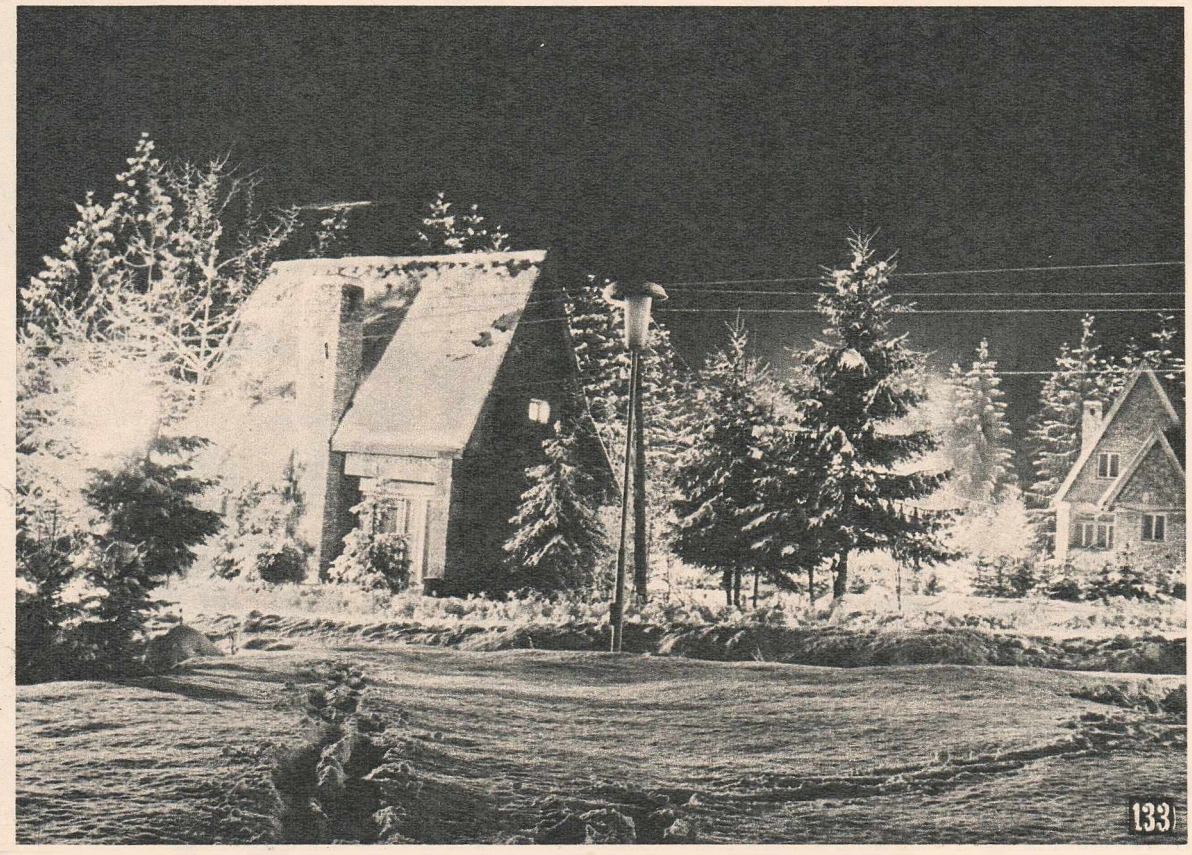
133

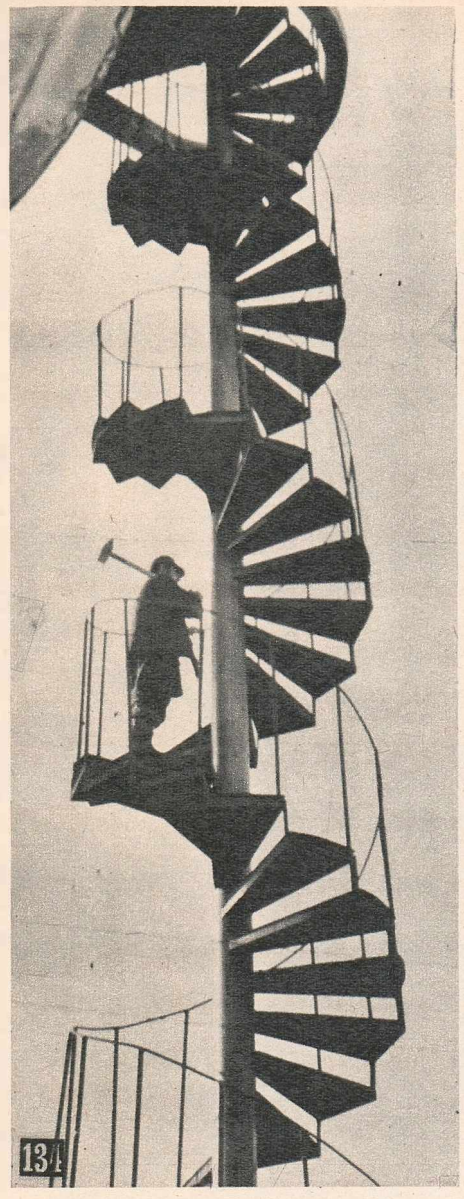
134

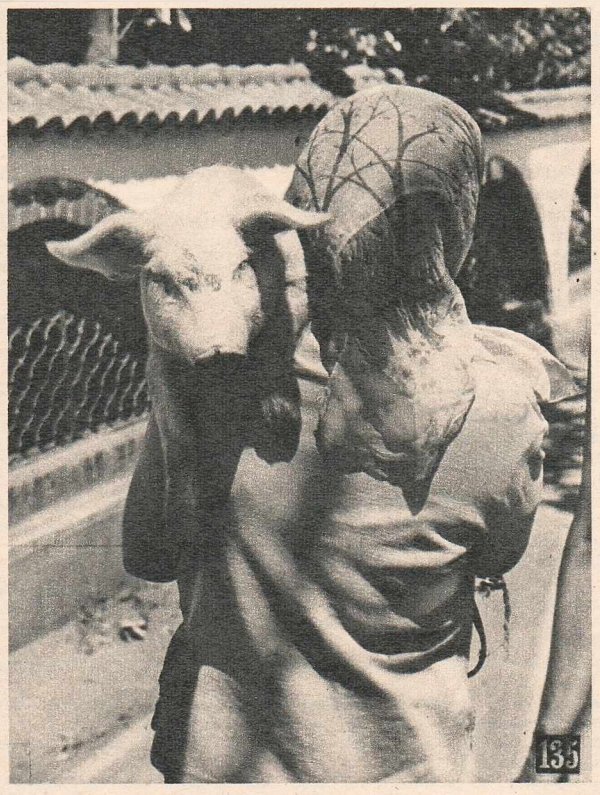
135

136

133. Voineşiţa
ROLAND W. ZINK — Voineasa

134. Într-un singur sens
EMIL MAIOR — Cluj

135. Zi de tîrg
GEORGE DIJMĂRESCU — Craiova

136. Aşteptare
ŞTEFAN KÖRÖSSY — Constanţa

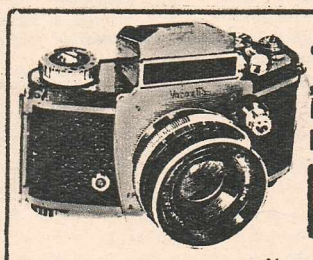

concursul „CEA MAI FRUMOASĂ FOTOGRAFIE“

*Fotografia aleasă Nr.*_____

Numele, prenumele şi adresa cititorului

_____

REZULTATUL CONCURSULUI PE LUNA OCTOMBRIE

Nicu Dan GELEP din Craiova cu fotografia «Toamnă tîrzie» a întrunit cele mai multe opțiuni ale cititorilor. Tot o lucrare inspirată din peisajul țării s-a plasat pe locul II — «Navele iernii» de prof. Ion Matei din Sinaia (nr. 107 din Flacăra 41) iar pe locul III o fotografie de gen — «Curiozitate» de Roland W. Zink din Voineasa.

Publicăm numele celor ce au indicat fotografia cîștigătoare pe luna octombrie:

BĂRĂSCU Georgeta, București; BURGHELEA Marian, Sinaia; BURLACU David, Craiova; BUTINGHER Elias, București; CHERESDI Elisabeta, Duduș; CIOLAN CONSTANTIN, Periș, jud. Ilfov; COMȘA Iulian, București; COMȘA Viorica, București; COLEȘ Alexandra, București; CRISTEA Nicolae, Caracal; DIMACHE Teonia, București; FLORESCU Ioan, București; GHELLER Adriana, Craiova; GRIGORESCU Maria, București; GRIGORESCU Mirel, Craiova; GUBICI Nica Bogdan, Amaralalomița; IONESCU Mihail, Bîrlad; IONESCU Ovidiu, București; MARINESCU Teodora, Craiova; MICLE Silviu, Sighet; OANCEA Aurel, București; OANCEA Elena, București; PREDESCU Ian, Craiova; SIMINEL Valentina, București; STĂNCĂLIE Astrid, București; STĂNCĂLIE Valeria, București; TOMESCU Aurel, Craiova; URSĂCESCU George, București; URSĂCESCU Ileana, București; URSĂCESCU Iulian, Periș, Ilfov.

Prin tragere la sorți a cîștigat un abonament pe trei luni la revista noastră cititorul Aurel TOMESCU **din Craiova, Calea Unirii nr. 85.**

poșta concursului

La cererea mai multor cititori, publicăm clasamentul provizoriu pe 7 luni (aprilie — octombrie inclusiv) al celor ce au indicat cele mai multe rezultate bune:

1. Elisabeta Chereșdi, Luduș	6 puncte
2. Nicolae Cristea, Caracal	5 puncte
Silviu Micle, Sighet	
Alexandru Rusu, Brașov	
3. Petru Ormenișan, Brașov	4 puncte

Longines—precizie olimpică care poate fi achiziționată și de dv.

Fiecare dintre noi consemnează zilnic performanțe fie în sport, fie în domeniul său de activitate. Decideți-vă și dv., cum au făcut-o dealtfel toți sportivii din lume, inclusiv comitetul olimpic, și acordați încrederea dv. mărcii

LONGINES

Înaripează timpul

Longines — cronometru oficial la Jocurile Olimpice de la München 1972.

glob comentar foto

MADRID

românia la «artetur '72»

Exponatele din pavilionul românesc la Expoziția internațională de turism, artizanat și folclor deschisă în capitala spaniolă s-au bucurat de un deosebit interes din partea vizitatorilor. La expoziția «Artetur'72» au fost reprezentate peste 30 de țări, precum și toate provinciile spaniole.

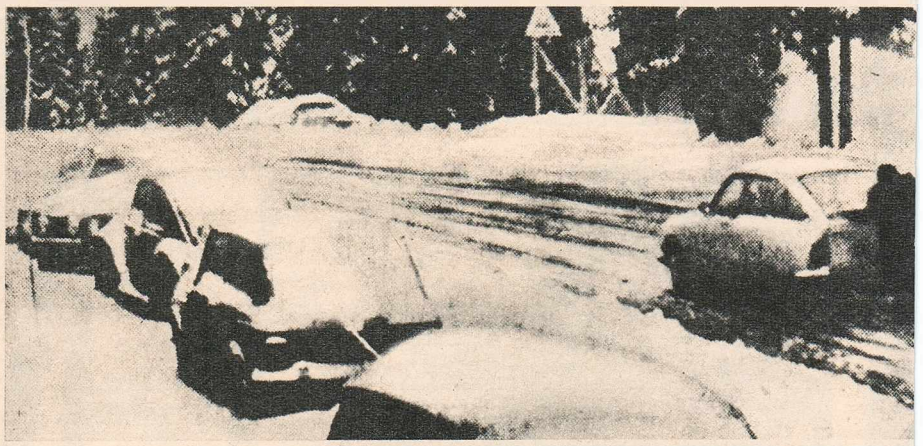

coaliția p.s.d.–p.l.d. — o majoritate de 48 mandate

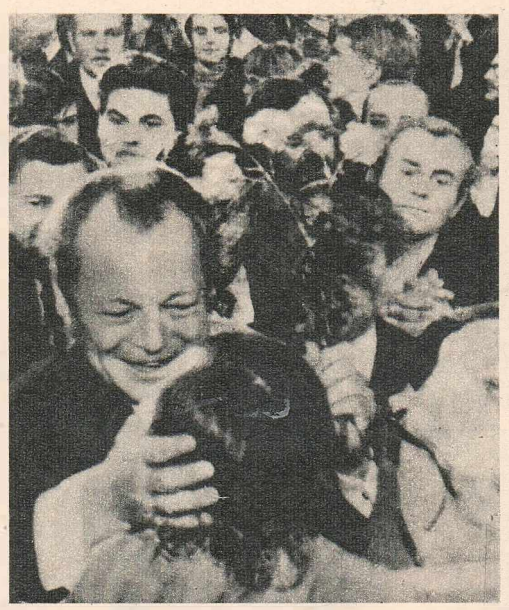

Scrutinul de la 19 noiembrie din R.F. a Germaniei a evidențiat succesul partidelor coaliției guvernamentale Brandt-Scheel — Partidul Social-Democrat obținînd 45,9 la sută iar Partidul Liber-Democrat 8,4 la sută din voturile exprimate, respectiv 230 și 42 locuri în noul Bundestag, față de 35,2 la sută din voturi obținute de Uniunea Creștin-Democrată și 9,6 la sută de Uniunea Creștin-Socială, care dețin astfel 176 mandate și respectiv 48 mandate în Bundestag. Observatorii scenei politice vest-germane apreciază că această victorie de prestigiu a coaliției guvernamentale a fost obținută în primul rînd ca urmare a votului favorabil acordat de populația vest-germană politicii constructive de destindere si normalizare a relațiilor între state. În fotografie: Willy Brandt, liderul Partidului Social-Democrat printre alegători.

«apollo-17» — pregătiri finale

Cea din urmă misiune spațială americană spre Selena — «Apollo-17» — a intrat în faza ultimelor pregătiri. Membrii echipajului care va lua startul spre Lună la 6 decembrie — Eugene A. Cernan, comandantul misiunii, Ronald E. Evans (în fotografie), pilotul modulului de comandă,și Harrison H. Schmitt, pilotul modulului lunar — se află în carantină medicală. După ce tehnicienii centrului de la Cape Kennedy au procedat la testarea finală a motoarelor rachetei purtătoare «Saturn-5», inclusiv alimentarea acestora cu 1 milion galoni (1 galon egal aproximativ 4,5 l) carburant și apoi golirea lor, a avut loc «repetiția generală» a momentului lansării. În paralel, echipajul de rezervă este supus aceluiași regim ca și titularii lui «Apollo-17».

realități din lumea capitalului

furia rasistă din brooklyn...

De astă dată nu e vorba de huligani rasiști constituiți în bandă, ci de părinții unor copii albi ce urmează cursurile unei școli din cartierul newyorkez Brooklyn, în care sînt admiși și copii negri. Puteți vedea în imagine acești tați și aceste mame dezlănțuite, care își revarsă toată furia încercînd să împiedice cu forța accesul copiilor de culoare în școala unde învață odraslele lor albe. Spectacolul degradant, plin de ieșiri huliganice de cea mai tipică specie segregaționistă, s-a repetat zile și zile în șir, obligînd poliția să intervină pentru a-i tempera pe demonstranții rasiști și pentru a asigura accesul legal al copiilor negri în școală. În timpul busculadelor, nouă elevi de culoare au fost răniți, iar drumul celorlalți spre sălile de clasă barat prin toate mijloacele. Între timp alte grupuri de rasiști și-au făcut apariția pe străzi, luînd cu asalt autobuzele care transportau spre școală copii de culoare. Au fost sparte geamurile cu pietre și bastoane metalice, iar caroseria mînjită cu păcură. Pe ziduri au apărut lozinci care incitau la lichidarea negrilor. Revista americană «Newsweek», care a publicat fotografia de mai sus, apreciază că această răbufnire a urii rasiale a constituit punctul culminant al unor acte asemănătoare, care au avut loc și în alte școli americane, în care sînt admiși elevi de culoare. Este amintit, astfel, un caz petrecut în urmă cu două săptămîni, cînd 200 de părinți albi s-au baricadat, timp de trei zile, în clădirea unei școli, pentru a împiedica intrarea copiilor negri.

primele avertismente ale iernii

Un val de frig însoțit de o puternică furtună de zăpadă s-a abătut asupra Europei de nord-vest. Întîlnirea dintre masele de aer rece, coborînd dinspre Oceanul Înghețat de Nord și anticiclonul dinspre Insulele Azore, purtînd mase de aer cald, ar fi după părerea meteorologilor cauza «izbucnirii» bruște a iernii. În ultimele zile, puternice intemperii s-au abătut asupra unor întregi regiuni din sudul Angliei, Belgiei, Olandei, Franței și R.F. a Germaniei. În Anglia au avut loc și inundații, iar în Olanda vîntul a lăsat fără acoperiș numeroase case. Se semnalează și victime omenești. După avertismentele ei, iarna aceasta se anunță, de la început, severă.

FRANȚA

mișcări revendicative

Puternice mișcări revendicative au cuprins Franța în zilele din urmă. În afara grevei celor 8 000 de muncitori de la minele de potasiu, a celor de la șantierele de reparații navale din Marsilia, au fost înregistrate acțiuni similare, pe plan național, ale feroviarilor și lucrătorilor de la serviciile poștale și din alte sectoare de deservire a populației. În fotografie: manifestație pe străzile Parisului cu prilejul zilei de acțiune comună, organizată de cele două mari centrale sindicale: C.G.T. și C.F.D.T.

soldații americani și perspectivele păcii în vietnam

Pe aeroporturile militare din S.U.A. soldații care se reîntorc acasă dau peste inscripții (fotografia 1) care cuprind, alături de urarea de bun venit, cuvintele: «S.U.A. sînt mîndre de tine», menite, evident, să le redreseze moralul. Cei trimiși să lupte la mii de kilometri departe de hotarele țării, pentru o cauză care le e străină, sînt prea puțin mîndri de ei, de «faptele de vitejie» care n-au făcut decît să dăuneze prestigiului lor și țării lor. Fapt dovedit, cu prisosință, de nenumărate cazuri de refuz de a lupta ale soldaților americani din Vietnam, de viguroasele manifestații ale veteranilor războiului din Indochina pe străzile orașelor americane pentru încetarea războiului și retragerea tuturor forțelor armate ale S.U.A. din această zonă, de starea de spirit a trupelor americane din Vietnam — redată elocvent de imaginea 2 reprodusă din săptămînalul «Time» — la aflarea veștii cu privire la perspectiva încheierii unui acord între S.U.A. și R.D. Vietnam prin care să fie restabilită pacea.

...și actul de curaj al unei eleve albe

O cheamă Nina Feldmann și nu are decît 12 ani. Părinții ei au înscris-o la Junior High School 211, în inima Brooklynului. Pînă la incidentele grave care au avut loc în fața clădirii școlii și pe străzi, Nina, fetița albă, nu știa, probabil, ce este și cum se manifestă rasismul. Cînd a văzut însă cum sînt maltratați colegii ei de culoare și cu cîtă ură se năpustesc asupra lor rasiștii, a hotărît să se alăture copiilor negri și, cu un curaj remarcabil, s-a îndreptat, împreună cu ei, spre școala ocupată de segregaționiști. Gestul ei a produs o impresie profundă și de îndată s-au constituit pichete cetățenești formate din albi și negri, pentru protejarea școlilor atacate de rasiști. În imagine, Nina Feldmann însoțită de părinții ei și de colegi de culoare, în fața școlii din Brooklyn, unde au avut loc tulburările rasiste.

furtul misterios de buletine «canzonissima»

Un fapt fără precedent în analele concursurilor de muzică ușoară. Marele concurs italian «Canzonissima», care se desfășoară pe un interval de cîteva luni, a fost obiectul unui furt misterios, care a stîrnit senzație în toată Italia. În timp ce etapele întrecerii se succedau încă, undeva într-un morman de gunoaie din apropierea Pieței Zama din Roma au fost găsite peste 4 000 de buletine de participare, dintre care multe completate și francate, provenind din diferite puncte ale țării. Se crede că este vorba de un set de buletine sustrase din seifurile comisiei concursului, pentru a se influența rezultatele și pentru a împiedica astfel succesul anumitor concurenți. Se emite și ipoteza că autorii furtului ar face parte dintr-o organizație de falsificatori care au sustras buletine și ștampile pentru a falsifica rezultatele și pentru a schimba destinația premiilor respective. Ceea ce se știe cu precizie este că acest furt misterios poate să compromită concursul și să pună la îndoială valabilitatea rezultatelor înregistrate pînă acum de diferiți participanți la «Canzonissima».

Iată-l, în această imagine insolită, pe cunoscutul cîntăreț italian Claudio Villa adunînd sute de buletine prin care expeditorii îl indică drept interpretul lor preferat. După opinia ziarelor «Unità» și «Paese Sera», Claudio Villa este unul dintre principalele victime ale furtului ce urmărea falsificarea rezultatelor «scrutinului muzical» și, de aceea, el a hotărît să se retragă din concurs. Pe multe din buletinele furate figurau de asemeni numele cîntăreților Orietta Berti, Mino Reitano și Ana Identici.

glob comentar foto

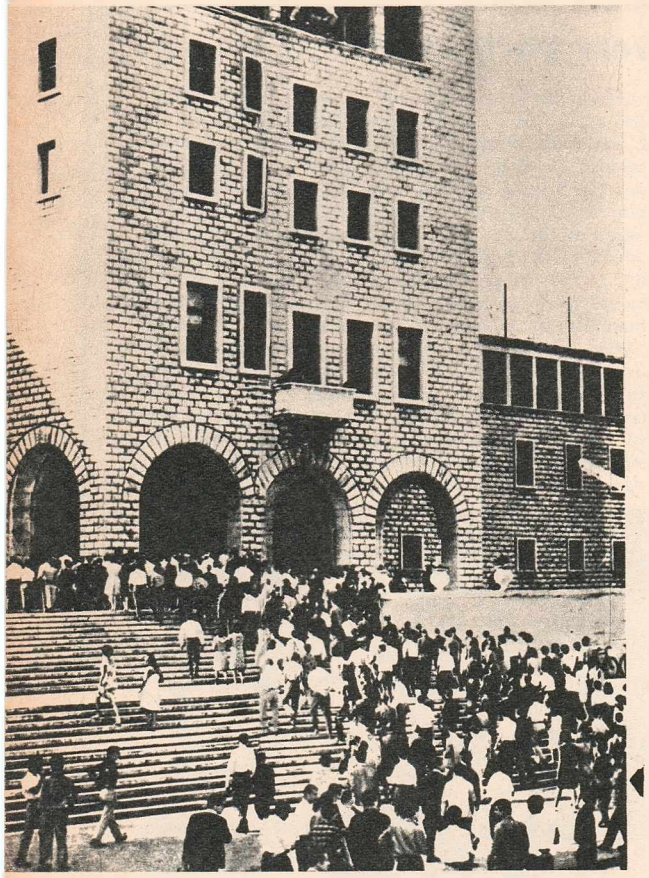

Zi de curs la Universitatea de stat din Tirana.

ALBANIA '72
RITMURI NOI ÎN FORMAREA CADRELOR DE SPECIALIȘTI

Peste cîteva zile poporul albanez va sărbători cea de-a 28-a aniversare a eliberării țării sale de sub jugul fascist. Bilanțul realizărilor puterii populare, în anii care au trecut de la data istorică de 29 noiembrie 1944, va fi încununat de însemnate succese pe toate fronturile construcției socialiste, în cifrele concrete ale îndeplinirii sarcinilor cincinalului, care se încheie în 1975. Anul acesta, la rezultatele obținute în creșterea producției și productivității muncii se adaugă, cu o pondere remarcabilă, cîteva importante realizări în domeniul dezvoltării rețelei de învățămînt, cu precădere cel superior. Hotărîrea celei de-a doua plenare a C.C. al Partidului Muncii din Albania cu privire la crearea Academiei de științe a R.P.A. a constituit, sub acest aspect, un eveniment menit să deschidă noi perspective în direcția dezvoltării științei și culturii, precum și în coordonarea, la scara națională, a activității teoretice și practice, în scopul de a se da un nou impuls dezvoltării multilaterale a întregii țări.

În perspectiva anului 1975 — cînd producția industrială globală va crește conform prevederilor planului cincinal cu 61-66 la sută și cînd investițiile capitale vor fi cu 70-75% mai mari decît cele din întregul cincinal precedent — este lesne de înțeles că au fost necesare măsuri corespunzătoare pentru formarea cadrelor de specialiști. În ultimii ani au luat ființă zeci de școli tehnice și de învățămînt superior, au fost create noi facultăți, astfel încît, de unde în 1946 luase ființă doar o singură — și prima totodată — școală superioară, astăzi Universitatea din Tirana funcționează cu numeroase facultăți. În capitală și în toată țara, zeci de mii de tineri frecventează de asemenea diferite institute de învățămînt superior. În afară de Institutul de agricultură, Institutul de arte și Institutul pedagogic, alte 25 de institute formează cadre de specialiști pentru cele mai variate domenii de activitate.

Potrivit statisticii, numărul cadrelor de specialiști este în prezent de șapte ori mai mare decît cel din 1938. După aceleași date, astăzi la fiecare 10 000 de locuitori ai Albaniei, 130 urmează cursuri de învățămînt superior. În actualul cincinal sînt în curs de formare tot atîția specialiști cu pregătire superioară și medie, cîți s-au format în toate cincinalele precedente, de la 1951 încoace.

În fiecare an, noi contingente de tineri albanezi iau cu asalt cetățile științei și culturii, pregătindu-se să-și aducă aportul la dezvoltarea multilaterală a patriei lor. Într-o țară în care trei cincimi din populație are vîrsta sub 30 de ani, fluxul acesta de tinerețe imprimă ritmuri noi pe toate fronturile construcției socialiste sub conducerea încercată a comuniștilor.

Pretutindeni în producție, în fața instalațiilor moderne, automatice și electronice, tineri specialiști cu înaltă calificare.

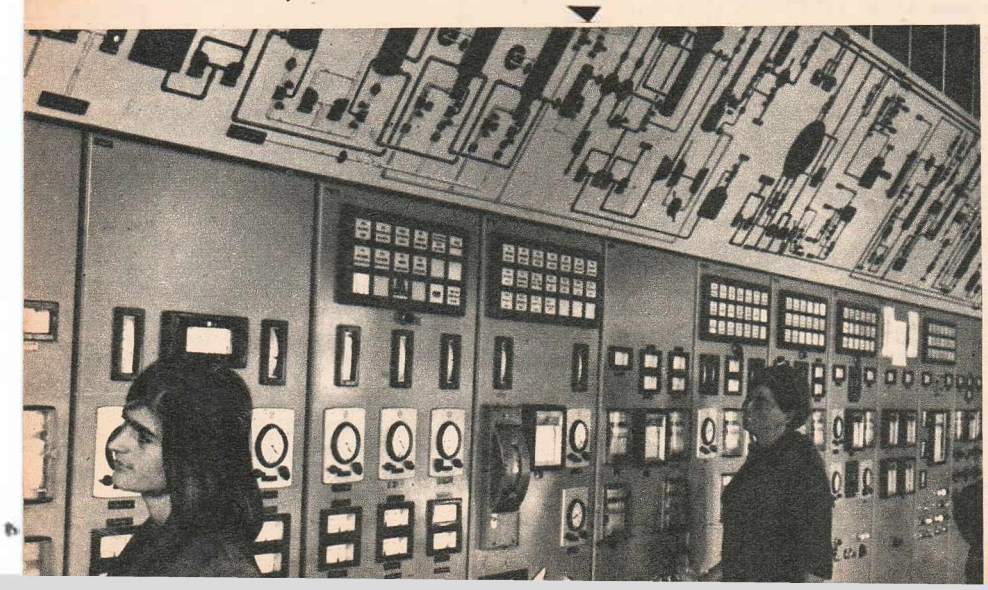

biroul pentru afaceri indiene ocupat de... indieni

Aproximativ 500 indieni, sosiți în caravană la Washington după ce au trecut prin mai multe rezervații, au ocupat sediul Biroului pentru afaceri indiene (B.I.A.) din capitala americană. Ei au recurs la acest gest pentru a atrage atenția asupra situației celor aproape 550 000 de indieni care mai trăiesc astăzi pe teritoriul S.U.A. — îndeosebi în Arizona, Oklahoma, Noul Mexic, Dakota de Sud și Montana. Chiar în rîndul celor peste 300 000 dintre indienii considerați «integrați» în civilizația americană — restul trăind în rezervații — șomajul atinge peste 40%, longevitatea este mai mică de 50 de ani, procentul de sinucideri e de patru ori mai ridicat decît la populația «albă» etc. Printre principalele revendicări ale celor 500 s-a aflat și numirea unor indieni în conducerea B.I.A.

solidaritate cu bascii

Un grup de tineri francezi s-a instalat în catedrala Notre-Dame din Paris, declarînd o grevă a foamei, pentru a protesta în acest mod împotriva expulzării de către autoritățile franceze a refugiaților basci spanioli.

la denver, în zilele premergătoare renunțării

La rubrica de sport din numărul precedent al revistei au fost evocate episoadele «cacialmalei de la Denver», soldată cu renunțarea organizării Jocurilor Olimpice de iarnă din 1976 de către capitala statului american Colorado — la 2 ani și jumătate după ce i se încredințase (în baza propriei sale cereri) această misiune. Imaginea de față vine să redea un aspect din campania desfășurată pe străzile capitalei statului Colorado de adversarii Olimpiadei albe la Denver. În urma situației create, o hotărîre definitivă cu privire la locul de desfășurare a viitoarelor întreceri olimpice ale anotimpului friguros urmează să fie luată cu prilejul unei reuniuni a Comitetului Olimpic Internațional prevăzută pentru februarie viitor. În orice caz, de astă dată C.I.O. a anunțat că nu vor fi acceptate candidaturi fără ca oficialitățile orașelor solicitante să prezinte un certificat de garanție din partea comitetelor olimpice naționale respective.

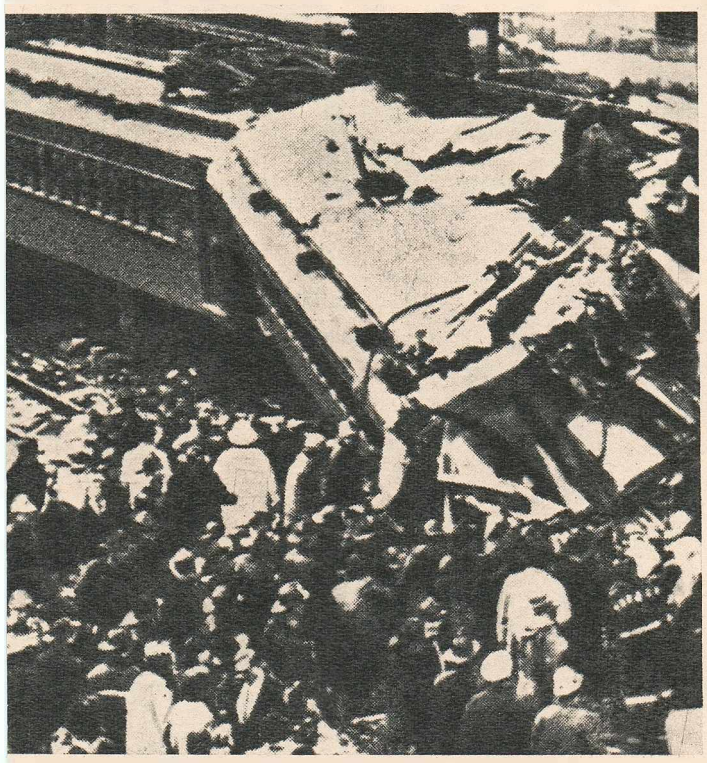

pe șantierul gazoductului «est-vest»

Construcția gazoductului internațional de tranzit «Est-Vest» avansează rapid (în fotografie, un aspect de la lucrările de instalare a conductei pe un arc de 115 m lungime și 20 m înălțime deasupra rîului Vah, din Slovacia). Potrivit acordurilor din februarie 1970 de la Essen și din iulie 1972 de la Düsseldorf, Uniunea Sovietică va livra prin această conductă, începînd din octombrie 1973, 120 miliarde mc de gaze naturale firmei vest-germane Ruhrgas A.G.

CHICAGO

44 morți, 350 răniți

Din impresionantul număr de catastrofe ce au avut loc în ultimul timp în diferite locuri ale lumii, o imagine dramatică: la Chicago, ciocnirea a două trenuri aflate în plină viteză s-a soldat cu 44 morți și 350 răniți. Tragicul accident a declanșat dure critici la adresa insuficientei preocupări a societăților feroviare americane pentru asigurarea unei bune desfășurări a traficului pe calea ferată.

cronica de trei secunde

VIAȚA ÎN EXPRES

Viața merge atît de repede încît la doar două săptămîni de cînd am celebrat în cîntec și dans restaurarea «Pietei» — ni se anunță că Institutul central de restaurări de la Roma, instalat într-unul din palatele familiei Borgia, își închide porțile. Clădirea a fost roasă de termite, edificiul a devenit de nelocuit, primejdios pentru viața oamenilor muritori și truditori în jurul nemuritorilor. Firește că termitele l-au ros încet, în secole și secole de cîntec, dans și lupte — asta nu înseamnă că din cauza termitelor să nu vedem viteza vieții noastre de efemeride...

Viața merge atît de repede încît pe 25 octombrie, «Corriere della Sera» anunța că în celebrul sat de bandiți Orgosolo populația împiedică mariajul a doi oameni bătrîni (el — la 80, logodnica la 75 de ani!) pe simplul motiv că Romeo și Julieta sînt prea vîrstnici și acest Romeo e la a treia sa Julietă; băieții satului urmăresc pas cu pas toate mișcările celor doi (bătrînul e vioi și își duce zilnic la păscut cele două vaci!), tinerii baricadează strada, bătînd din tălăngi și în crătiți, împiedicînd orice legătură între preot și logodnici — pentru ca exact peste șase zile ziarul «International Herald Tribune» să anunțe la rubrica sa de «nașteri, morți și căsătorii» că Giovanni Lupi și Maria Antonia Liandru s-au căsătorit religios la Orgosolo! Iată ce repede au fost învinse piedicile care pe alții i-ar fi dus la sinucidere, otravă și tragedie sau invers.

Viața e atît de rapidă încît hoții care au prădat un magazin din Nisa nu și-au dat seama că marele stoc de pantofi furați aparține în întregime aceluiași picior, și anume: stîngului.

Viața aleargă atît de repede că n-au trebuit mai mult de 18 luni unui dinte să crească la loc în alveola de unde fusese extras; la Stockholm. Din frumoasa gură a unei tinere în vîrstă de 23 de ani. Un canin. Toată minunea ține de tratarea dintelui extras cu un ser hrănitor, într-o eprubetă. Timp de 5 luni doar — după care caninul prinde din nou rădăcină și viața iar devine frumoasă fără dureri de dinți. Nici Mediterana, la Nisa, nu se poate compara în seninul ei cu o viață fără dureri de dinți.

Dar lucrurile se desfășoară sau încremenesc atît de rapid că nimeni nu a avut curajul să-l întrebe pe pasagerul care a tras noaptea semnalul de alarmă, în expresul Londra-Penzance, de ce și pentru ce a făptuit nu actul ci confuzia... Trenul s-a oprit îngrozit în plină cîmpie. Ancheta s-a desfășurat în trei secunde: călătorul alarmat nu știa engleza și confundase mînerul semnalului cu un alt mîner, al unui lanț cunoscut în toate limbile pămîntului. Viața e atît de expresivă în ritmul ei de expres încît nici nu mai avem puterea să rîdem de gagurile semenilor noștri, de superba metaforă comică ce se ascunde aici, în expresul Londra-Penzance, ca un cadavru în trenul unui roman polițist.

Radu COSAȘU

agendă

Acordul de la Cairo cu privire la realizarea unei uniuni între Republica Arabă Yemen și Republica Democrată Populară a Yemenului se află în atenția opiniei publice din țările arabe. Premierul R.A. Yemen, MOHSEN AL AINI, a declarat că acordul încheiat reprezintă singura soluție susceptibilă să ducă la eliminarea motivelor de neînțelegere dintre cele două țări yemenite.

Unul din primele efecte ale înfrîngerii senatorului George McGovern în alegeri pare a fi reizbucnirea disensiunilor în sînul Partidului democrat. Faptul că actualul Comitet executiv al guvernatorilor democrați din S.U.A. a cerut demisia doamnei JEAN WESTWOOD, președintele Comitetului Național al Partidului Democrat, este considerată drept o încercare a adversarilor lui McGovern, între care senatorii Wallace, Bumpers și Jackson, de a prelua conducerea partidului.

Președintele Indoneziei, GENERALUL SUHARTO, a făcut o vizită oficială în Franța, unde a avut convorbiri cu președintele Georges Pompidou și cu alți demnitari francezi. La capătul vizitei, un reprezentant al guvernului din Paris a comunicat presei că, în cursul convorbirilor dintre cei doi președinți, s-a constatat convergența punctelor de vedere asupra problemelor asiatice și existența unor perspective favorabile dezvoltării raporturilor franco-indoneziene.

SHIRLEY TEMPLE, copilul minune al ecranului de odinioară, astăzi doamna Black, a fost supusă recent unei operații de mastectomie pentru a i se înlătura o tumoare canceroasă. Înainte de a părăsi spitalul din Stanford, complet restabilită, fosta actriță a declarat că este convinsă, acum mai mult ca oricînd, că multe femei ar putea fi salvate din ghearele cancerului, dacă s-ar supune unui riguros control medical periodic.

Încă un semnal «S.O.S.!» lansat de celebrul oceanograf francez YVES COUSTEAU. Participînd la sesiunea de la Atena a Comitetului internațional pentru cercetarea Mediteranei, Cousteau a declarat că numărul peștilor din această mare, grav afectată de poluare, a scăzut cu 80 la sută și datorită pescuitului cu ajutorul substanțelor explozive. Ceea ce este mai grav, a spus oceanograful, poluarea suprimă orice sursă de reproducere a peștilor.

După un exil de 17 ani, fostul președinte argentinian JUAN DOMINGO PERON s-a reîntors în țară, decis să ia parte activă la viața politică. Cu acest prilej autoritățile argentiniene au luat măsuri speciale de securitate. «Rațiunea reîntoarcerii mele în patrie — a declarat Peron — stă în convingerea că se poate întreprinde ceva care să evite noi tulburări în Argentina».

industria morăritului şi panificaţiei SATU MARE

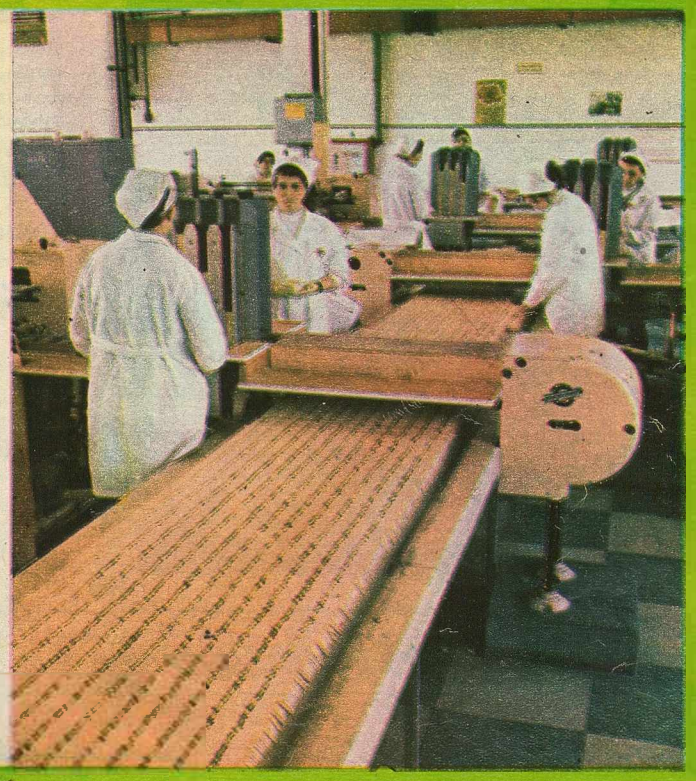

Întreprinderea judeţeană de morărit şi panificaţie Satu Mare produce o gamă largă de biscuiţi glutenoşi şi zaharoşi, cu un conţinut nutritiv ridicat.

— Biscuiţi «DACIA» 55 g = 1 leu/pachet.
— Biscuiţi «CRASNA» 65 g = 1,25 lei/pachet.
— Biscuiţi aperitiv «SOMEŞ» 115 g = 2,20 lei/pachet.
— Biscuiţi «SATU MARE-MILENIU» 80 g = 1,45 lei/pachet.
— Biscuiţi «OAŞ» 90 g = 1,65 lei/pachet.
— Biscuiţi «CAREI» 100 g = 1 leu/pachet.

memento

prezentat de:

Traian STOICA (carte) • Magda MIHĂILESCU (cinema) • Vlad MUȘATESCU (disc)

Cornel BOZBICI (plastică) • Sanda FAUR (teatru) • E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

ce părere aveți?

Se apropie sfîrșitul de an și odată cu el tradiționala anchetă a revistei noastre, a cărei reușită depinde de dv., dragi cititori. Vă rugăm deci să spuneți care sînt, după părerea dv., cei mai buni actori și cîntăreți români și străini ai anului 1972, precum și care sînt cele mai bune filme pe care le-ați văzut în 1972.

Răspunsurile — care vor fi trimise pe adresa redacției pînă la data de 1 decembrie 1972, cu mențiunea pe plic: Pentru ancheta «Flacării» — trebuie să cuprindă opiniile dv., separate, în legătură cu:

1) cel mai bun actor român de film
2) cea mai bună actriță română de film
3) cel mai bun actor străin de film
4) cea mai bună actriță străină de film
5) cel mai bun film românesc
6) cel mai bun film străin
7) cel mai bun actor român de teatru
8) cea mai bună actriță română de teatru
9) cel mai bun interpret român de muzică ușoară
10) cea mai bună interpretă română de muzică ușoară
11) cel mai bun interpret român de muzică populară
12) cea mai bună interpretă română de muzică populară
13) cel mai bun serial de televiziune
14) cel mai bun actor (actriță) sau prezentator (prezentatoare) la televiziune.

IMPORTANT: Precizăm că TOATE întrebările de mai sus au în vedere ANUL 1972.

CARTE

• Eugen Luca: **Sadoveanu sau elogiul rațiunii.** În cele nouă studii ce alcătuiesc acest volum, autorul întreprinde, dintr-o nouă și adecvată perspectivă, o amplă, detaliată analiză a operei marelui scriitor, aducînd contribuții originale, de real interes. Considerate laolaltă, eseurile respective propun o inedită, coerentă viziune despre opera lui Mihail Sadoveanu, poet al necesității înțelese. Și demonstrează astfel convingător perenitatea acesteia (Editura Minerva).

• Maria Arsene: **Eroii nu au vîrstă.** Cartea stringe între coperțile ei o seamă de schițe și povestiri despre lupta în ilegalitate a tineretului utecist. Stilul specific acestui scriitor, rapid, fierbinte, «cu sufletul la gură», va face, și de astă dată, ca volumul să fie bine primit de cititori (Editura Ion Creangă).

• George Niculescu-Mizil: **Catrina.** Cunoscut ca un bun povestitor al literaturii pentru copii, autorul scrie de astă dată un roman de grave implicații politice și sociale. Cartea reconstituie, cu remarcabile mijloace epice, procesul formării conștiinței revoluționare a unui personaj feminin exemplar, dar fără schematisme (Editura Albatros).

• La Editura politică a apărut ediția a II-a revăzută a volumului **Codul penal pe înțelesul tuturor** de George Antoniu, Marin Popa, Ștefan Daneș.

• Tot din domeniul juridic mai semnalăm apariția la Editura științifică a lucrării: **Legitima apărare și starea de necesitate** de Victor A. Ionescu.

• **Amîndoi la Stratford,** noul roman al lui Horia Panaitescu, relatează sau, mai bine-zis, descompune mecanismul reacțiilor unor eroi de vîrste diferite în fața unor realități străine, cu prilejul unei excursii la Londra. Cu subtilitate și vervă, autorul dezvăluie fondul comun al unor oameni din generații diferite, fond solid structurat în climatul societății noastre socialiste. Capitolele cărții se succed antrenant aidoma unor secvențe de film (Editura Cartea Românească).

DISC

• **Teodora Lucaciu** interpretînd romanțe, poate fi consemnat ca un mic eveniment în lumea discului. «N-ai să știi niciodată» și «Porțelanuri» (Al. Corfescu — muzica, Mariana Dumitrescu — versuri) trebuie apreciate ca două din cele mai tulburătoare produse ale romanței românești. Acompaniată de Orchestra Gică Rădulescu, Teodora Lucaciu se dovedește posesoarea unor nelimitate disponibilități emotive (45–EPC–10 260).

• Apropo de romanță. Am prețui nespus inițiativa editării unor albume cu romanțe cuprinzînd cele mai populare piese ale genului, în execuția celor mai populari interpreți ai cîntecului de «inimă albastră».

• «Picături de ploaie» (Raindrops keep), «Se-nsera» (Che sarà), «Voia bună» (Cantar i cantari) și «Îți cer iertare» (I beg your pardon), șlagăre mondiale, aparținînd unor și ai muzicii ușoare, în versiunea lui Sașa Georgescu, oferă solistei **Pompilia Stoian** prilejul de-a înregistra un microrecital de succes. Acompaniază Orchestra «Electrecord», avînd la pupitru pe Al. Imre. Excelentă captarea sunetului (45–EDC–10 268).

CINEMA

• Premieră românească: **Săgeata căpitanului Ion** — o povestire romantică marcată de încrîncenarea unui timp istoric dat, domnia lui Vlad Țepeș. Scenariul — Alexandru Mitru. Regia — Aurel Miheles. Imaginea — Ștefan Horvath. Muzica — Lucian Mețianu. Costume — Ileana Oroveanu. Decoruri — Nicolae Nobilescu. În distribuție — Vladimir Găitan, Amza Pellea, Carmen Ghiman, Ion Besoiu, Mircea Albulescu, Nicolae Secăreanu, Ion Marinescu, Ștefan Velniciuc, Viorel Comănici, Virgil Ogășanu.

• **Seceră vîntul sălbatic.** Cecil B de Mille și unul din marile sale succese de acum 30 de ani, în confruntare cu timpul, cu amintirile, cu sensibilitatea altor generații. Interpreți — Ray Milland, John Wayne, Paulette Godard.

• **Pasărea liberă.** Eroii filmului realizat de Liudmil Kirkov (studioul bulgare) sînt adolescenți surprinși într-o etapă hotărîtoare a ascensiunii lor. Titlul și tonul povestirii invită la o dezbatere etică. În distribuție — Filip Trifonov, Nevena Kokanova, Elena Rainova, Kiril Gospodinov, Asen Gheorghiev, Alexandra Bratanova, Lili Eneva.

• În cinstea celei de-a XXV-a aniversări a Republicii, Întreprinderea cinematografică a municipiului București, în colaborare cu Consiliul municipal al pionierilor, organizează cicluri de filme cu tematică educativă: «Partidul ne este mîndrie și steag», «Oameni de seamă ai acestui pămînt». «România în lume», «Republica la a XXV-a aniversare», «Porțile de Fier».

Paulette Godard

• În întîmpinarea aceleiași sărbători, Comitetul municipal București al U.T.C., în colaborare cu Întreprinderea cinematografică a municipiului, lansează concursul cinematografic «Zorii României socialiste» (perioada 20 noiembrie — 20 decembrie). În concurs vor intra filmele: **Cu mîinile curate, Setea, Facerea lumii, Evocări** și scurt metrajele «Amintiri», «Și iar răsună valea», «Noi, tinerii», «În țara Severinului».

MUZICĂ

• Prezentarea integrală a oratoriului pentru soliști, cor și orchestră «Anotimpurile» de Haydn trebuie considerată ca un eveniment al sălilor de concerte. La 1 și 2 decembrie, la Ateneu, capodopera clasică va fi interpretată de Orchestra simfonică și Corul Filarmonicii sub bagheta dirijorală a maestrului **D.D. Botez** și cu concursul sopranei **Emilia Petrescu,** tenorului **Valentin Teodorian** și basului **Gheorghe Crăsnaru.** Dirijorul corului — **Vasile Pântea.**

• **Ion Voicu,** solistul «total» al simfonicului RTV de la 30 decembrie (Studioul din str. Nuferilor). Program francez: Poem concertant pentru vioară și orchestră de Ernest Chausson, Concertul nr. 2 pentru vioară de Henri Wieniawski și Simfonia spaniolă pentru vioară și orchestră de Edouard Lalo.

• Studio 72/73 programează (Studio Ateneu, 28 noiembrie): Recitalurile de sonate ale clarinetistului **Paul Pavelchievici** (Mozart, Brahms, Cornel Țăranu), la pian **Sorina Dobrescu,** și al violoncelistei **Liliana Pantea** (Bréval și Bach), la pian **Elena Cosma.**

• În sala mică a Palatului, la 29 noiembrie, continuă ciclul «Cvartetul românesc» închinat aniversării Republicii. Cvartetul **«Academica»** (Mariana Sîrbu, Angela Gavrilă, Constantin Zanidache și Mihai Băncilă) interpretează lucrări de Doru Popovici, Theodor Grigoriu, George Enescu, Wilhelm Berger.

PLASTICĂ

• Evenimentul săptămînii: expoziția lui **Alexandru Ciucurencu** de la Dalles. O selecție de 80 tablouri, printre care cîteva lucrări mai vechi: un Autoportret din 1933, Portretul mamei artistului din 1940 și cel al colecționarului M. Weinberg, din 1956. De la Autoportretul din 1933 pînă la Natura moartă din 1972, ultima din catalog (nr. 80), un lung segment de timp, care marchează o evoluție semnificativă: o rigoare constructivă a imaginii duse pînă la asceză, utilizarea intensivă a spațiului pictural, epurarea desenului de accidente pentru a-i păstra doar valoarea expresivă, în sfîrșit, jocul plin de rafinament al contrastelor de culoare. La cei aproape 70 de ani ai săi, Ciucurencu a creat o operă durabilă, de un intens lirism și de o nepretuită frumusețe.

• După ce cu cîteva săptămîni în urmă galeria «Apollo» oferea vizitatorilor desene inedite ale pictorilor, acum pe simezele sale pot fi văzute desene inedite ale unui mare număr de sculptori și graficieni.

• Ca și mulți artiști din generația sa, **Cornelia Velcescu** descoperă în lemn materialul ideal pentru forme elevate. Prelucrînd lemnul, ea aspiră spre sobrietate și înălțare, iar șlefuindu-l, spre puritate. E o sculptură cu numeroase implicații simbolice, care aduce aminte, uneori, de opera brâncușiană (Galeria Simeza, bd. Magheru nr. 20).

• Repertoriul sculpturii lui **Gheorghe Aldea** include motive compoziționale devenite clasice. Nici o tentativă experimentală care să șocheze. Cioplind piatra, sculptorul caută să descopere expresia unui chip sau simbolul unui gest, cantonîndu-și întreaga creație în zonele fertile ale exprimării omului («Simeza»).

• În cinstea aniversării unui sfert de veac de la proclamarea Republicii, în sălile Muzeului de istorie a partidului s-a deschis expoziția «Arta militantă în creația artiștilor plastici amatori».

TEATRU

• **La rampă, poezia:** trei recitaluri de poezie pe scena Teatrului de stat din Sibiu, inițiativă prețioasă de difuzare a versului în mijlocul unui public realmente iubitor de poezie. **Poezia lui Adrian Păunescu** (cu concursul actorilor Geraldina Basarab, Radu Basarab, Petre Lupu); **Poezia chineză** (au recitat Livia Baba și Geraldina Basarab); și **Efigiile naturii** — Toamna (II) (întreg ciclul fiind realizat în colaborare cu revista «Transilvania» și cu participarea a numeroși actori ai teatrului).

• **Șantajul** de Claude Spaak (Teatrul Național din Timișoara): titlul sub care e prezentată aici binecunoscuta piesă «Pîine amară» transpusă scenic cu știuta acuratețe regizorală a lui Dan Alecsandrescu — oaspete al teatrului — în decorurile Doinei Popa Almășan.

• **Adio, Majestate,** de Al. Voitin — piesă evocînd, printre altele, crîmpeie din activitatea cunoscutului scriitor, militant antimonarhic N.D. Cocea — va fi reprezentată de teatrele din Ploiești și Baia Mare în cinstea marii sărbători a aniversării Republicii.

• **«Puterea» și «Adevărul»** — filmul politic de mare succes al anului — va fi adaptat pentru scenă de însuși autorul scenariului, Titus Popovici. Sperăm la un eveniment teatral pe măsura celui cinematografic.

• **Harap Alb** — spectacol al Teatrului Tineretului din Piatra Neamț — apreciat elogios de presa daneză după turneul său în Danemarca. Sub titlul **Atmosfera sărbătorească și umorul românesc vizitează orașele daneze,** un articol publicat în «Aarbus Stiftitidende» din care citățm: «... un **spectacol foarte modern, viu și plin de umor, un spectacol vizual, pus în scenă de un regizor deosebit și interpretat de actori de mîna întîi».**

• **Mugurel de cîntec românesc** (Ansamblul «Rapsodia română»), o nouă versiune a acestui concert de muzică populară, devenit tradițional în lansarea tinerelor talente — prezentîndu-ne de astă dată cîțiva excelenți cîntăreți din Dolj (Mariana Bălănescu), Bihor (Florica Ungur), Bacău (Maria Enache-Pop), Maramureș (Gh. Turda), Mehedinți (Gh. Roșoga), precum și cîțiva soliști cunoscuți ai «Rapsodiei române» și ai altor ansambluri din țară

Ștefania Rareș

TV

CINSTIND REPUBLICA. Cronica marii întreceri — zilnic în spațiul **Telejurnalului.** • **Comentariu la 40 de steme:** Ilfov (duminică), Maramureș (marți), Mehedinți (joi).

REPORTAJ-ANCHETE. Emanuel Valeriu e prezent cu un «în direct» de la I.P.R.S. Băneasa (joi, ora 19.00. pr. 2). • Reporterii TV peste hotare: Krivoklat, Cehoslovacia și Cape Kennedy, S.U.A. (sîmbătă, ora 17.10, pr. 2).

DEZBATERI. Pe tema de acută actualitate: Învățămînt — cercetare — producție, cu referiri la agricultură, o **Teleconferință de presă** cu dr. ing. Tiberiu Mureșan, directorul Institutului de la Fundulea (vineri, ora 18.50).

ȘTIINȚĂ. Istoria civilizațiilor, Dicționar politic, Radioastronomie — în sumarul **Universității TV** (vineri, ora 21.45).

LITERATURĂ. **Revista literară TV** își închină emisiunea vieții literare clujene (joi, ora 18.50) • **Biblioteca pentru toți** prezintă a treia emisiune «Mihail Sadoveanu» (vineri, ora 20.25, pr. 2).

TEATRU. În cunoscuta și magistrala interpretare (Dina Cocea, Ion Marinescu, Nicu Gărdescu, Gilda Marinescu ș.a.) spectacol de teatru televizat «Pădurea» de A.N. Ostrovski (marți, ora 20.20).

FILM. Errol Flynn, Victor Francen în «San Antonio» (duminică, ora 20.55) • La **Telecinemateca,** din nou Elia Kazan, cu «Pinky» (miercuri, ora 20.15) • Comedia italiană «Omicron», cu Renato Salvatori (vineri, ora 20.15, pr. 2).

MUZICA. Violonistul Henryk Szeryng la București (duminică, ora 11,10) • Noi pagini ale ultimei ediții a «Toamnei muzicale clujene» (marți, ora 18.00) • Ciclul «Un sfert de veac în muzica românească» (vineri, ora 21.25, pr. 2)

FOLCLOR. Cîntec și joc din zona folclorică Beiuș–Vașcău, în program **Interviziune** (duminica, ora 19.00).

DIVERTISMENT. «Steaua fără nume» (și fără îmbunătățirile așteptate), emisiunea concurs pentru lansarea de nume noi în muzica ușoară (luni, ora 21.40) • Gică Petrescu într-un recital cu concursul colegial al Valeriei Gagealov, Dragăi Olteanu și al lui Ion Lucian (sîmbătă, ora 21.50).

SPORT. Rugbi România–Franța în «Cupa Națiunilor» (duminică, ora 14.00) • Trofeul Carpați la handbal feminin România–R.D.G. (duminică, ora 19.30) • Turneul campionilor de tenis de la Barcelona (marți, miercuri, joi, vineri, sîmbătă).

PRONO

Pronosticul cronicarului sportiv EFTIMIE IONESCU la concursul Pronosport nr. 48, etapa din 26 noiembrie 1972

I.	U.T.A.–Steaua	X, 1
II.	Dinamo–«U» Cluj	1
III.	C.F.R.–F.C. Argeș	1
IV.	Jiul–Farul	1
V.	C.S.M.–«U» Craiova	1
VI.	Steagul Roșu–S.C. Bacău	1
VII.	Atalanta–Lazio	X, 1
VIII.	Inter–Torino	X, 1
IX.	Juventus–Cagliari	1
X.	Lanerossi–Sampdoria	1
XI.	Palermo–Napoli	X, 2
XII.	Roma–Milan	1, X, 2
XIII.	Ternana–Verona	1

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

flacăra F album

AUDREY HEPBURN — astăzi, adică după aproape douăzeci de ani de la primirea Oscarului pentru VACANȚĂ LA ROMA.